

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI

WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO

ZA ROK 2014

KRZYWE 2015

Analizę działalności Wigierskiego Parku Narodowego za rok 2014, na podstawie materiałów uzyskanych od kierowników komórek organizacyjnych i stanowisk WPN-u, opracowała Aleksandra Mackiewicz – specjalista ds. ochrony przyrody
zatwierdził Jacek Łoziński – dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego

Egzemplarz

nr.....

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	11
1.1	POWIERZCHNIA PARKU	11
1.1.1	Stan prawny gruntów	12
1.2	WYKUPY GRUNTÓW I BUDYNKÓW	12
1.3	PRZEJMOWANIE NIERUCHOMOŚCI SKARBU PAŃSTWA.....	13
1.4	NATURA 2000	13
1.5	PLAN OCHRONY I PLAN ZADAŃ OCHRONNYCH.....	14
1.6	ŁĄCZNOŚĆ	17
2	ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU	19
3	ANALIZA I OCENA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU	25
3.1	OCHRONA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH	25
3.1.1	Ochrona lasu	25
3.1.2	Redukcja zwierząt podlegających regulacji ilościowej.....	26
3.1.3	Hodowla lasu	28
3.1.3.1	Realizacja zadań ochronnych	28
3.1.3.2	Ocena udatności upraw	29
3.1.4	Pozyskanie i sprzedaż drewna	30
3.1.4.1	Użytki przygodne	30
3.1.4.2	Cięcia pielęgnacyjne.....	33
3.1.4.3	Drzewa pozostawione do naturalnego rozkładu.....	33
3.1.4.4	Struktura sortymentowa pozyskania.....	34
3.1.4.5	Sprzedaż drewna.....	34
3.1.5	Ochrona przeciwpożarowa	35
3.1.5.1	Analiza zagrożenia pożarowego w lasach.....	35
3.1.5.2	Realizacja zadań bieżących z ochrony przeciwpożarowej:.....	36
3.1.5.3	Dane statystyczne występowania pożarów oraz poniesionych strat.....	37
3.1.5.4	Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku	37
3.1.5.5	Wyposażenie przeciwpożarowe w dyspozycji Służby Parku.....	38
3.1.5.6	Szkolenia, warsztaty i akcje propagandowe.....	38
3.1.5.7	Kontrole i zalecenia.....	38
3.1.5.8	Inne.....	39
3.2	OCHRONA ŁĄDOWYCH EKOSYSTEMÓW NIELEŚNYCH	39
3.2.1	Zabiegi w ekosystemach.....	39
3.3	OCHRONA EKOSYSTEMÓW WODNYCH	40
3.3.1	Produkcja materiału zarybieniowego i zarybienia	41
3.3.2	Odłowy	41
3.3.3	Pozostała działalność	42
3.4	OCHRONA GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT	43
3.4.1	Czynna ochrona roślin	43
3.4.2	Fotopułapki	44
3.4.3	Ochrona stanowisk zwierząt zagrożonych wyginięciem	44
3.4.4	Monitoring liczebności kolonii kormorana nad jeziorem Długim	44
3.4.5	Obserwacje ptaków na jeziorze Wigry w 2014 r.	46
3.4.6	Opieka nad chorymi i rannymi zwierzętami	47
3.5	DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA.....	49
3.5.1	Zajęcia edukacyjne:	49
3.5.2	Imprezy, akcje.....	51
3.5.2.1	Zimowa Akademia Przyrody.....	51
3.5.2.2	Letnia Akademia Przyrody.....	51
3.5.2.3	Akcja Sprzątania Świata.....	51

3.5.2.4	Noc Sów	51
3.5.2.5	Wielki Dzień Pszczoły.....	52
3.5.3	Konkursy	52
3.5.4	Warsztaty, spotkania, szkolenia.....	53
3.5.5	Imprezy zewnętrzne, wystawy	54
3.5.6	Wydawnictwa i materiały promocyjne:.....	54
3.5.7	Dotacje na działalność edukacyjną – przygotowanie wniosków, realizacja.....	54
3.5.8	Pozostałe działania	55
3.6	MUZEUM WIGIER.....	56
3.6.1	Programy edukacyjne	56
3.6.2	Wystawy.....	56
3.6.3	Imprezy i akcje organizowane w/przez Muzeum Wigier	57
3.6.4	Udostępnienie muzeum	57
3.6.5	Promocja.....	58
3.7	UDOSTĘPNIANIE PARKU.....	59
3.7.1	Analiza liczbowa ruchu turystycznego na terenie WPN	59
3.7.1.1	Promocja walorów WPN	66
3.7.2	Ważniejsze wydarzenia turystyczne	70
3.7.3	Obsługa ruchu turystycznego	71
3.7.4	Infrastruktura turystyczna i edukacyjna	72
3.8	DZIAŁANIA PRACOWNI NAUKOWO-EDUKACYJNEJ.....	73
3.8.1	Działalność naukowa.....	73
3.8.2	Monitoring środowiska i przyrody	76
3.9	OCHRONA KRAJOBRAZU	81
3.9.1	Zagospodarowanie przestrzenne.....	81
3.9.2	Zadrzewienia	83
3.10	OCHRONA PRZED SZKODNICTWEM	84
3.11	WOLONTARIAT	86
4	<u>FINANSE</u>	88
4.1	PLAN I WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO W UKŁADZIE ZADANIOWYM	88
4.2	KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM	89
4.3	PRZYCHODY.....	90
5	<u>ZAMÓWIENIA PUBLICZNE.....</u>	95
6	<u>INWESTYCJE, REMONTY, TRANSPORT</u>	96
7	<u>INFORMATYKA.....</u>	97
8	<u>SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ</u>	98
9	<u>ANALIZA STANU BHP.....</u>	99
10	<u>RADA NAUKOWA WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO</u>	101
11	<u>ZATRUDNIENIE, WYNAGRODZENIE I SZKOLENIA</u>	103
12	<u>DZIAŁALNOŚĆ SOCJALNA</u>	104

<u>13</u>	<u>ZAGADNIENIA OBRONNE I OCHRONA INFORMACJI NIEJAWNYCH.....</u>	<u>105</u>
<u>14</u>	<u>WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW W TEKŚCIE.....</u>	<u>106</u>
<u>15</u>	<u>ZAŁĄCZNIKI</u>	<u>107</u>

25 lat Wigierskiego Parku Narodowego

1 stycznia 2014 roku minęło 25 lat od utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego. W roku 2014 wiele razy i w różny sposób akcentowaliśmy 25 lecie naszej instytucji. Były to konkursy, wystawy, cykl podsumowujących artykułów w Kwartalniku Wigry, festyn i jubileuszowe spotkanie pracowników i emerytów, podczas którego odkurzyliśmy stare zdjęcia i wspomnienia.

17 października 2014 roku, pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego miały miejsce jubileuszowe uroczystości poświęcone 25-leciu Wigierskiego Parku Narodowego.

Dzięki uprzejmości Dyrektora Państwowej Szkoły Muzycznej w Suwałkach pana Bernarda Michniewicza mogliśmy zaprosić naszych dostojnych gości do wspaniałej sali koncertowej w nowopowstałej siedzibie szkoły. Uroczystość zgromadziła ponad 160 osób.

Swoją obecnością zaszczytili nas Minister Środowiska Pan Maciej Grabowski, posłowie na Sejm RP w osobach Bożeny Kamińskiej i Jarosława Zielińskiego, doradca Prezydenta RP pan Tomasz Borecki, radni Sejmiku Województwa Podlaskiego Waldemar Kwaterski i Cezary Cieślukowski. Z radością powitaliśmy Zastępcę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych pana Janusza Zaleskiego i dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku Ryszarda Ziemblickiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Lecha Magrela, Prezydenta Miasta Suwałk Czesława Renkiewicza, Starostów powiatów Augustowskiego, Sejneńskiego i Suwalskiego, Wójta gminy Suwałki, przedstawiciele samorządów powiatowych i gminnych oraz lokalnych komendantów i naczelników wojska, policji, służby celnej, straży pożarnej i nadleśniczych Lasów Państwowych. Licznie stawili się dyrektorzy polskich parków narodowych, sąsiedzi z parków krajobrazowych i narodowych Polski i Litwy. Nasze zaproszenie przyjęli także prezesi i dyrektorzy instytucji wspierających finansowo działalność parku: Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Nie zabrakło dyrektorów, prezesów i kierowników instytucji i firm współpracujących z Parkiem, wyróżnionych i emerytowanych pracowników WPN-u, członków Rady Naukowej i przyjaciół naszej instytucji. Obecni byli wszyscy dotychczasowi dyrektorzy Parku.

Jubileuszową sesję poprowadziła Przewodnicząca Rady Naukowej WPN dr Hanna Werblan Jakubiec.

Dyrektor Jacek Łoziński w krótkim wystąpieniu przedstawił ważniejsze zagadnienia składające się na historię ochrony jezior wigierskich akcentując problemy i dokonania naszego Parku. Profesor Tomasz Borecki, Doradca Prezydenta RP i wieloletni przyjaciel Wigierskiego Parku Narodowego odczytał list Honorowego Patrona skierowany do organizatorów i uczestników obchodów jubileuszu Parku, w którym Bronisław Komorowski docenia i wyraża uznanie za ćwierć wieku dobrej opieki i należytej ochrony tego terenu. Po odczytaniu listu nastąpiła dekoracja wyróżnionych przez Prezydenta RP pracowników Wigierskiego Parku Narodowego Medalami za Długoletnią Służbę.

Kolejne wyróżnienia – Odznaki Honorowe "Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej" przyjaciele Parku (Jerzy Korszuń, Celina Sawicka i Bogusław Zdanowski) oraz pracownicy otrzymali z rąk Ministra Środowiska Macieja Grabowskiego, który także z uznaniem podsumował 25 lat działalności WPN.

Profesorowie Aleksander Sokołowski i Jacek Rutkowski, legitymujący się wybitnymi dokonaniem w zakresie poznania środowiska przyrodniczego Parku zostali wyróżnieni Odznaką

Honorową Województwa Podlaskiego.

Zaproszeni goście, na czele z posłami na Sejm RP panią Bożeną Kamińską i panem Jarosławem Zielińskim w uroczystych słowach wypowiedali się o ważnej roli, jaką pełni Wigierski Park Narodowy, składali gratulacje i podsumowywali współpracę. Poruszeni byliśmy tyłoma komplementami jakie tego przedpołudnia usłyszeliśmy.

Dla uświetnienia uroczystości zaplanowano występ uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej w Suwałkach. W ciągu pół godziny mieliśmy pokaz doskonałych umiejętności muzycznych dzieci i młodzieży, a ich popisy były długo oklaskiwane. Na zakończenie spotkania Jan Walencik, wybitny polski filmowiec i dokumentalista przyrody, zaprezentował kilkunastominutowy zwiastun nowopowstającego filmu o Wigierskim Parku Narodowym. Przedstawiony obraz z muzyką Michała Lorenca zachwycił wszystkich obecnych i był wspaniałym zamknięciem naszego jubileuszu.

Podczas uroczystości 25-lecia odznaczenia państwowe i resortowe otrzymali następujący pracownicy Wigierskiego Parku Narodowego:

Nazwisko i imię	Rodzaj odznaczenia
Bogusławski Zbigniew Kamiński Maciej Krzysztofiak Lech Maliszewski Andrzej Opanowski Antoni Wrona Marek	Złoty „Medal za Długoletnią Służbę”
Borejszo Jarosław Kopiczko Marta Mackiewicz Aleksandra Mackiewicz Stefan Osewski Michał	Srebrny „Medal za Długoletnią Służbę”
Marek Barszczewski Jarosław Borejszo Joanna Górecka Katarzyna Łukowska Wojciech Misiukiewicz Piotr Pieczyński Maciej Romański	Odznaka honorowa „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”

Lista Gości przybyłych na uroczystości 25-lecia WPN 17 października 2014 roku:

1	Piotr	Adamski	CKPŚ	Dyrektor
2	Artur	Andruczyk	Komenda Powiatowa Policji w Sejnach	Komendant
3	Piotr i Maria	Bajer	Radio 5	Prezes
4	Elżbieta	Bajkiewicz - Grabowska	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
5	Andrzej	Bałazy	Komenda Miejska Policji w Suwałkach	Komendant
6	Piotr	Banaszuk	Katedra Ochrony i Kształtowania Środowiska	Kierownik Katedry
7	Wiesława	Blusiewicz	WIOŚ Białystok, Delegatura w Suwałkach	Kierownik Delegatury

8	Zbigniew	Bogusławski	Emeryt WPN	Z-ca Dyrektora
9	Tomasz	Borecki	Kancelaria Prezydenta	Przedstawiciel Prezydenta
10	Zdzisław	Borowski	WOPR	Prezes
11	Lina	Cerniauskiene	Dzukijski Park Narodowy	Pracownik
12	Tomasz	Chibowski	SP im. A .Lityńskiego w Urszulinie	Zastępca Dyrektora
13	Wojciech	Chmielewski	ZOL Olsztyn	specjalista
14	Tadeusz	Chołko	Urząd Gminy Suwałki	Wójt Gminy Suwałki
15	Andrzej Paweł	Chuchnowski	Urząd Miejski w Suwałkach	Przewodniczący Rady Miasta
16	Mirosław	Chudzik	SP im. A .Lityńskiego w Urszulinie	Dyrektor
17	Zenon	Cichanowicz	Emeryt WPN	Kierownicy
18	Cezary	Cieślukowski	LGR "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie"	Prezes
19	Zdzisław	Czakis	Komenda Powiatowa PSP w Sejnach	Komendant
20	Janusz	Czerepko	IBL Warszawa	Recenzent planu ochrony
21	Aleksander	Daniłowicz	Przedsiębiorstwo DANBUD	Właściciel
22	Wojciech	Drażba	Suwałki24	Redaktor Naczelny
23	Jolanta	Ejsmont Karabin	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
24	Wiesław	Fałtynowicz	Uniwersytet Wrocławski	Współwykonawca operatu ochr. grzybów
25	Ryszard	Frąckiewicz	Płociczno	Dyrektor WPN 1989-1991
26	Janusz	Fujak	Babogórski PN	Zastępca Dyrektora
27	Małgorzata	Górna	Wielkopolski PN	specjalista
28	Andrzej	Górniak	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
29	Bogusław	Graboń	Klub Wodny "HAŃCZA"	Komandor
30	Maciej H.	Grabowski	Ministerstwo Środowiska	Minister Środowiska
31	Henryk	Grabowski	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
32	Czesław	Hołdyński	UWM w Olsztynie, Wydział Biologii i Biotechnologii	dziekan
33	Wojciech	Hurkała	Ministerstwo Środowiska	Naczelnik
34	Mieczysław	Jakubowski	Klub Żeglarski "KAMENA"	Komandor
35	Barbara	Jurczak	TAXUS SI	specjalista
36	Piotr	Kaczyński	Ministerstwo Środowiska	Szef Gab. Politycznego
37	Bożena	Kamińska	Sejm RP	Posel
38	Krzysztof	Kanas	Wielkopolski PN	Zastępca Dyrektora
39	Michał	Komar	Żubrowa 11	Artysta
40	Jerzy	Korszuń	Państwowa Straż Rybacka	Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Rybackiej
41	Dorota	Korzun	Zespół Szkół w Krasnopolu	Zastępca Dyrektora
42	Zbigniew	Krzan	Tatrzański PN	Dyrektor
43	Marek	Ksepko	BULiGL Białystok	Zastępca Dyrektora
44	Dariusz	Kulbacki	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
45	Joanna	Kurzawa	Park Krajobr."Puszczy Knyszyńskiej"	Dyrektor
46	Jarosław	Kuźnicki	ZUL Wszelkie Prace w Lesie	właściciel
47	Waldemar	Kwaterski	Urząd Marszałkowski Woj.Podl.	Radny Sejmiku Województwa
48	Grażyna	Łaska	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
49	Piotr	Łukowski	Leszczewek	Właściciel statku Kameduła
50	Lech	Magrel	RDOŚ	Dyrektor

51	Joanna	Majka	CKPŚ	Kierownik Zespołu Informacji i Promocji
52	Jarosław	Malinowski	WFOŚiGW	Prezes
53	Sławomir	Małachowski	Starostwo Powiat. w Suwałkach	Przewodniczący Rady Powiatu
54	Jerzy	Małyszko	BULiGL Białystok	Dyrektor
55	Mirosław	Markowski	Kampinoski PN	Dyrektor
56	Bernard	Michniewicz	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. Suwałki	Dyrektor
57	Józef	Miszkiel	Starostwo Powiat.w Sejnach	Przewodniczący Rady Powiatu
58	Stanisław	Miścicki	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
59	Ryszard	Modzelewski	Narwiański PN	Dyrektor
60	Andrzej	Muter	NFOŚiGW	Kierownik Wydz. ds. Progr. LIFE
61	Alojzy	Nawrat	Buda Ruska	Artysta
62	Elżbieta	Niedziejko	SIRT	Prezes
63	Wojciech	Nowicki	Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska	Główny wykonawca planu ochrony
64	Szczepan	Ołdakowski	Starostwo Powiat. w Suwałkach	Starosta
65	Bożena	Omiłjanowicz	Zespół Szkół w Starym Folwarku	Dyrektor
66	Paweł	Pawlikowski	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
67	Elżbieta	Pietras	Maćkowa Ruda	Artysta
68	Bazyli	Poskrobko	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
69	Tadeusz	Radziwonowicz	Archiwum Państwowe w Suwałkach	Dyrektor
70	Andrzej	Raj	Karkonoski PN	Dyrektor
71	Czesław	Renkiewicz	Urząd Miejski w Suwałkach	Prezydent Suwałk
72	Wojciech	Rodak	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
73	Dariusz	Rogiński	WANE / delegat Biskupa Mazura	Dyrektor ks.
74	Celina	Sawicka	Młodzieżowy Ośr.Eduk-Wyp. Gawrych Ruda	Dyrektor
75	Ryszard	Sawicki	WANE	V-ce dyrektor
76	Waldemar	Siedlecki	14 Dywizjon Art.Przeciwpancernej S-ki	Dowódca 14 Suwalskiego Dywizjonu Artylerii P-panc
77	Jerzy	Siemaszko	Muzeum Okręgowe Suwałki	St. Kustosz
78	Piotr	Sikorski	SGGW Warszawa	Katedra Ochrony Środowiska
79	Dariusz	Siwicki	Komenda Miejska Państw.Str.Poż w Suwałkach	Komendant
80	Roman	Skąpski	Biebrzański PN	Dyrektor
81	Aleksander	Sokołowski	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
82	Jerzy	Solon	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
83	Robert	Stabiński	PZW Suwałki	Dyrektor
84	Wojciech	Stankiewicz	Nadleśnictwo Szczebra	Nadleśniczy
85	Mirosław	Stepaniuk	Białowieski PN	Dyrektor
86	Rafał	Strumiłło	Maćkowa Ruda	Artysta
87	Zdzisław	Strupieniuk	Roztoczański PN	Dyrektor
88	Maciej	Suchocki	Urząd Gminy Suwałki	Przewodniczący Rady Gminy
89	Piotr	Szafraniec	Świętokrzyski PN	Dyrektor
90	Zdzisław	Szkiroć	RDLP Białystok	Dyrektor WPN 1995-2007
91	Maciej	Szneidrowski	TAXSUS SI	Współwykonawca planu ochrony
92	Andrzej	Szturgulewski	Starostwo Powiat.w Sejnach	Starosta
93	Janusz	Szwałkiewicz	ZOL Olsztyn	Kierownik
94	Jarosław	Szymański	Poleski PN	Dyrektor
95	Teresa	Świerubska	Suwalski Park Krajobraazowy	Dyrektor

96	Juliusz	Twaróg	Emeryt IBL	Kierownik Stacji Dośw. IBL
97	Jan	Walencik	Żubrowa 10	Artysta
98	Tadeusz Jerzy	Wasilewski	Nadleśnictwo Augustów	Nadleśniczy
99	Andrzej	Weigle	Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska	Główny wykonawca planu ochrony
100	Jarosław	Wendt	Komenda Powiatowa PSP w Augustowie	Komendant
101	Hanna	Werblan - Jakubiec	Rada Naukowa WPN	Przewodnicząca Rady Naukowej WPN
102	Alicja	Węsierska-Kwiecień	ZS nr 1 / III LO w Suwałkach im. A. Lityńskiego	Dyrektor
103	Tadeusz	Wilczyński	Nadleśnictwo Głęboki Bród	Nadleśniczy
104	Dorota	Winiewicz	Urząd Gminy Nowinka	Wójt Gminy Nowinka
105	Franciszek	Wiśniewski	Starostwo Powiat. w Augustowie	Starosta
106	Dorota	Wójcik	Ministerstwo Środowiska	gł. Specjalista
107	Alfred	Wysocki	Maćkowa Ruda	Artysta
108	Janusz	Zaleski	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	Z-ca Dyr. General. LP ds. gosp. leśnej
109	Dorota	Zawadzka	Rada Naukowa WPN	Członek Rady Naukowej WPN
110	Bożena	Zdanczewicz	Zespół Szkół w Kaletniku	Dyrektor
111	Jarosław	Zieliński	Sejm RP	Posel
112	Andrzej	Zieliński	Urząd Celny w Suwałkach	Naczelnik Urzędu Celnego
113	Ryszard	Ziemblicki	RDLP Białystok	Dyrektor
114	Halina	Zub	Biebrzański PN	Asystent
115	Lina	Żukauskienė	Wiejsiejski Park Regionalny	Dyrektor
116	Marcin	Zych	Uniwersytet Warszawski	Recenzent planu ochrony
117	Adam	Żulpa	Muzeum Okręgowe Suwałki	Wicedyrektor
118	Jan	Życzkowski	Fundacja Traditio Et Novitas	Prezes
119	Grażyna	Żyła-Pietkiewicz	WIOŚ Białystok	Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

1 WSTĘP

1.1 Powierzchnia parku

Dorota Zaborowska

W 2014 roku powierzchnia całkowita parku uległa nieznacznej zmianie w stosunku do roku poprzedniego i wynosi 15 078,9 ha. Zmniejszenie powierzchni ogólnej o 0,07 ha spowodowane było modernizacją operatów ewidencji gruntów obrębów Cimochowizna, Burdeniszki i Ateny oraz ustalenia nowej linii brzegowej jez. Postaw w Czerwonym Folwarku.

Powierzchnia gruntów WPN (w użytkowaniu wieczystym i stanowiących własność) wzrosła o 17 ha w porównaniu do roku poprzedniego i wynosi 12 529,4 ha. Powyższe zmiany spowodowane były:

- wykupem gruntów prywatnych o pow. 15,7479 ha na własność Wigierskiego Parku Narodowego,
- przejęciem 1,9604 ha gruntów stanowiących udziały we współwłasnościach (działki położone w Nowej Wsi) – udziały zostały przekazane w formie darowizny przez Starostę Suwalskiego.

Wokół parku utworzona jest strefa ochronna, zwana otuliną, o powierzchni 11 283,81 ha.

Park wykonuje swoje zadania statutowe w oparciu o podział organizacyjny wprowadzony w 1996 roku, według którego dzieli się na dwa leśne obręby ochronne:

1. Obręb Ochronny Wigry o powierzchni 4683,18 ha;
 2. Obręb Ochronny Maćkowa Ruda o powierzchni 4991,84 ha;
- oraz Wodny Obwód Ochronny o powierzchni 2804,63 ha.

W Obrębie Ochronnym Wigry funkcjonuje 5 obwodów ochronnych:

1. Obwód Ochronny Lipniak - o pow. 923,33 ha;
2. Obwód Ochronny Krzywe - o pow. 975,44 ha;
3. Obwód Ochronny Leszczewek - o pow. 897,44 ha;
4. Obwód Ochronny Gawarzec - o pow. 906,17 ha;
5. Obwód Ochronny Słupie - o pow. 980,80 ha;

Obręb Ochronny Maćkowa Ruda składa się także z 5 obwodów ochronnych:

1. Obwód Ochronny Powały - o pow. 611,69 ha;
2. Obwód Ochronny Krusznik - o pow. 1138,96 ha;
3. Obwód Ochronny Lipowe - o pow. 1011,72 ha;
4. Obwód Ochronny Mikołajewo - o pow. 1113,89 ha;
5. Obwód Ochronny Wysoki Most - o pow. 1115,58 ha.

Powierzchnie obrębów leśnych i obwodów ochronnych podano na podstawie danych BULiGL(1996) z uwzględnieniem gruntów wykupionych i przejętych od 1996 r. Nie są one identyczne z powierzchnią ewidencyjną Parku.

Powierzchnia Wodnego Obwodu Ochronnego została podana zgodnie z ewidencją gruntów, w jej skład wchodzi następujące jeziora:

	Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]
1.	Wigry	2 202,0347
2.	Pierty	236,3351
3.	Białe	101,8871
4.	Długie	80,3845
5.	Krusznik	26,7100
6.	Muliczne	25,6708
7.	Leszczewek	22,0224
8.	Mulaczysko	18,1900
9.	Omułówek	17,7702
10.	Postaw	15,6678
11.	Okrągłe	14,3906
12.	Suchar Wielki	11,5957
13.	Królówek	10,3528
14.	Czarne k. Bryzgia	7,6398
15.	Białe k. Piert	6,1663
16.	Klonek	5,0200
17.	Czarne k. Gawrych Rudy	2,7969
	Razem	2804,63

1.1.1 Stan prawny gruntów

W styczniu roku 2014 ostatecznie zakończono długotrwały proces zakładania ksiąg wieczystych dla nieruchomości Skarbu Państwa będących w użytkowaniu wieczystym, a wcześniej w trwałym zarządzie WPN. Wszystkie nieruchomości mają uregulowany stan prawny w zakresie stosownych wpisów w księgach wieczystych.

Aktualnie w WPN występują n/w formy prawne władania nieruchomościami:

- własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym WPN (grunty, które do 01.01.2012 r. były w trwałym zarządzie) – 12 453,7 ha
- własność budynków, budowli i innych urządzeń znajdujących się na w/w gruntach,
- własność gruntów, które są nabywane w drodze wykupów od 01.01.2012 r. – 73,7301 ha.

1.2 Wykupy gruntów i budynków

Dorota Zaborowska

W 2014 roku kontynuowano wykupy gruntów prywatnych w ramach przedsięwzięcia LIFE 11 NAT/PL/431 Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 „Ostoja Wigierska” współfinansowanego przez instrument finansowy LIFE Wspólnoty Europejskiej oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wykupiono 15,7479 ha gruntów w tym:

- - 9,2027 ha w obrębie Leszczewek,
- - 2,4637 ha w Kruszniku,
- - 2,3452 ha w Bryzglu,
- - 0,9063 ha w Burdeniszkach,
- - 0,8300 ha w Mikołajewie.

Koszty wykupów obejmujące zakup gruntów, opłaty notarialne i sądowe, wycenę rzeczoznawcy w 2014 roku wyniosły: 1 161 607 zł.

Wykupy gruntów w ramach tego projektu realizowane były od kwietnia 2013 r. do sierpnia 2014 r. i zostały zakończone. Łącznie zakupiono 69,3301 ha gruntów (plan – ok. 68 ha), na co wydano 4 769 898,80 zł (plan – 4 762 000 zł).

Zgodnie z przysługującym Parkowi prawem pierwokupu nieruchomości położonych w granicach parku (art. 10 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody) do WPN wpłynęło 6 zawiadomień z kancelarii notarialnych, dotyczących zawarcia warunkowych umów sprzedaży nieruchomości na terenie Parku, położonych w obrębach: Leszczewek (5 – o pow. 3,0805 ha) i Piertanie (1 – o pow. 0,0797 ha). WPN nie był zainteresowany wykupem tych nieruchomości, nie były one ujęte w wykazie gruntów planowanych do wykupu.

1.3 Przejmowanie nieruchomości Skarbu Państwa

Dorota Zaborowska

W 2014 roku, na wniosek WPN, Starosta Suwalski przekazał Parkowi na własność w formie darowizny udziały Skarbu Państwa w 2 nieruchomościach położonych w Nowej Wsi, składających się z działek:

- - 245, 246, 394, 395 492, 493, 537, 538 o pow. 2,5652 ha – udział 1/2,
- - 247, 358, 359, 441, 442, 443, 444 o pow. 2,7111 ha – udział 1/4.

Udziały te do 31.12.2011 r. pozostawały w trwałym zarządzie WPN. W związku ze zmianą formy prawnej władania nieruchomościami w parkach narodowych z trwałego zarządu na użytkowanie wieczyste, nie było możliwe ustanowienie użytkowania wieczystego na gruntach będących współwłasnością Skarbu Państwa i osób fizycznych. Trwały zarząd został wygaszony z mocy prawa i udziały w tych nieruchomościach weszły w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, którym zarządza Starosta Suwalski. Stąd WPN zwrócił się z wnioskiem do Starosty o nieodpłatne przekazanie udziałów na cel publiczny związany z ochroną przyrody. Wniosek obejmował, poza wyżej wymienionymi, jeszcze dwie działki tj. 533 i 534 o pow. 0,1383 ha (udział 1/2), które nie zostały przekazane, ponieważ nie mają założonej księgi wieczystej z powodu trudności w ustaleniu tytułu prawnego do nieruchomości osoby fizycznej, będącej jej współwłaścicielem.

We wrześniu 2014 r. WPN złożył podobny wniosek do Starosty Sejneńskiego w sprawie przekazania działki 17/7 o pow. 7,0950 ha położonej w Wysokim Moście, gm. Giby. Działka ta została wydzielona na skutek zniesienia współwłasności nieruchomości składającej się z działek 17/1, 17/2, 17/4 o pow. 14,19 ha, gdzie jednym ze współwłaścicieli w udziale 1/2 był Skarb Państwa, a trwałym zarządcą WPN. Decyzja Starosty jest w tej sprawie pozytywna, sprawa jest w toku.

1.4 Natura 2000

Jarosław Borejszo

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 stycznia 2004 roku, w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 229, poz. 2313), Wigierski Park Narodowy w całości znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków (w skrócie OSO) „Puszcza Augustowska” (kod obszaru PLB 200002). W listopadzie 2007 r., decyzją Komisji Europejskiej obszar naszego parku stał się częścią specjalnego obszaru ochrony siedlisk (w skrócie SOO) „Ostoja Wigierska” (kod PLH 200004). Do czasu wydania przez Ministra Środowiska stosownego rozporządzenia Ostoja Wigierska ma status „obszaru mającego

znaczenie dla Wspólnoty”, w którym obowiązują wszystkie przepisy ochronne dotyczące Natury 2000.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego sprawuje nadzór nad OSO „Puszcza Augustowska” i SOO „Ostoja Wigierska” w części znajdującej się w granicach parku.

Podstawowym dokumentem zawierającym dane o obszarze Natura 2000 jest Standardowy Formularz Danych (w skrócie SDF, od Standard Data Form). Na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska <http://natura2000.gdos.gov.pl/> znajdują się aktualne SDF-y wszystkich polskich obszarów Natura 2000. Najnowszy Standardowy Formularz Danych dla Ostoi Wigierskiej ma datę aktualizacji 2014-04. Treść tego SDF-u nie była konsultowana z Wigierskim Parkiem Narodowym i nie można jej traktować jako źródła rzetelnej informacji o „Ostoi Wigierskiej”. W wyniku prac nad planem ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska powstał projekt nowego SDF-u. W 2015 roku będzie on poddany konsultacjom i przekazany do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku. Po uzyskaniu pozytywnej opinii nastąpi oficjalna aktualizacja SDF Ostoi Wigierskiej.

1.5 Plan ochrony i plan zadań ochronnych

Jarosław Borejszo

W związku z brakiem planu ochrony Park funkcjonuje na podstawie zadań ochronnych, corocznie zatwierdzanych przez Ministra Środowiska. W 2014 roku podstawę działalności statutowej parku stanowiło zarządzenie nr 66 Ministra Środowiska z dnia 24 grudnia 2013 roku, w sprawie zadań ochronnych dla Wigierskiego Parku Narodowego.

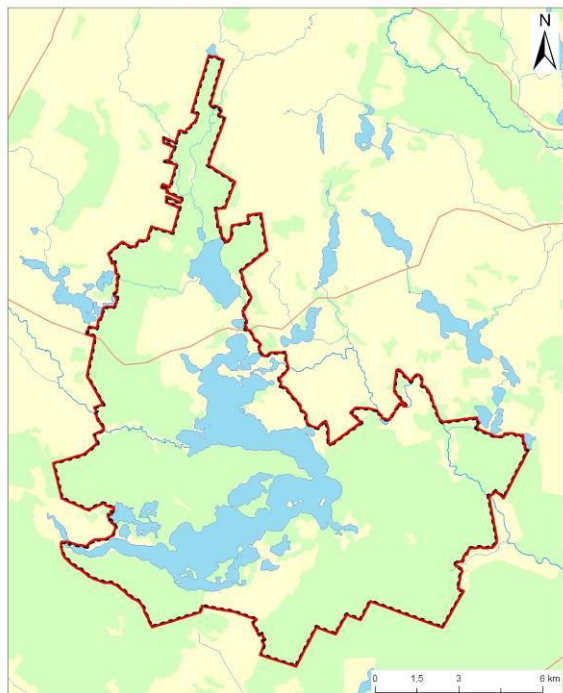
W 2014 roku została zakończona realizacja projektu „Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska”. Projekt jest finansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (nr POIS.05.03.00-00-275/10), w ramach działania 5.3 priorytetu V i w 15% współfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Okres realizacji to lata 2011 – 2014.

W ramach przedsięwzięcia zostały wykonane projekty:

- 1) planu ochrony dla Wigierskiego Parku Narodowego (uwzględniającego zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH 200004)
- 2) planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH 200004 w części poza granicami Wigierskiego Parku Narodowego
- 3) planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska (PLB200002) z wyłączeniem Wigierskiego Parku Narodowego.

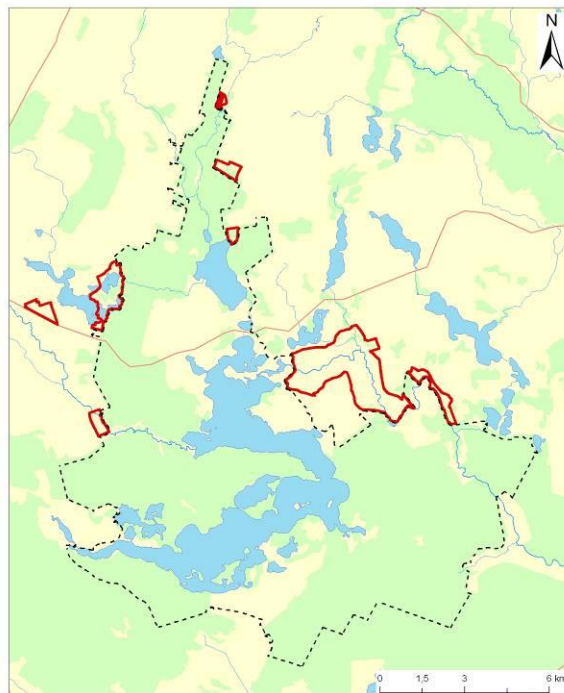
Obszary objęte planowaniem przedstawiają mapy zamieszczone poniżej.

Obszar objęty planem ochrony Wigierskiego Parku Narodowego

— Plan Ochrony uwzględniający zakres dla parku narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska
- - - granica Wigierskiego Parku Narodowego

Obszar objęty planem ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska w części poza granicami Wigierskiego Parku Narodowego

— Plan Ochrony uwzględniający wyłącznie zakres dla obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska poza granicami Wigierskiego Parku Narodowego
- - - granica Wigierskiego Parku Narodowego

Rysunek 1 Obszar objęty planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska

Zgodnie z wnioskiem o płatność końcową całkowita wartość projektu wyniosła 2 935 393,09 zł. W 2014 roku wydatkowano kwotę 300 040,93 zł. Opracowania wykonane na potrzeby sporządzenia planów ochrony zostały wymienione w tabeli poniżej.

Tabela 1 Opracowania wykonane w ramach realizacji projektu Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska

Lp.	Nazwa opracowania
1	Projekt systemu informacji przestrzennej
2	Ortofotomapa i numeryczny model terenu
3	Leśna mapa numeryczna
4	Baza danych opisowych i geometrycznych dotyczących istniejącej infrastruktury technicznej, turystycznej i edukacyjnej
5	Opracowania kartograficzne do fizjografii obszaru parku i otuliny
6	Modernizacja operatu geodezyjnego ewidencji gruntów oraz uporządkowanie stanu prawnego gruntów Skarbu Państwa w obrębie Czerwony Krzyż
7	Baza danych opisowych i geometrycznych zawartych w starym „Operacie glebowo-siedliskowym”
8	Operat ochrony ekosystemów leśnych
9	Operat ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych, torfowiskowych i bagiennych
10	Operat ochrony zasobów i ekosystemów wodnych
11	Operat ochrony roślin
12	Operat ochrony grzybów
13	Operat ochrony zwierząt
14	Bazy danych opisowych i geometrycznych zawartych w starych operatach: „Ochrony walorów i zasobów przyrody nieożywionej i gleb, „Ochrony zasobów i walorów krajobrazowych” i „Ochrony wartości kulturowych”
15	Opracowanie "Zagospodarowanie przestrzenne Wigierskiego Parku Narodowego i jego otuliny"
16	Opracowania analityczne 1) "Zagrożenia, uwarunkowania społeczne i gospodarcze oraz analiza skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony". 2) "Koncepcja ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń". 3) "Zadania ochronne oraz ocena przewidywanych skutków ich realizacji"
17	Projekty: 1) Planu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. 2) Planu ochrony obszaru Natura 2000 "Ostoja Wigierska" w części poza granicami WPN-u
18	Dokumentacja planu ochrony
19	Projekt planu zadań ochronnych dla OSO "Puszcza Augustowska" z wyłączeniem obszaru Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru wspólnego z „Ostoją Wigierską”
20	Dokumentacja planu zadań ochronnych dla OSO "Puszcza Augustowska"
21	Bibliografia obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska i Wigierskiego Parku Narodowego do 2011 r.
22	Publikacje: (1) ulotka "Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska", A4, 2000 szt. (2) ulotka "Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska", A4, 2000 szt. (3) „Siedliska Przyrodnicze i gatunki sieci Natura 2000 w Wigierskim Parku Narodowym i Ostoi Wigierskiej”, format B5, 2 tys. egz. (4) "Popularny plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego", format B5, 3 tys. egz.

1.6 Łączność

Piotr Pieczyński, Stefan Mackiewicz

Łączność bezprzewodowa, alarmowa w dyspozycji WPN w roku 2014:

a) stacje radiowe:

główna stacja bazowa (GSB - Dyrekcja WPN),
stacje przekaźnikowe (Krzywe, Królówek, Lipowe),
lokalne stacje bazowe (LSB) - 16 sztuk,
radiotelefony przewoźne – 8 sztuk,
radiotelefony nasobne – 25 sztuki;
M216, Yaesu FTL-1011 – bazowe i przewoźne.

b) sprzęt radiokomunikacyjny:

radiotelefony Motorola P200, GP340 – nasobne,
M216, Yaesu FTL-1011 – bazowe i przewoźne.

kanały radiowe:

kanał 1 – roboczy: łączność bezpośrednia dla wszystkich radiotelefonów w sieci pozostających w zasięgu,

kanał 2 i 3 – łączność z GSB poprzez stacje przekaźnikowe w sytuacji braku łączności na kanale 1,

kanał 3, 4, 5 – łączność ze strażą pożarną, kanały wykorzystywane wyłącznie przez Punkt Alarmowo Dyspozycyjny WPN i Służbę Ochrony Przeciwpożarowej Parku;

c) wykorzystywana częstotliwość:

48,3000 MHz,

160,5500 MHz.

Pozwolenie radiowe ważne jest do 29 grudnia 2015 r.

Na bieżąco wykonywano konserwacje i naprawy.

Z dniem 1 stycznia 2014 roku weszło w życie nowe rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie rocznych opłat za prawo do dysponowania częstotliwościami (Dz.U.2013 Poz. 1586). W związku z nowymi przepisami zaszła konieczność zmiany pozwolenia radiowego w zakresie obszaru obsługi sieci radiowej. W dniu 3 listopada 2014 roku Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej wydał decyzję (na wniosek WPN), w której precyzyjnie określono obszar wykorzystywania sieci rrl, dzięki czemu można było prawidłowo określić wysokość opłaty za prawo do dysponowania częstotliwościami zgodnie z nowymi regulacjami prawnymi. Obecnie opłata za wykorzystywane częstotliwości wynosi 100 zł rocznie.

Obecnie Wigierskim Parku Narodowym w sieci Plus funkcjonuje 38 telefonów komórkowych.

Do dyspozycji leśniczych zostało zakupionych 10 kart SIM przeznaczonych do przesyłu danych. Ponadto 1 karta zainstalowana jest w instalacji alarmowej w Ośrodku Edukacji Środowiskowej na Słupiu.

WPN posiada telefonię stacjonarną do obsługi siedziby parku, wylęgarni ryb w Tartaku, Muzeum Wigier w Starym Folwarku oraz OEŚ na Słupiu.

2 ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

Piotr Pieczyński

Tabele poniżej przedstawiają zidentyfikowane w 2014 roku zagrożenia wypełniania podstawowych funkcji parku. W ostatniej kolumnie przedstawiono potencjalne, możliwe do zastosowania sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków, które stosowano w 2014.

Tabela 2 Zagrożenia wewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Urbanizacja Parku prowadząca do degradacji walorów przyrodniczych i krajobrazowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuacja działań zmierzających do opracowania planu ochrony i zyskania dla niego społecznej akceptacji. 2. Działania na rzecz wprowadzenia do planu ochrony Parku oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa postanowień ograniczających zabudowę terenu Parku, w szczególności obszarów położonych poza granicami skupionej zabudowy miejscowości, oraz innych zasad i wytycznych dotyczących gospodarowania przestrzenią i budownictwa na terenie Parku. 3. Działania zmierzające do ograniczenia zabudowy na terenie Parku, w ramach uzgodnień decyzji o warunkach zabudowy. 4. Wykupy gruntów prywatnych znajdujących się na terenie Parku
2.	Niezadawalający lub zły stan ochrony przedmiotów ochrony Natura 2000	Poprawianie lub odtwarzanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony na obszarze Natura 2000
3.	Zmniejszanie się różnorodności biologicznej poprzez ekspansję obcych gatunków roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eliminowanie obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom. 2. Monitoring obcych gatunków inwazyjnych
4.	Zanieczyszczenie powietrza i powierzchni gleby	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbiórka, segregacja i wywóz odpadów stałych we współpracy z samorządem lokalnym. 2. Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów i rekultywacja terenu. 3. Termomodernizacja budynków stanowiących własność Parku oraz modernizacja systemów ich ogrzewania. 4. Wprowadzanie i popularyzacja technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 5. Monitoring jakości powietrza i gleby
5.	Zanieczyszczenie wód	<p>Ograniczanie dopływu substancji biogennej i eliminowanie dopływu zanieczyszczonych wód, poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) popieranie i propagowanie systemu rozbudowy oczyszczania ścieków i kanalizacji wsi, a także oczyszczania ścieków burzowych, 2) ograniczanie zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych odciekami z przyz obornika - budowa płyt obornikowych, 3) usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych – odpadów, 4) utrzymanie i odtwarzanie trwałej pokrywy roślinnej w strefie brzegowej wód, 5) zachowanie nieużytków i innych gruntów z trwałą pokrywą roślinną w zlewniach dopływów jezior i w zlewniach bezpośrednich jezior, 6) wpływanie na ograniczanie stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin w zlewniach bezpośrednich jezior,

		<ul style="list-style-type: none"> 7) wykupy gruntów położonych w zlewniach bezpośrednich jezior i rzek, 8) prowadzenie badań naukowych i monitoringu jakości wód, 9) ograniczanie skutków eutrofizacji jezior poprzez sterowanie strukturą i liczebnością zespołów ryb, 10) zachęcanie rolników z terenu Parku i otuliny do uczestnictwa w programach rolno-środowiskowych
6.	Utrata stabilności zasobów wodnych	<p>Utrzymanie właściwego poziomu (stanu) wód powierzchniowych i gruntowych, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) zapobieganie osuszaniu terenów podmokłych i likwidacji drobnych zbiorników wodnych, 2) ochrona małej retencji - wykonywanie zastawek, likwidacja rowów odwadniających, odtwarzanie śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, 3) utrzymanie naturalnego ustroju wodnego cieków, 4) prowadzenie monitoringu hydrologicznego
7.	Zmniejszanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych	<ul style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego zbiorowiska leśnego, w szczególności przez zachowanie lub przywracanie siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów, a w razie potrzeby, przez wprowadzanie tych gatunków. 2. Zwiększanie zasobów rozkładającego się drewna, poprzez pozostawienie zamierających i martwych drzew w tym drzew iglastych o ponadprzeciętnych rozmiarach
8.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Niezgodność składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanów z naturalnym zbiorowiskiem leśnym. 2. Obniżenie naturalnej odporności ekosystemów leśnych na działanie czynników biotycznych i abiotycznych 	<p>Przywracanie składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanów zgodnej z naturalnym zbiorowiskiem leśnym, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) cięcia regulujące strukturę przestrzenną, gatunkową i wiekową – pielęgnacyjno-hodowlane i ochronne, 2) dolesianie wybranych luk i przerzedzeń, poprawki i uzupełnienia gatunkami zgodnymi z naturalnym zbiorowiskiem leśnym, 3) porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby pod odnowienia, 4) pielęgnację upraw, 5) inicjowanie odnowień naturalnych, 6) prowadzenie działań renaturalizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk i gatunków chronionych w ramach sieci Natura 2000
9.	Zagrożenie trwałości ekosystemów leśnych przez nadmiernie rozmnażające się owady i grzyby	<p>Zwalczanie nadmiernie rozmnażających się owadów i grzybów, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) prognozowanie występowania owadów, 2) wykładanie pułapek, 3) wyszukiwanie i usuwanie części drzew zasiedlonych przez kambiofagi, 4) usuwanie części drzew iglastych przewróconych lub złamanych w wyniku działania czynników abiotycznych, 5) terminowe korowanie drewna zasiedlonego przez kambiofagi, 6) mechaniczne rozdrabnianie pozostających części drzew, które mogą się stać bazą rozmnożeńiową dla kambiofagów, z pozostawieniem zrębków na powierzchni
10.	Nadmierne uszkodzenia w lasach powodowane przez ssaki roślinożerne	<p>Zabezpieczanie drzewostanów poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) regulację liczebności oraz struktury wiekowej i płciowej jelenia (<i>Cervus elaphus</i>), sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) i dzika (<i>Sus scrofa</i>), 2) zabezpieczanie upraw leśnych przed zgryzaniem i spalowaniem, 3) zwiększenie bazy żerowej poprzez uprawę poletek z uprawami rolnymi, 4) okresowe obserwacje uszkodzeń drzewostanów

11.	Pożary	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie i odnawianie pasów przeciwpożarowych. 2. Utrzymanie wyznaczonych dróg w stanie przejezdności. 3. Stała kontrola terenu w okresie zagrożenia pożarowego. 4. Gaszenie pożarów. 5. Konserwacja punktów czerpania wody. 6. Usuwanie materiałów łatwopalnych z terenów zagrożonych. 7. Remont i wymiana tablic informacyjnych o zagrożeniach pożarowych
12.	Zmniejszanie się różnorodności biologicznej w nieleśnych ekosystemach lądowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstrzymanie (na wybranych obszarach) sukcesji zbiorowisk nieleśnych, poprzez usuwanie drzew i krzewów. 2. Wykazanie roślinności dostosowane terminem i intensywnością do typu zbiorowisk roślinnych oraz biologicznych właściwości popieranych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów. 3. Zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, w szczególności przez zachowanie lub przywracanie siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów, a w razie potrzeby, przez wprowadzanie tych gatunków. 4. Utrzymanie gruntów uprawnych w kulturze rolnej. 5. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk. 6. Wykupy przyrodniczo cennych gruntów nieleśnych. 7. Aktywna ochrona stanowisk cennych gatunków i restytucja siedlisk, inwentaryzacja i eliminacja inwazyjnych gatunków obcych, zachowanie gospodarki ekstensywnej i tradycyjnych sposobów użytkowania gruntów rolnych. 8. Restytucja tradycyjnych ras zwierząt i odmian roślin uprawnych
13.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaburzenia w strukturze troficznej ekosystemów wodnych i w składzie gatunkowym ichtiofauny. 2. Spadek różnorodności i zmiany struktury gatunkowej i liczebności ryb 	<p>Regulacja struktury gatunkowej i liczebności ryb poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zarybienia wybranych wód Parku wylęgiem i narybkiem gatunków zagrożonych wyginięciem oraz wykazujących niską liczebność, 2. restytucję gatunków, które wyginęły w wyniku antropopresji, 3. odłowy regulacyjne i kontrolne, 4. badania naukowe i monitoring zmian zachodzących w strukturze i liczebności zespołów ichtiofauny, 5. zwalczanie kłusownictwa rybackiego, dostosowanie zasad wędkowania do potrzeb ochrony ekosystemów wodnych, 6. pozyskanie ikry siei (<i>Coregonus lavaretus</i>), sielawy (<i>Coregonus albula</i>) i szczupaka (<i>Esox lucius</i>), hodowlę wylęgu w warunkach kontrolowanych.
14.	Wzrastająca presja kormorana czarnego (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwzględnianie wzrastającej presji kormorana czarnego (<i>Phalacrocorax carbo</i>) na ryby przy ustalaniu wielkości odłowów regulacyjnych. 2. Kompensacja presji na rybostan poprzez zarybienia. 3. Monitoring liczebności kormorana
15.	Pogarszanie się warunków sanitarnych i tlenowych w strefie trzcinowisk jezior	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zimowe koszenie części trzcinowisk. 2. Częściowe usuwanie skoszzonej roślinności wynurzzonej z wybranych akwenów
16.	Zanikanie i przekształcanie siedlisk gatunków zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie różnorodności, powierzchni i właściwego środowiska życia zwierząt. 2. Tworzenie siedlisk zastępczych. 3. Monitoring populacji zwierząt
17.	Utrudnienia w przemieszczaniu się zwierząt przez drogi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa bezkolizyjnych przejść dla zwierząt przez ciągi komunikacyjne. 2. Działania na rzecz ograniczenia prędkości jazdy na wybranych odcinkach dróg
18.	Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta	Okresowe przetrzymywanie i leczenie zwierząt wymagających opieki w celu ich powrotu do naturalnego środowiska

19.	Zużycie techniczne obiektów kultury materialnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konserwacja i rewaloryzacja obiektów znajdujących się w użytkowaniu wieczystym Parku. 2. Wspieranie ochrony zabytków i obiektów zabytkowych stanowiących własność innych podmiotów niż Skarb Państwa, poprzez pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych. 3. Wykupy obiektów kultury materialnej
20.	1. Nadmierna presja turystyczna i rekreacyjna. 2. Niekontrolowana penetracja terenu Parku przez ludzi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzanie ograniczeń dotyczących miejsc, terminów i sposobów udostępnienia. 2. Egzekwowanie zakazu wstępu do stref wyłączonych z turystyki. 3. Budowa i utrzymanie urządzeń służących kanalizowaniu ruchu turystycznego, w tym oznakowań szlaków turystycznych. 4. Ustawianie barier w celu uniemożliwienia wjazdu pojazdów na drogi dla nich niedostępne. 5. Prowadzenie działalności edukacyjnej
21.	Przestępstwa i wykroczenia przeciwko przyrodzie i środowisku Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwalczanie przestępstw i wykroczeń. 2. Prowadzenie powszechnej, wielokierunkowej i różnorodnej edukacji środowiskowej. 3. Rozwój polityki informacyjnej Parku oraz rozwijanie form komunikacji społecznej. 4. Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi. 5. Utrzymanie ośrodków edukacji przyrodniczej i kulturowej.
22.	Niewystarczający zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody	Prowadzenie inwentaryzacji, badań naukowych i monitoringu

Tabela 3 Zagrożenia wewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1.	Zanieczyszczenie środowiska spowodowane intensyfikacją rolnictwa	Popularyzacja i wdrażanie programów rolno-środowiskowych
2.	Erozja gleb (wodna i wietrzna) związana z intensyfikacją rolnictwa	Dążenie do: <ol style="list-style-type: none"> 1. utrzymania i odtwarzania trwałej pokrywy roślinnej na stokach i powierzchniach otwartych, 2. prowadzenia zabiegów agrotechnicznych w poprzek stoku, 3. minimalizowania czasu, w którym uprawiana gleba jest pozbawiona roślinności, 4. zachowania obecnej mozaikowej struktury użytków rolnych, 5. zabezpieczania mechanicznego stoków, 6. realizacji programów rolno-środowiskowych, 7. wykupów gruntów zagrożonych erozją.
3.	Przerwanie powiązań przyrodniczych Parku poprzez rozbudowę dróg znajdujących się na terenie Parku, a w wyniku tego doprowadzenie do degeneracji (zubożenia gatunkowego) flory i fauny Parku	Dążenie do: <ol style="list-style-type: none"> 1. utrzymania obecnych klas dróg wojewódzkich i powiatowych przecinających Park, w szczególności wojewódzkiej nr 563 Suwałki – Sejny, 2. oznakowania i ograniczenia szybkości na drogach przecinających Park.

4.	Obniżenie poziomu wód gruntowych, wysychanie i murszenie torfowisk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, odnawianie i konserwacja infrastruktury technicznej wspomagającej retencję wód. 2. Monitorowanie stanu wód. 3. Utrzymanie w stanie naturalnym lub renaturyzacja torfowisk, w szczególności dzięki ich wykupom.
5.	Spadek różnorodności gatunkowej i biologicznej zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Restytucja i reintrodukcja gatunków zwierząt, które dawniej występowały na terenie Parku. 2. Sterowanie zagęszczeniem, strukturą gatunkową, wiekową i przestrzenną wybranych populacji zwierząt. 3. Zasilanie populacji gatunków rzadkich i zagrożonych nowymi osobnikami. 4. Odtwarzanie siedlisk. 5. Restytucja rodzimych ras zwierząt gospodarskich

Tabela 4 Zagrożenia zewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji i minimalizacji zagrożeń i ich skutków
1.	Urbanizacja niektórych obszarów otuliny Parku mająca wpływ na przyrodę i krajobraz terenów wewnątrz Parku	Działania na rzecz wprowadzenia do powstającego planu ochrony Parku, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego postanowień ograniczających zabudowę w wybranych miejscach w pobliżu granic Parku
2.	Zmiany stosunków wodnych w otulinie Parku	Wprowadzenie w powstającym planie ochrony Parku postanowień dotyczących utrzymania właściwego poziomu wód powierzchniowych w otulinie Parku, w szczególności w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> 1. zabezpieczenia przed osuszeniem terenów podmokłych (mokradeł i torfowisk) powiązanych z terenem Parku, 2. niedopuszczenia do lokalizacji kopalni kruszyw, której funkcjonowanie może spowodować obniżenie poziomu wód gruntowych wewnątrz Parku i doprowadzić do zmiany kierunku strumienia wymiany podziemnej w jeziorach Parku.
3.	Zanieczyszczenie wód w otulinie Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Popieranie rozbudowy systemu oczyszczania ścieków i kanalizacji w zlewniach wód Parku. 2. Popieranie rolnictwa ekologicznego, poprzez wpływanie na ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin. 3. Ograniczanie zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych odciekami z przyz. obornika. 4. Zachęcanie rolników z terenu Parku i otuliny do uczestnictwa w programach rolno-środowiskowych.
4.	Zanieczyszczenie powietrza	Zachęcanie do: <ol style="list-style-type: none"> 1) modernizacji systemów ogrzewania poprzez wprowadzanie i popularyzację technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii, 2) termomodernizacji budynków.
5.	Zanikanie i przekształcanie siedlisk gatunków roślin i zwierząt	Dążenie do wykupienia i objęcia ochroną gruntów z cennymi siedliskami roślin i zwierząt przylegających do granic Parku, w szczególności gruntów hydrogenicznych, położonych: <ol style="list-style-type: none"> 1. przy południowo-wschodniej granicy Parku we wsi Sarnetki, 2. przy północno-wschodnim brzegu jeziora Pierty, 3. na cyplu pomiędzy jeziorami Czarne i Krzywe, 4. przylegających do jezior Długie i Okrągłe wzdłuż zachodniej granicy Parku.

6.	Ekspensja obcych gatunków roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachęcanie do uprawy i hodowli rodzimych roślin i zwierząt w otulinie Parku. 2. Usuwanie ekspansywnych obcych gatunków roślin. 3. Ograniczanie liczebności obcych gatunków zwierząt stanowiących zagrożenie dla istnienia gatunków rodzimych.
----	---	--

Tabela 5 Zagrożenia zewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zanieczyszczenie środowiska powodowane przez: <ol style="list-style-type: none"> 1. nowe obiekty przemysłowe, 2. inwestycje drogowe 	Starania o wprowadzenie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego postanowień ograniczających w otulinie Parku budowę obiektów przemysłowych lub inwestycji drogowych mogących negatywnie wpływać na środowisko wewnątrz Parku
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przerwanie korytarzy ekologicznych, wpływające na zachwianie spójności Parku z siecią obszarów Natura 2000. 2. Budowa farm wiatrowych stwarzających zagrożenie bytowania cennych gatunków ptaków migrujących oraz gniazdujących w Parku i żerujących poza jego granicami 	Starania o wprowadzenie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego postanowień ograniczających budowę farm wiatrowych na trasach wędrówek oraz na obszarach żerowania ptaków, podlegających ochronie ścisłej na mocy prawa krajowego oraz prawa wspólnotowego, w szczególności załącznika I dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie dzikiego ptactwa
3	Pogorszenie jakości wody cieków wpływających na obszar Parku (Czarna Hańcza, Wiatrołuża i Kamionka)	Kontrola jakości wody i wielkości ładunków transportowanych tymi rzekami

3 ANALIZA I OCENA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

3.1 Ochrona ekosystemów leśnych

3.1.1 Ochrona lasu

Lukasz Skiendziul

W celu zabezpieczenia ekosystemów leśnych przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi, w 2014 roku wykonano następujące zabiegi:

1. Prognozowanie wystąpienia zagrożenia ze strony owadów liściożernych polegające na:
 - a) próbnym odłowach samców brudnicy mniszki do 40 pułapek feromonowych, w których zastosowano feromon o nazwie Lymodor;
 - b) obserwacjach intensywności lotów samic brudnicy mniszki wykonanych metodą transektu (10 drzew). Samice zaobserwowano jedynie w obwodzie ochronnym Powały (2 szt.);
 - c) jesiennych poszukiwaniach owadów zimujących w ściółce na powierzchniach podokapowych. Zebrano i oznaczono materiał z 57 partii kontrolnych, wyznaczonych w 2007 roku metodą „10 ramek”.
2. Ograniczanie występowania owadów kambiofagicznych polegające na:
 - a) wykładaniu drzew pułapkowych, tzw. pułapek klasycznych (16 sztuk). Wykorzystano w tym celu głównie wiatrołomy i wywroty oraz drzewa uszkodzone. Pułapki służyły obserwacji stadiów rozwojowych korników świerkowych, po wykorzystaniu zostały terminowo korowane lub wywożone z lasu;
 - b) odłowach kambiofagów świerka (kornik drukarz i chrząszcze towarzyszące) w pułapki feromonowe (187 sztuk). Zastosowano pułapki Theysohna. Do zwabienia chrząszczy wykorzystano feromon Ipsodor;
 - c) wyszukiwaniu od początku maja do końca sierpnia drzew zasiedlonych przez kornika drukarza, przypłaszczka granatka i inne owady. W wyniku tych czynności usunięto 1910 m³ (w 2013 r. - 2653 m³) drewna świerkowego i 520 m³ (w 2013 r. - 822 m³) drewna sosnowego zasiedlonego przez owady. Prowadzono także systematyczną kontrolę i czyszczenie wyłożonych pułapek feromonowych. Zajmowało się tym 10 osób, które przepracowały łącznie 6680 godzin;
 - d) rozdrabnianiu gałęzi po usuniętych świerkach (920 rbh).
3. Ograniczanie szkód wyrządzanych w drzewostanach przez duże ssaki roślinożerne polegające na:
 - a) zabezpieczaniu upraw repelentem Cervacol Extra na powierzchni 69,30 ha. Ochronę stosowano tylko na części sadzonek, zapewniając utrzymanie bazy żerowej zwierząt. Na jednym hektarze powierzchni smarowano od 1,5 do 2 tys. sadzonek;
 - b) mechanicznym zabezpieczaniu upraw poprzez naprawę uszkodzonych osłon indywidualnych (1200 szt.). Zostały zdjęte osłony indywidualne z 2950 sadzonek, ponieważ spełniły już swoją rolę ochronną, a drzewa wyrosły i już są mniej narażone na zgryzanie pędów głównych przez zwierzyńę;
 - c) wykonaniu 1480 mb nowych ogrodzeń z siatki o wys. 2 m, w celu ochrony 1,94 ha upraw. Naprawiano także stare grodzienia (490 rbh);

d) uprawie 5,51 ha poletok zaporowych (owies, żyto, gryka, kukurydza). Poletka wykorzystano w celu zatrzymania zwierzyny w lesie w okresie nasilonych szkód w uprawach rolnych.

Zakres i rozmiar wymienionych czynności od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2009 roku zaprzestano zabezpieczania sadzonek osłonami indywidualnymi, podczas gdy w latach poprzednich co roku stosowano tę metodę (1500-4000 szt.). Od 2010 roku rozpoczęto zdejmowanie osłon indywidualnych zakładanych kilka lat temu i również w tym roku kontynuowano te działania.

W zakresie oceny zagrożenia lasów WPN kontynuowana była ścisła współpraca z Zespołem Ochrony Lasu w Olsztynie, gdzie zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu przesłano następujące materiały:

- wykazy posuszu, złomów i wywrotów pozyskanych – stan na 30.09.2014 r.;
- karty wyników i materiały z jesiennych poszukiwań szkodników sosny;
- kwestionariusz występowania i ograniczania chorób drzew leśnych spowodowanych przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne oraz grzyby patogeniczne.

Na podstawie powyższych materiałów ZOL nie stwierdził zagrożenia drzewostanów na 2015 rok.

W 2014 r. po raz drugi zakup materiałów oraz koszty usług z zakresu ochrony lasu w całości były sfinansowane przez Fundusz Leśny na podstawie stosownych umów.

3.1.2 Redukcja zwierząt podlegających regulacji ilościowej

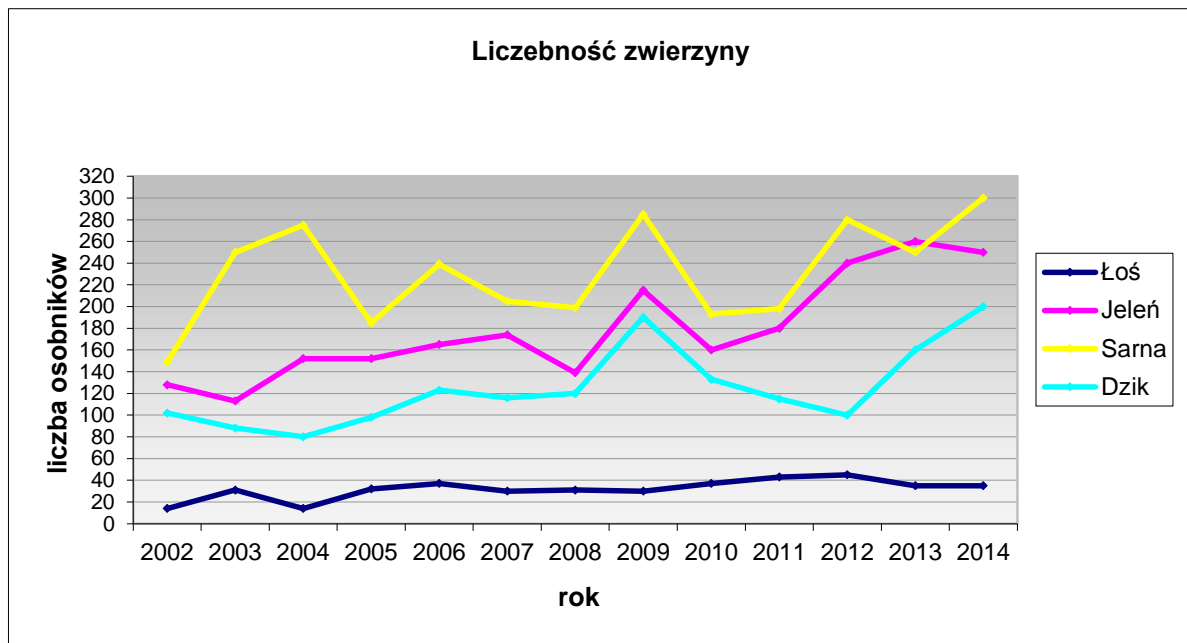
Dorota Zaborowska

Redukcję zwierząt łownych na terenie Parku wykonuje się w związku z potrzebą ochrony upraw, młodników i naturalnych odnowień przed zgryzaniem oraz ograniczeniem szkód w uprawach rolnych wyrządzanych przez zwierzynę, na podstawie Zarządzenia nr 1/2006 Dyrektora Parku z dnia 16 stycznia 2006 roku w sprawie redukcji niektórych gatunków fauny na terenie Wigierskiego Parku Narodowego oraz zgodnie z Zasadami selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych na terenie Puszczy Augustowskiej.

Ustalanie rocznych planów redukcji odbywa się na podstawie corocznych inwentaryzacji zwierzyny. Liczenie zwierzyny przeprowadzono 27 lutego 2014 r. metodą pędzeń próbnych. W tym samym czasie przeprowadzono inwentaryzację zwierzyny również na terenie sąsiednich nadleśnictw Puszczy Augustowskiej. Pędzenia odbyły się w 4 miotach o łącznej pow. 844 ha, w obwodach ochronnych: Leszczewek, Lipowe, Mikołajewo i Gawarzec. Dane zostały przeliczone przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych dla całego rejonu Hodowlanego Puszczy Augustowskiej. Liczebność zwierząt łownych na początku 2014 roku wynosiła: 35 łosi, 250 jeleni, 300 saren i 200 dzików.

Liczebność zwierzyny w latach 2002-2014 przedstawiono na wykresie.

Rysunek 2 Liczebność zwierzyny w latach 2002 – 2014

Redukcję populacji zwierzyny grubej zaplanowano w liczbie 97 osobników, w tym 27 jeleni, 20 saren i 50 dzików. Wykonano redukcję 73 osobników (75,3 % założonego planu podczas gdy w roku 2013 wykonano 50,5 % planu), w tym:

jeleń - byk	4 szt.	(plan - 8 szt.);
jeleń - łania	13 szt.	(plan -15 szt.), w tym 3 upadki;
jeleń - cielę	4 szt.	(plan - 4 szt.), w tym 2 upadki;
sarna - rogacz	2 szt.	(plan - 12 szt.);
sarna - koza	0 szt.	(plan - 6 szt.);
sarna - kozłę	0 szt.	(plan - 2 szt.);
dzik	50 szt.	(plan -50 szt.), w tym 2 upadki.
lis	5 szt.	
łoś-klępa - upadek (z powodu wycieńczenia)	1 szt.	

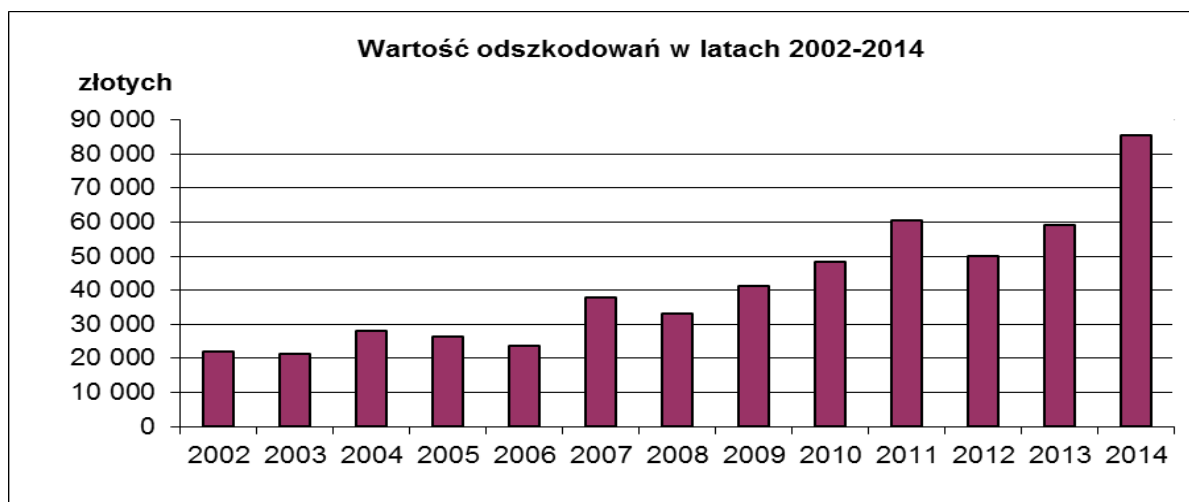
Przez cały rok obowiązywały ograniczenia związane z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń. W roku 2014 na terenie Polski stwierdzono 28 przypadków ASF u dzików i 2 u świń domowych – wszystkie na terenie województwa podlaskiego w powiatach białostockim i sokólskim.

W dniu 31.03. 2014 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń oraz później dwa rozporządzenia zmieniające. Zgodnie z aktualnym stanem – WPN położony jest częściowo na „obszarze objętym ograniczeniami” – gm. Giby oraz na „obszarze ochronnym” – pozostała część Parku. Wszystkie dziki odstrzelone i padłe na terenie WPN zostały zbadane w kierunku ASF (otrzymano wynik negatywny). Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17.12.2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne wprowadzono całoroczny okres polowań na lochy na terenie województwa podlaskiego w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2016 r. (poprzednio można było polować od 15.08 do 15.01).

W 2014 roku WPN wypłacił rolnikom odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę w wysokości 85 626,91 zł (w 2013 r. – 59 190,60 zł). Powierzchnia zredukowana szkód wyniosła 54,97 ha (w 2013 r. 42,5 ha). Prawdopodobnie łączna powierzchnia zredukowanych szkód znacznie wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego z powodu wzrostu populacji dzików a także łagodnej zimy i wczesnej wiosny (szkody w użytkach zielonych).

Wartość wypłaconych odszkodowań w latach 2002-2014 przedstawia wykres:

Rysunek 3 Wartość odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną w latach 2002-2014

3.1.3 Hodowla lasu

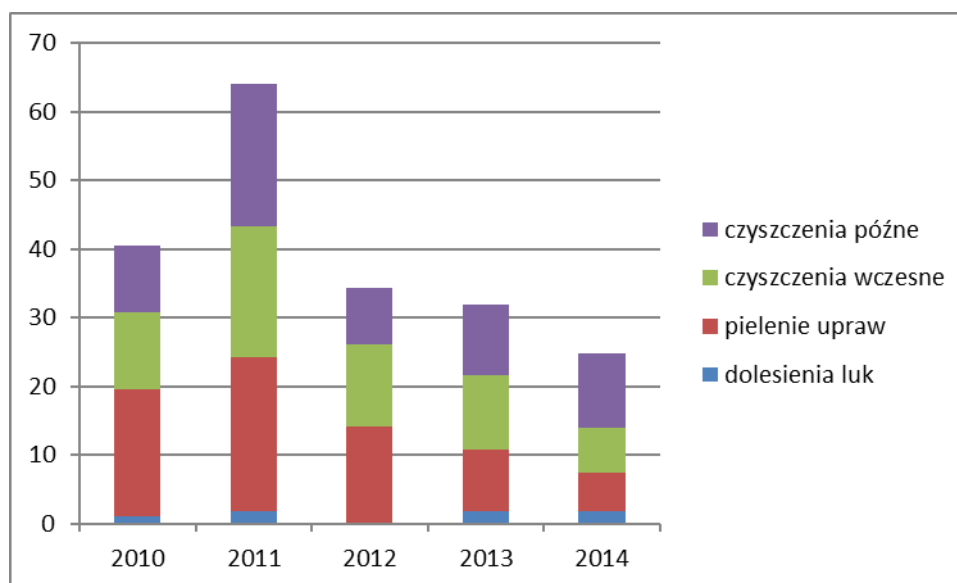
Lukasz Skiendziul

3.1.3.1 Realizacja zadań ochronnych

W roku 2014 wykonano następujące zadania z zakresu hodowli lasu:

- dolesianie luk i przerzedzeń - 1,87 ha;
- poprawki i uzupełnienia – 0,33 ha;
- pielęgnowanie gleby, niszczenie chwastów w uprawach na powierzchni 5,60 ha;
- czyszczenia wczesne na powierzchni 6,50 ha;
- czyszczenia późne na powierzchni 10,80 ha;
- jesienne przygotowanie powierzchni pod odnowienia w 2015 r. na powierzchni 1,58 ha.

Zabiegi ochronne sfinansowane były ze środków Funduszu Leśnego w ramach przedsięwzięcia pt.: „Ochrona ekosystemów lądowych i wodnych Wigierskiego Parku Narodowego”.

Rysunek 4 Analiza wykonania głównych prac z zakresu hodowli lasu w latach 2010 – 2014 [ha]**Tabela 6 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w 2014 r.**

Gatunek	Liczba w tys. sztuk
Św 2/0	0,80
Db 2/0	2,50
Lp 1/0	2,50
Gb 1/0	1,40
Kl 2/0	2,20
Razem	9,40

Tabela 7 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w latach 2002 – 2014 r.

Rok	Odnowienia, poprawki i uzupełnienia, dolesienia [ha]	Liczba sadzonek [tys. sztuk]
2002	10,4	57
2003	9,7	63
2004	9,1	61
2005	5,5	34
2006	9,6	53
2007	6,7	40
2008	5,0	32
2009	3,9	24
2010	1,63	8,79
2011	2,09	12,72
2012	0,13	0,6
2013	1,87	8,2
2014	2,20	9,40

3.1.3.2 Ocena udatności upraw

W 2014 roku ocenie udatności podlegały uprawy z roku 2010 (ocena w piątym roku

istnienia uprawy – ocena końcowa) i z 2013 (ocena w drugim roku istnienia uprawy – ocena wstępna). Przy ocenie brano pod uwagę następujące elementy: stopień pokrycia powierzchni przez uprawę, oznaki chorobowe i uszkodzenia wywołane przez czynniki przyrody żywej i nieożywionej, formę zmieszania gatunków, skład gatunkowy uprawy. Udatność każdej ocenianej uprawy oceniono w czterostopniowej skali: uprawa bardzo dobra, dobra, zadowalająca i przepadła.

Wyniki oceny są następujące:
uprawy z roku 2010, ocena końcowa:

Obręb Ochronny	Ilość upraw ocenianych	Pow. upraw ocenianych ogółem	Ocena: powierzchnia upraw/ilość upraw			
			bardzo dobra	dobra	zadowalająca	przepadła
WIGRY	1	0,15	0,15/1	-	-	-
M.RUDA	3	0,85	0,85/3	-	-	-
WPN razem	4	1,00	1,00/4	-	-	-

uprawy z roku 2013, ocena wstępna:

Obręb Ochronny	Ilość upraw ocenianych	Pow. upraw ocenianych ogółem	Ocena: powierzchnia upraw/ilość upraw			
			bardzo dobra	dobra	zadowalająca	przepadła
WIGRY	5	1,47	1,47/5	-	-	-
M.RUDA	2	0,40	0,40/2	-	-	-
WPN razem	7	1,87	1,87/7	-	-	-

3.1.4 Pozyskanie i sprzedaż drewna

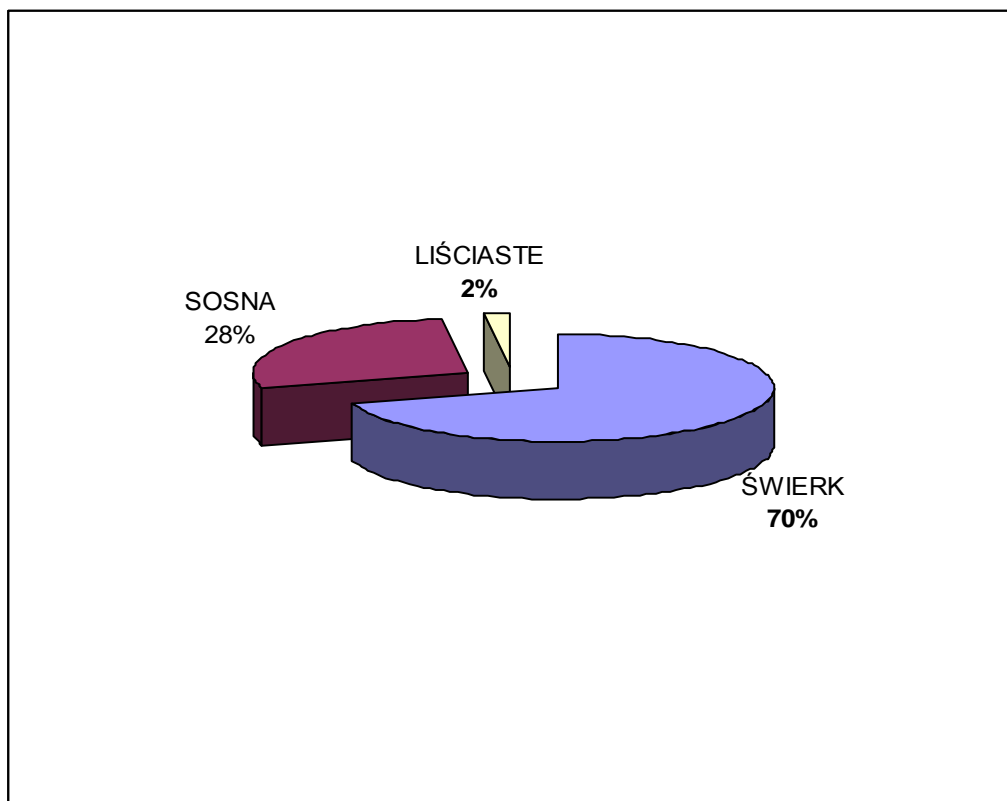
Wojciech Kamiński

3.1.4.1 Użytki przygodne

W ramach przeprowadzonych w 2014 roku cięć pielęgnacyjnych i przygodnych pozyskano drewno o łącznej masie 10,52 tys.m³ (11,05 tys.m³ w 2013), w tym 10,27 tys.m³ grubizny, tj. przeciętnie ok. 1,05m³ z 1ha powierzchni leśnej Parku.

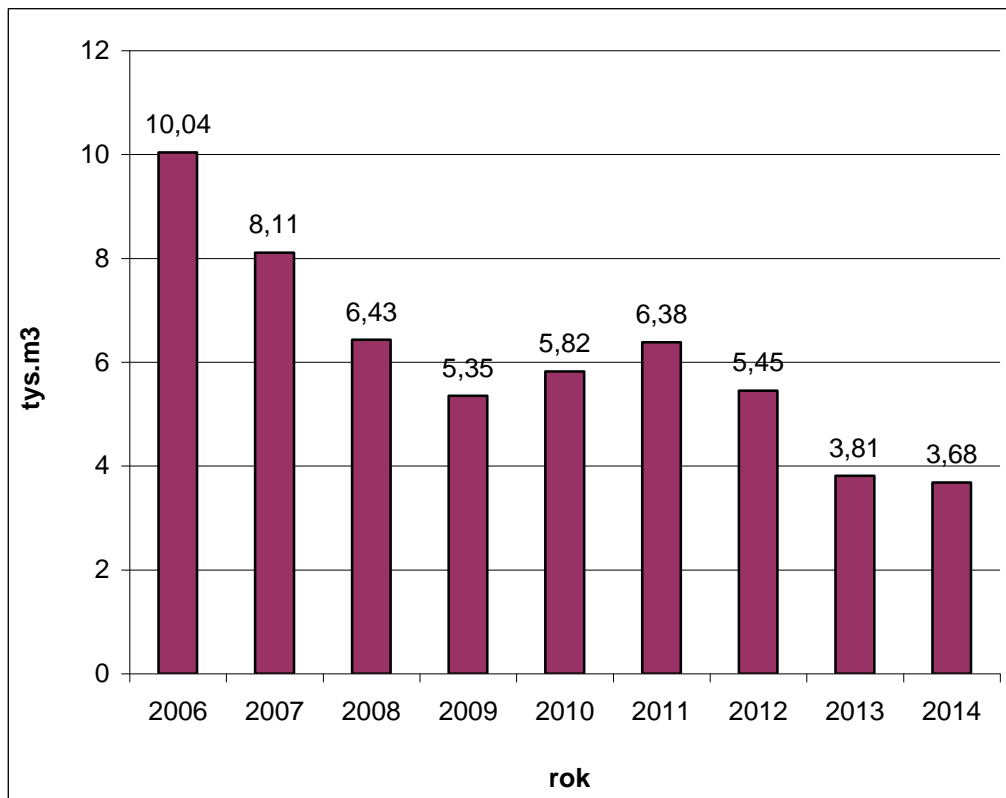
W cięciach przygodnych pozyskanie grubizny na 2014 rok zaplanowano w rozmiarze 5,11 tys.m³, natomiast wykonano 3,68 tys.m³, tj. na poziomie roku 2013.

Podobnie jak w latach ubiegłych usunięciu podlegały przede wszystkim gatunki iglaste (rys.5) – złomy, wywroty, drzewa zasiedlone przez owady i opanowane przez grzyby. Drewno gatunków liściastych w większości przypadków pozostawiano w lesie do naturalnego rozkładu. Usuwano je głównie w razie konieczności zapewnienia przejeźdności szlaków komunikacyjnych.

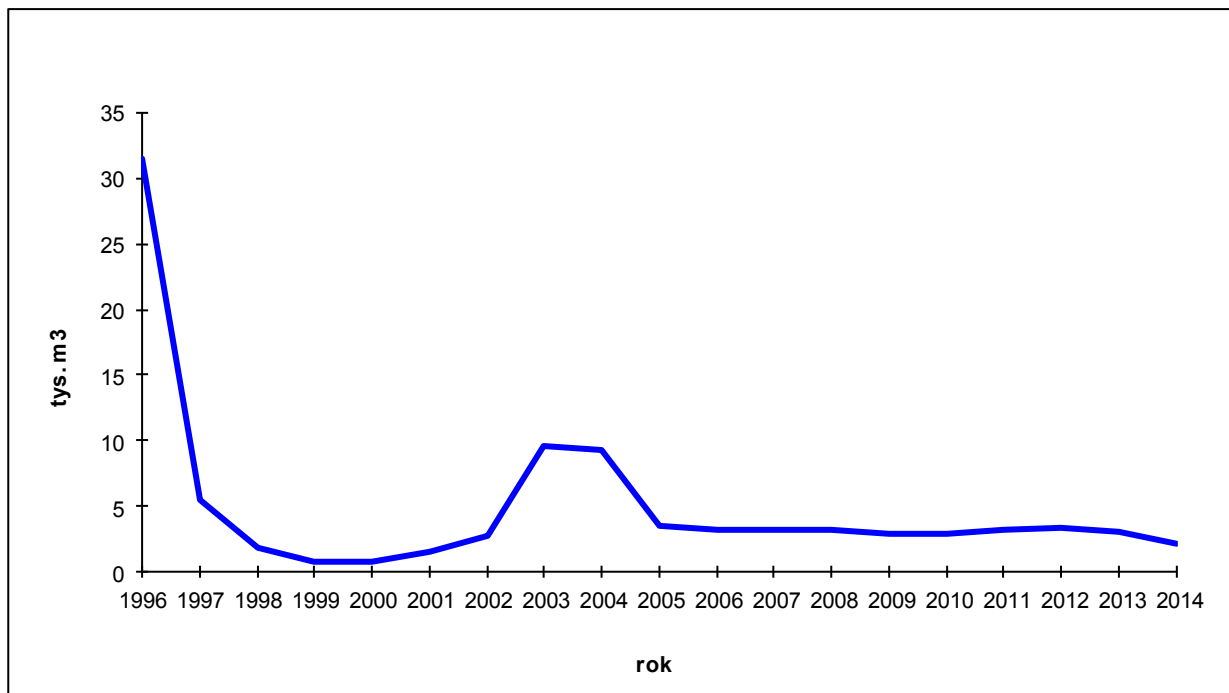
Rysunek 5 Struktura gatunkowa drewna pozyskanego w 2014 r. w cięciach przygodnych

W trakcie realizacji planu nie stwierdzono istotnych zagrożeń dla stabilności drzewostanów WPN, co potwierdza, że zabiegi związane z utrzymaniem odpowiedniego stanu sanitarnego lasu były dotychczas przeprowadzane prawidłowo. Porównanie rozmiaru pozyskania drewna w ramach cięć przygodnych na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia rys.6.

Rysunek 6. Masa drewna pozyskanego w ramach cięć przygodnych w latach 2006-2014

O ponad 700 m³ w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się masa usuniętego posuszu świerkowego, która wyniosła 1,91 tys.m³ (rys.7). Jednocześnie, celem zwiększenia ilości martwego drewna w lesie, pozostawiono na pniu do naturalnego rozkładu świerki o „ponadprzeciętnych” pierśnicach zasiedlone przez kornika drukarza. Masę tych drzew oszacowano na ok. 228m³. A zatem, należy przyjąć, że łączna masa zasiedlonego drewna świerkowego w 2014 roku wyniosła 2,14tys.m³ i była prawie o 900 m³ niższa niż w 2013 r. (rys.7).

Rysunek 7. Zasiedlone drewno świerkowe usunięte w latach 1996-2014

Obecnie największym, potencjalnym zagrożeniem dla drzewostanów Parku są szkody powodowane zmianami warunków meteorologicznych. Niebezpieczeństwo powstania szkód na skutek silnie wiejących wiatrów jest szczególnie duże w okresie letnim i jesiennym.

W związku z przyjętą zasadą pozostawiania na pniu zasiedlonych drzew ponadprzeciętnych, prowadzony jest stały monitoring wpływu tych drzew na stan sanitarny i trwałość drzewostanów, ze szczególnym uwzględnieniem tych powierzchni, w których udział świerka w składzie wynosi ponad 40%. Wyniki obserwacji posłużą do ustalenia dalszych procedur postępowania w ekosystemach leśnych Wigierskiego Parku Narodowego.

3.1.4.2 Cięcia pielęgnacyjne

Zabiegami pielęgnacyjnymi w 2014 roku objęto powierzchnię 212,16 ha, w tym trzebieżami wczesnymi – 67,22 ha i trzebieżami późnymi – 144,94 ha. Plan powierzchniowy i masowy zabiegów został wykonany w pełnym zakresie.

Tabela 8 Wykonanie masowe cięć pielęgnacyjnych (trzebieży) w 2014 r.

Rodzaj cięć	Plan [ha/tys.m ³]	Wykonanie [ha/tys. m ³]	Procent wykonania planu[%]
Ogółem	212,16/6,22	212,16/6,59	100/106
<i>w tym:</i>			
trzebieże wczesne	67,22/1,75	67,22/1,84	100/105
trzebieże późne	144,94/4,47	144,94/4,75	100/106

3.1.4.3 Drzewa pozostawione do naturalnego rozkładu

W 2014 wyznaczono i pozostawiono w lesie 1035 szt. drzew martwych. Łącznie w latach 1997-2014 zaewidencjonowano 13660 szt. tego typu drzew. Ponadto, w ciągu roku, na

powierzchniach trzebieżowych pozostawiono do naturalnego rozkładu drewno (gałęzie, odpady) o łącznej masie ok. 475 m³ (700 m³ w roku poprzednim). Szacuje się, że rocznie pozostaje na gruncie ponad 1500m³ drewna. Szacunek ten obejmuje jedynie posusz ewidencjonowany w ramach zabiegów ochronnych (cięć przygodnych i pielęgnacyjnych), nie zawiera natomiast masy drewna martwego powstającego na skutek oczyszczania się pni z gałęzi, czy też naturalnego wydzielania się drzew przygłuszonych w młodszych klasach wieku.

3.1.4.4 Struktura sortymentowa pozyskania

W strukturze pozyskania w 2014 roku, podobnie jak w latach ubiegłych przeważały sortymenty średniowymiarowe - 71% całkowitej masy pozyskanej grubizny. Drewno wielkowymiarowe miało tylko 29 % udziału w manipulowanych sortymentach. Jest to wynikiem specyfiki prowadzenia zabiegów ochronnych w parkach narodowych. Wykonywane są głównie zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanach II-III klasy wieku, w których głównym sortymentem jest drewno klasy S2. Nie zakłada się powierzchni zrębowych, a drewno wielkowymiarowe pochodzi przede wszystkim z cięć przygodnych. W ramach tych cięć usunięciu podlegają wyłącznie drzewa chore i uszkodzone, co nie pozostaje bez wpływu na jakość uzyskiwanego surowca. Drewno wielkowymiarowe pozyskane w ramach takich cięć jest klasyfikowane jako WC0 i WD czyli w średniej i niskiej klasie jakości. W Wigierskim Parku Narodowym nie pozyskuje się sortymentów tzw. „cennych”. Nie bez wpływu na dysproporcję w masie pozyskanego drewna średniowymiarowego i wielkowymiarowego pozostaje fakt pozostawienia na pniu zasiedlonych drzew ponadprzeciętnych, spośród których większość przy manipulacji okazałaby się drewnem dłużycowym, wielkowymiarowym.

Strukturę sortymentową pozyskania drewna w latach 2013 -2014 przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9 Struktura sortymentowa pozyskania w latach 2013-2014

Sortyment	Ogółem 2013/ [m ³]	Ogółem 2014[m ³]
Drewno wielkowymiarowe (W)	2770	3024
Drewno średniowymiarowe użytkowe (S1, S2, S3)	5822	5271
Drewno średniowymiarowe opałowe (S4)	2088	1972
Drewno małowymiarowe (M)	371	249
Razem	11051	10516

3.1.4.5 Sprzedaż drewna

W 2014 roku rozchodowi podlegało ogółem 10,14 tys.m³ drewna pochodzącego z bieżącego pozyskania i zapasu z roku 2013. Szczegółowo strukturę sprzedaży według sortymentów przedstawia tabela “Sprzedaż drewna” – załącznik nr 10a do analizy. Koniunktura na rynku drzewnym nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego. Popyt i podaż pozostawała na podobnym poziomie co wpłynęło na utrzymanie się stałych cen drewna w całym okresie rozliczeniowym.

Dochód netto ze sprzedaży drewna wyniósł 1 615 tys. zł, przy 1 567 tys. zł w roku 2013. Średnia cena 1m³ drewna (netto) w 2014 r. wyniosła 159 zł, przy 147 zł w 2013.

Plan dochodu – 1 634 tys. zł

Wykonanie – 1 615 tys. zł.

Przyczyną niewykonania planu finansowego było mniejsze w stosunku do założonego

planu pozyskanie drewna z użytków przygodnych.

Na dzień 31.12.2014 roku, na gruncie pozostał zapas niesprzedanego drewna o łącznej masie 145,29 m³, w tym:

- drewno wielkowymiarowe – 44,03 m³,
- drewno średniowymiarowe (użytkowe) – 41,60 m³,
- opałowe – 59,66 m³.

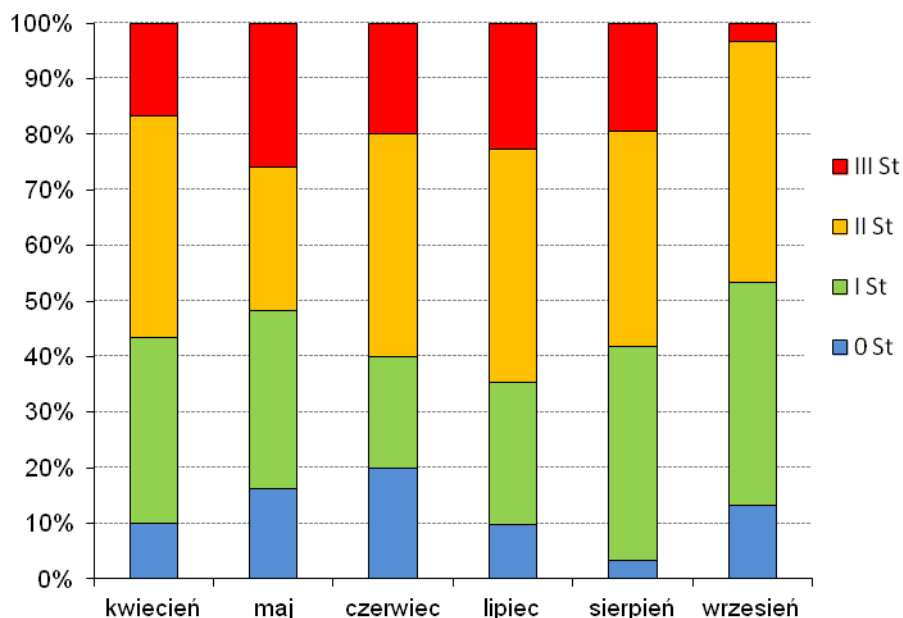
3.1.5 Ochrona przeciwpożarowa

Piotr Pieczyński

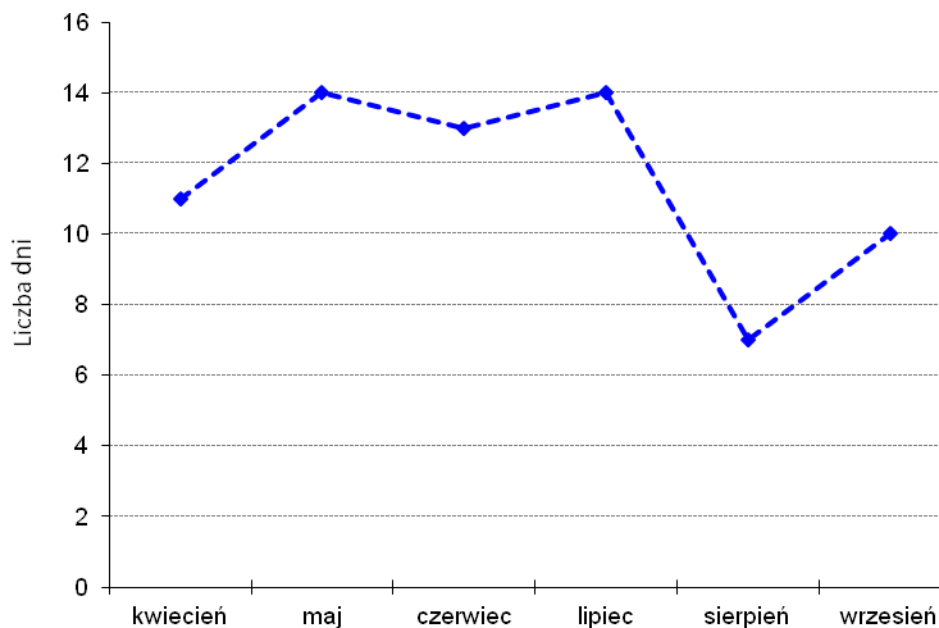
3.1.5.1 Analiza zagrożenia pożarowego w lasach

W roku 2014 odnotowano 103 dni z II i III stopniem zagrożenia pożarowego, w tym 33 dni o najwyższym III stopniu zagrożenia. Wilgotność ściółki mierzona o godzinie 9⁰⁰ spadała poniżej 28% 69 razy, natomiast poniżej 10% ani razu. Najniebezpieczniejszym pożarowo miesiącem był lipiec. W tym miesiącu odnotowano 20 dni z II i III stopniem zagrożenia pożarowego i 14 dni z utrzymującą się wilgotnością ściółki poniżej 28%.

Rysunek 8. Udział procentowy stopni zagrożenia pożarowego lasu w miesiącach w okresie od 1.04–30.09.2014 r.

Rysunek 9. Liczba dni z wilgotnością ściółki leśnej <28% o godz. 9 w poszczególnych miesiącach w okresie 1.04–30.09.2014 r.

3.1.5.2 Realizacja zadań bieżących z ochrony przeciwpożarowej:

d) Ochrona przeciwpożarowa obszarów leśnych:

- Powiększanie prześwitów dróg – 19 km
- Konserwacja dróg pożarowych – 1 km
- Remont dróg pożarowych – 6,45 km
- Konserwacja punktów czerpania wody – 6 szt
- Porządkowanie poboczy dróg – 131,10 ha
- Konserwacja tablic ppoż. – 11 szt.
- Zakup i ustawienie nowych tablic ppoż. ze stelażami – 2 szt.
- Bieżące przeglądy gaśnic i agregatów w bazach ppoż. – 36 szt.
- Przeglądy gaśnic i agregatów po 5 latach eksploatacji i naprawy – 4 szt.
- Bieżące przeglądy sieci rrl.
- Zakup szpadli na wyposażenie baz ppoż. – 20 szt.
- Zakup ubioru dla SOPP (koszulki termoaktywne, kominiarki trudnopalne)

Większość prac wykonano w ramach projektu „Ochrona przeciwpożarowa na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w 2014 roku” sfinansowanego ze środków Funduszu Leśnego. Łączny koszt projektu wyniósł 507 591,72 zł., w tym na remont dróg pożarowych przeznaczono kwotę 439 582,11 zł (droga Gawarcowa i Gościniec Wasilczykowski z dojazdem do osady Gawarzec).

e) Ochrona przeciwpożarowa obiektów budowlanych:

- Bieżące przeglądy gaśnic w budynkach WPN – 48 szt.
- Przeglądy gaśnic po 5 latach eksploatacji i naprawy – 8 szt.
- Bieżące konserwacje hydrantów – 8 szt.

3.1.5.3 Dane statystyczne występowania pożarów oraz poniesionych strat

Tabela 10 Pożary na terenie WPN w latach 2008-2014 odnotowane przez Służby Parku

Lp.	Rok	Charakter pożaru	Pow. [ha]	Przyczyna	Wielkość strat skarbu państwa [zł]
1	2008	Podpowierzchniowy, obszar leśny	Zasięg punktowy	Zaproszenie ognia	-
2	2009	Powierzchniowy, obszar leśny, wł. prywatna	0,50 ha	Zaproszenie ognia	-
3	2009	Pożar traw, wł. prywatna	1	Zaproszenie ognia	
4	2010	Powierzchniowy, obszar leśny, całkowite spalenie uprawy i wieży widokowej nad Dolną Wiatrołuzą w O.O. Lipniak	0,38	Prawdopodobnie podpalenie	15 568
5	2011	Pożar trawy, oddz. 49i, O.O. Krzywe	0,01	Podpalenie	-
6	2011	Pożar słomy na skraju lasu, zagrożony oddz. 178g	-	Podpalenie	-
7	2012	Pożar drzewa, obszar leśny	Zasięg punktowy	Podpalenie	-
8	2013	Nie odnotowano pożarów			
9	2014	Nie odnotowano pożarów			

3.1.5.4 Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku

Na terenie WPN od 2002 r. działa Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku: patroluje teren, zabezpiecza miejsca zdarzenia do działań ratowniczych, pomaga jednostkom ochrony przeciwpożarowej w prowadzeniu akcji, uczestniczy w działaniach edukacyjnych parku. W okresie zagrożenia pożarowego służba prowadzi dyżury w oparciu o samochód patrolowo - gaśniczy wyposażony w wysokociśnieniowy moduł gaśniczy.

Działania w 2014 r:

- Dyżury w Punkcie Alarmowo Dyspozycyjnym (11.04.2014- 30.09.2014)
- Dyżury alarmowe SOPP na telefon (11.04.2014 – 30.09.2014)
- prowadzenie patroli przeciwpożarowych przy utrzymującym się dużym zagrożeniu pożarowym lasu.

Tabela 11 Akcje SOPP w 2014 roku

Data	Godzina rozpoczęcia	Godzina zakończenia	Miejsce działania	Opis działania
1– 4.05	10:00	12:00	Obwód Krzywe	Patrole przeciwpożarowe „Długi weekend”, stopnie zagrożenia II - III
04.08	22:00	23:30	Obwód Powały	Zaginięcie człowieka, akcja poszukiwawcza z Policją, koordynacja SOPP

3.1.5.5 Wyposażenie przeciwpożarowe w dyspozycji Służby Parku

Tabela 12 Wyposażenie baz sprzętu przeciwpożarowego

Wyposażenie baz zasadniczych (BZ): Krzywe, Maćkowa Ruda		Wyposażenie baz podstawowych (BP): Krzywe, Gawarzec, Krusznik	
- Samochód patrolowo – gaśniczy wyposażony w agregat ze zbiornikiem wodnym o poj. 480 l. (stan BZ Krzywe)	1	przyczepka typ 2.34	1
motopompa pływająca (BZ Krzywe)	1	gaśnica pianowa GP-9z	6
przyczepka typ 1.92	1	łopaty, szpadle	5
agregat gaśniczy, pianowy AGP-25 (BZ Krzywe)	2	siekiery	5
gaśnica pianowa GP-9z	10	piła łańcuchowa	1
łopaty, szpadle	10		
siekiery	5		
tłumice metalowe (8 szt. BZ Krzywe, 7 szt. BZ M. Ruda)	15		
piła łańcuchowa	1		
hydronetki plecakowe (sztywny zbiornik) (BZ Krzywe)	2		
wiadra (BZ Krzywe)	5		
węże strażackie (BZ Krzywe)	10		
prądownice gaśnicze (BZ Krzywe)	4		
rozdzielacze wody(BZ Krzywe)	2		
pląg leśny (baza w Cz. Folwarku)	1		

Podręczny (indywidualny) sprzęt przeciwpożarowy:

- Hydronetki plecakowe wodne: wyposażenie każdego leśniczego – 1 szt. (łącznie w WPN – 10 szt.),
- Hydronetki plecakowe wodno – pianowe: wyposażenie nadleśniczego – 1 szt., Straż Parku - 1 szt., SOPP – 2 szt. (łącznie w WPN – 4 szt.),
- Tłumice gumowe: wyposażenie każdego leśniczego – 1 szt., nadleśniczego – 1 szt., Straż Parku – 1 szt., SOPP – 2 szt. (łącznie w WPN – 14 szt.).

Samochód patrolowy Straży Parku:

na wyposażeniu samochodu agregat gaśniczy ze zbiornikiem wodnym o pojemności 200 litrów.

3.1.5.6 Szkolenia, warsztaty i akcje propagandowe

- Narada szkoleniowa (odprawa) dla Służby Ochrony Przeciwpożarowej Parku (09.04.2014),
- Podpisano deklarację współpracy pomiędzy OSP Augustów – Lipowiec a WPN w zakresie wykorzystania kamery termowizyjnej na zasadach barterowych (09.06.2014).

3.1.5.7 Kontrole i zalecenia

- Kontrola Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach (15.04.2014) – stwierdzono niedokładne oczyszczenie z gałęzi i chrustu pobocza drogi Suwałki – Sejny na obszarze O.O. Leszczewek, brakujące prace wykonano do 22.05.2014 r.
- Kontrola Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Augustowie (15.04.2014) - nie stwierdzono nieprawidłowości,
- Kontrola Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sejnach (30.04.2014) - nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.1.5.8 Inne

Przygotowano i złożono wniosek do Funduszu Leśnego pn.: „Ochrona przeciwpożarowa na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w 2015 r.” na łączną kwotę 469 810,00 zł.

Główny koszt projektu to konserwacje nawierzchni drogi dojazdowej (Słupiańskiej) na łącznym odcinku 3,93 km.

3.2 Ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych

3.2.1 Zabiegi w ekosystemach

Lukasz Skiendziul

W 2014 r. powierzchnia gruntów nieleśnych będących w użytkowaniu wieczystym i stanowiących własność Parku wynosiła 567,90 ha. Z powodu wykupu gruntów, powierzchnia zwiększyła się o 12 ha względem roku ubiegłego.

Podział gruntów nieleśnych według kategorii użytkowania przedstawia się następująco:

grunty orne	- 222,10 ha
łąki i pastwiska	- 150,00 ha
nieużytki	- 195,80 ha

W ramach ochrony czynnej w 2014 roku wykonano zabiegi polegające na usuwaniu zakrzaczeń i koszeniu podmokłych łąk na pow. 5,56 ha wraz z usuwaniem biomasy poza powierzchnię. Zabieg wykonuje się w celu przeciwdziałania zarastaniu ekosystemów i utrzymania obecnie istniejących zbiorowisk roślinnych.

Poza tym kolejny rok, na dużą skalę, prowadzono walkę z inwazyjnymi gatunkami obcego pochodzenia. Prace polegały na:

- ✓ - koszeniu i wrywaniu:
 - niecierpka gruczołowatego na powierzchni 49,97 ha,
 - nawłoci kanadyjskiej (0,012 ha),
 - winobluszczu (0,036 ha).
- ✓ wrywaniu, karczowaniu i usuwaniu odrośli czeremchy amerykańskiej (430 szt.)
- ✓ 2-krotnym koszeniu zarośli trojeści amerykańskiej *Asclepias syriaca* (0,80 ha) i róży pomarszczonej *Rosa rugosa* (0,019 ha) oraz co najmniej 10-krotnym koszeniu rdestowca ostrokończystego *Reynotria japonica* (250 m²), w celu osłabienia siły życiowej i w konsekwencji wyeliminowania z flory WPN.

Zabieg koszenia i odkrzaczania został sfinansowany przez NFOŚiGW oraz program LIFE+, natomiast na walkę z inwazyjnymi gatunkami obcymi środki otrzymaliśmy z Funduszu Leśnego i również z programu LIFE+.

Ponadto Stowarzyszenie Człowiek i Przyroda, za zgodą dyrektora, wykonało również szereg działań z zakresu walki z gatunkami obcymi na terenie parku. Główne zadania polegały na mechanicznym lub ręcznym usuwaniu całych egzemplarzy, a w następnej kolejności także odrostów poniższych gatunków:

- a) czeremcha amerykańska – 16,56 ha,
- b) dąb czerwony – 16,54 ha,
- c) klon jesionolistyny – 3,36 ha,
- d) robinia akacjowa – 0,44 ha,
- e) róża pomarszczona – 1 ha.

Działania Stowarzyszenia były sfinansowane ze środków przekazanych przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych w Warszawie.

Grunty rolne o pow. 130,6 ha (37%) były użytkowane rolniczo:

- przez pracowników WPN i miejscowych rolników na podstawie umów dzierżawnych zawartych w drodze przetargu nieograniczonego – 95,84 ha,
- na potrzeby parku 34,76 ha.

Na użytkowanych przez WPN gruntach prowadzono uprawę owsa, peluszek, żyta, gryki i trawy. Zabiegi te wykonuje się w celu utrzymania gruntów w odpowiedniej kulturze, zachowania różnorodności biologicznej, zapewnienia materiału siewnego na poletka zaporowe oraz zapobiegania zarastaniu gruntów rolnych przez roślinność drzewiastą i krzewy.

W maju 2014 r. WPN złożył kolejny wniosek do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyznanie płatności obszarowej, uzupełniającej oraz z tytułu ONW (obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania) do gruntów rolnych o powierzchni 34,76 ha i otrzymał pozytywną decyzję w sprawie przyznania tych płatności.

Minął trzeci rok odkąd przystąpiliśmy do programów rolnośrodowiskowych (w wariantach: rolnictwo ekologiczne), w których zobowiązaliśmy się uczestniczyć przez kolejne 5 lat. Dzięki temu oprócz dotychczasowych dopłat bezpośrednich oraz ONW otrzymaliśmy wsparcie finansowe z tytułu uczestnictwa w programie rolnośrodowiskowym na powierzchni 32,26 ha. W związku z uczestnictwem w tym programie zobowiązani jesteśmy do poddawania się corocznej kontroli naszych upraw. We wrześniu przeprowadzona była kontrola, którą wykonała firma BIOCERT z Krakowa. Wigierski Park Narodowy przeszedł ją bez żadnych zastrzeżeń co do prowadzonej gospodarki rolnej.

3.3 Ochrona ekosystemów wodnych

Michał Osewski

W 2014 r. w wybranych ekosystemach wodnych parku kontynuowano program aktywnej ochrony zespołów ryb i raków. Zabiegi ochronne wykonywano w jeziorach Wigry, Pierty, Mulaczysko, Leszczewek, Omulówek, Krusznik, Białe Wigierskie, Długie Wigierskie (o łącznej powierzchni 2701,92 ha), oraz na rzece Czarnej Hańczy poniżej jez. Wigry, na odcinku Wysoki Most – Studziany Las. Polegały one na:

- I. zarybieniach wód gatunkami:
 - zagrożonymi skutkami eutrofizacji wód (sielawa, sieja),
 - drapieżnymi (szczupak, sum, troć jeziorowa), w celu zwiększania ich liczebności i wzmacniania w ten sposób efektów biomanipulacji,
 - zagrożonymi spadkiem liczebności (lin, pstrąg potokowy, węgorz).
- II. odłowach rybacko-wędkarskich, w tym:

1. odłowach regulacyjnych:

- ryb o krótkim cyklu życiowym, w celu zapobiegania wtórnemu zanieczyszczeniu jezior przez snące ryby (sielawa),
- ryb karpiowatych (płóć, leszcz), w celu monitorowania ich liczebności,
- ryb migrujących poza obszar WPN (węgorz).

2. odłowach tarlaków do wychowu materiału zarybieniowego (sielawy, siei, szczupaka),

3. odłowach wędkarskich,

4. odłowach kontrolnych raków.

III. lokalnym wykaszaniu trzcinowisk w celu poprawy warunków tarliskowych dla ryb oraz polepszenia warunków sanitarnych w strefie brzegowej;

IV. obserwacji stanu zdrowotnego ryb.

3.3.1 Produkcja materiału zarybieniowego i zarybienia

W 2014 r. dokonano zarybień jezior: Wigry, Białe Wigierskie, Pierty, Mulaczysko, Leszczewek, Krusznik, Omułowek, a także fragmentu rzeki Czarnej Hańczy. Łącznie zarybiono 2621,54 ha jezior oraz 2-kilometrowy odcinek rzeki.

Wpuszczony do jezior parku wylęg sielawy oraz szczupaka pochodził z wylęgarni ryb WPN. Z własnych tarlaków wyhodowano 30 320 000 szt. wylęgu sielawy (z czego 1 650 000 szt. za kwotę 6 665,00 zł sprzedano rybackim użytkownikom jezior) oraz 1 275 000 szt. wylęgu szczupaka.

W ramach wykonywanych usług wylęgarniczych, z których korzystało w sezonie 2013/2014 jedenastu rybackich użytkowników jezior, uzyskano dodatkowo 4 440 000 szt. wylęgu sielawy oraz 5 030 000 szt. wylęgu szczupaka. Za inkubację ikry sielawy WPN uzyskał kwotę 8 880,00 zł, za inkubację ikry szczupaka przejął 2 515 000 szt. uzyskanego wylęgu, którym następnie zostały zarybione jeziora WPN.

Do wybranych jezior oraz rzeki Czarnej Hańczy wpuszczono także narybek węgorza, suma, siei, troci jeziorowej, pstrąga potokowego oraz lina, który został zakupiony ze środków NFOŚiGW.

Ilości materiału zarybieniowego z podziałem na gatunki i ich sortymenty wielkościowe wprowadzone do wybranych wód parku zawarte są w załączniku nr 13.

3.3.2 Odłowy

1. Odłowy regulacyjne

Wykonywano je w jeziorze Wigry (powierzchnia 2202,035 ha) przy wykorzystaniu rybackiego sprzętu ciągnionego (niewód stynkowy), biernego oplatającego (wontony sielawowe, siejowe, okoniowo-płociowe, leszczowe) oraz biernego klatkowego (mieroże). Ogółem (odłowy regulacyjne i odłowy tarlaków) odłowiono 26 750,5 kg ryb. Dane dotyczące struktury odłowów zawarte są w załączniku nr 13.

2. Odłowy tarlaków

Odłowy tarlaków przeprowadzono w marcu i kwietniu na jeziorze Wigry (tarlaki szczupaka) i w listopadzie (tarlaki sielawy i siei). Odłowiono i pozyskano następujące ilości tarlaków (w kg) i zapłodnionej ikry (w litrach):

- szczupaka – 622 kg / 28,5 l

- sielawy – 3204 kg / 414,25 l
- siei – 15 kg / 0 l

Z ikry szczupaka wyhodowano 1 275 000 szt. wylęgu, który wpuszczono do parkowych jezior.

Ikra sielawy jest inkubowana w wylęgarni ryb WPN, a wylęganie narybku nastąpi wiosną 2015 r. W wylęgarni zgromadzono także 98,25 litra zapłodnionej ikry sielawy oraz 3 litry ikry siei, którą dostarczyły 3 podmioty rybackie spoza terenu parku.

3. Odłowy wędkarskie.

Presja wędkarska w roku 2014 była zbliżona do tej z roku 2013. W 2014 roku sprzedano 4706 licencji wędkarskich. Liczby sprzedanych licencji z podziałem na poszczególne kategorie przedstawiały się następująco:

- licencje roczne	179
- licencje półroczne	135
- miesięczne	209
- licencje dwutygodniowe	60
- licencje tygodniowe	95
- licencje dzienne	4028

4. Odłowy kontrolne raków.

W 2014 r. Instytut Rybactwa Śródlądowego przy współpracy z parkiem przeprowadził odłowy kontrolne ryb (sieja) i raków w jeziorze Białe Wigierskie. W 30 racznikach złowiono 21 raków. W trakcie jednodniowych odłowów wontonami siejowymi nie udało się złowić siei. Wyniki odłowów racznikami wskazują na wzrastającą liczebność raka pręgowatego w tym jeziorze.

Odłowy kontrolne raków wykonywały także służby terenowe WPN-u. Odłowy przeprowadzono w jeziorze Wigry w następujących rejonach jeziora: Cimochowizna, Piaski, Zakąty, Zatoka Słupiańska, Wigierki - okolice Bystrej oraz przy hotelu „Nad Wigrami”. Na Zatoce Wigierki (przy hotelu „Nad Wigrami”) złowiono w sumie 125 szt. raków sygnałowych.

5. Ochrona tarlisk – zimowe koszenie roślinności

W okresie zlodzenia wykonano na jeziorze Wigry (zatoka Zadworze, Płoso Północne, Płoso Południowe) koszenie roślinności wynurzonej (trzciniowisk), w celu poprawy warunków tarliskowych dla ryb oraz polepszenia warunków sanitarnych w strefie przybrzeżnej. Wykoszono łącznie 21,02 ha trzciniowisk stosując zasadę naprzemiennego koszenia i pozostawiania brzegu w stanie nienaruszonym na podobnej długości co odcinki wykoszone.

6. Stan zdrowotny ryb, śnięcia, zagrożenia

W 2014 r. nie wystąpiły w żadnym z jezior WPN-u zjawiska wywołujące masową śmiertelność ryb (przyduchy, epizoocje). Podobnie jak w latach ubiegłych obserwowano silnie negatywny wpływ kormorana czarnego na liczebność ichtiofauny.

W 2014 r. na wyspie Mysiej (jez. Wigry, zatoka Zadworze) zaobserwowano pierwsze stanowisko lęgowe kormorana czarnego (24 gniazda).

3.3.3 Pozostała działalność

W 2014 roku WPN ze środków NFOŚiGW kontynuował realizację projektu pt: „Czynna ochrona zespołów ryb w wybranych ekosystemach wodnych Wigierskiego Parku Narodowego”.

W ramach zadania zakupiono i wprowadzono do wód parku:

- narybek węgorza – 60 kg,
- narybek suma – 2 000 szt,
- narybek siei – 26 000 szt,
- narybek troci jeziorowej – 2 000 szt,
- narybek pstrąga potokowego – 4000 szt,
- narybek lina – 690 kg.

Zadanie kontynuowane będzie do 2017 r. i przewiduje zasilanie wybranych wód WPN narybkiem siei, węgorza, pstrąga potokowego, lina, troci jeziorowej oraz suma na łączną kwotę 502 350 zł.

3.4 Ochrona gatunków roślin i zwierząt

3.4.1 Czynna ochrona roślin

Maciej Romański

W roku 2014 kontynuowano inwentaryzację gatunków roślin naczyniowych, podlegających ochronie prawnej i wymienianych przez czerwone listy oraz interesujących z innych powodów. Na zakończenie 2014 roku, baza danych punktów reprezentujących tę grupę roślin (bez uwzględnienia gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia) liczy 12130 rekordów, z czego w roku 2014 przybyło ich 2107. Nie znaleziono nowych gatunków, wcześniej nie notowanych. Znaleziono natomiast nowe stanowisko wątlaka błotnego (*Hammarbya paludosa*) – rzadkiego gatunku storczyka. Stwierdzono również nowe lokalizacje występowania dąbrówki piramidalnej (*Ajuga pyramidalis*). Ten światłolubny gatunek, przez wiele lat nie był odnajdywany. Obecnie jego pojedyncze osobniki pojawiają się częściej, choć głównie tylko na jednym obszarze parku. W roku 2014 stwierdzono również kilka nowych punktów występowania kruszczyka szerokolistnego (*Epipactis helleborine*). Gatunek ten, dość częsty w innych regionach Polski, na terenie WPN zawsze był bardzo rzadki. Wydaje się, iż od dwóch sezonów znajduje się on w ekspansji – jego pojedyncze okazy pojawiają się na stanowiskach na których nigdy nie był obserwowany. Po kilku latach nieobecności, na stanowisku w okolicach Sobolewa stwierdzono ponowne pojawienie się groszku wielkoprzylistkowego (*Lathyrus pisiformis*). Ten bardzo rzadki gatunek obecnie występuje na 3 stanowiskach na terenie WPN. Znaleziono również kilka nowych stanowisk rzepika szczecińskiego (*Agrimonia pilosa*), gatunku z drugiego załącznika dyrektywy siedliskowej „Natura 2000”.

Oprócz roślin naczyniowych prowadzono dalsze poszukiwania mszaków, głównie wątrobowców. Z ciekawszych gatunków mchów, uwzględnianych w projekcie planu ochrony parku, znaleziono 3 nowe drzewa zasiedlone przez *Neckera complanata* oraz zinwentaryzowano 302 drzewa zasiedlone przez *Homalia trichomanoides*. Dzięki współpracy z Piotrem Górskim z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu specjalistą od wątrobowców, znaleziono nowe ich gatunki, wcześniej nie wykazywane z terenu WPN: *Lophozia ascendens*, *Cephalozia catenulata* i *Cephalozia macrostachya*. Udało się również potwierdzić występowanie, znanych z literatury jednak dawno nie obserwowanych gatunków wątrobowców: *Cephalozia loitlesbergeri*, *Cephalozia rubella*, *Lophozia bicrenata*, *Lophozia ventricosa*, *Riccardia incurvata* i *Scapania undulata*. Na koniec 2014 roku, baza danych stwierdzeń występowania wątrobowców liczyła 4986 rekordów oraz 290 rekordów dostarczonych przez Piotra Górskiego. Badania nad tą grupą roślin będą kontynuowane w 2015 roku. W chwili obecnej potwierdzone jest występowanie 67 gatunków wątrobowców. Odnaleziono również nowe stanowisko, bardzo rzadkiego w tej części Polski, glewika *Anthoceros agrestis*.

Kontynuowano również inwentaryzację obcych, inwazyjnych gatunków roślin naczyniowych. Na koniec 2014 roku, baza danych dotycząca tej grupy roślin zawiera 8 100 rekordów z czego w 2014 roku przybyło ich 4 031. Baza danych zawiera wyłącznie dane pozyskane w ramach działania Pracowni Naukowo-Edukacyjnej i nie jest integrowana z bazą danych pozyskiwanych przez inne działy, aczkolwiek okresowo, jeżeli zachodzi taka potrzeba, jest przekazywana do działu Ochrony Przyrody i Krajobrazu. Stare namiary, szczególnie w odniesieniu do gatunków drzewiastych, są okresowo uzupełniane informacjami o ich usunięciu. Zadaniem tej bazy danych jest wskazywać obszary szczególnie zagrożone gatunkami inwazyjnymi, w celu wytypowania miejsc do działań polegających na usuwaniu gatunków obcych, czym zajmują się inne działy.

Nadal prowadzona była inwentaryzacja wybranych gatunków grzybów, obecnie baza danych dotycząca rozmieszczenia tych organizmów liczy 3 362 rekordy. Część danych gromadzona jest przez specjalistę od tej grupy. Do końca 2014 roku wiadomo jest o występowaniu na terenie Wigierskiego Parku Narodowego 735 taksonów (685 gatunków) grzybów wielkoowocnikowych, z których 2 podlegają ochronie ścisłej, 9 częściowej, a natomiast 132 wpisanych jest na czerwoną listę.

3.4.2 Fotopułapki

Maciej Romański

W 2014 roku Pracownia Naukowo-Edukacyjna Wigierskiego powiększyła liczbę fotopułapek z 9 do 19 sztuk. Większość z nich rozwieszonych jest na stałych miejscach monitoringowych, część jest przenoszonych okresowo w miejsca dostosowane do aktualnej sytuacji. Obecnie ich głównym zadaniem jest monitorowanie wilków z watahy północnej. Dzięki nagraniom, udało się stwierdzić, iż wataha ta w 2014 roku miała pięć szczeniaków, z których do jesieni, przeżyły prawdopodobnie cztery lub nawet wszystkie. Również dzięki tym nagraniom udało się określić obszar centralny rewiru. W chwili obecnej, zarchiwizowanych jest ponad 2 800 nagrań. Zarchiwizowane nagrania gromadzone są na macierzy dyskowej w Pracowni Naukowo-Edukacyjnej WPN. Na bazie zgromadzonego materiału filmowego zmontowano 28 filmów popularyzujących wiedzę o przyrodzie WPN. Filmy te można obejrzeć w serwisie YouTube, na kanale Wigierskiego Parku Narodowego (https://www.youtube.com/channel/UCh_KdtEAc7qwyeXyVuuYPUA).

3.4.3 Ochrona stanowisk zwierząt zagrożonych wyginięciem

Marek Jeromin

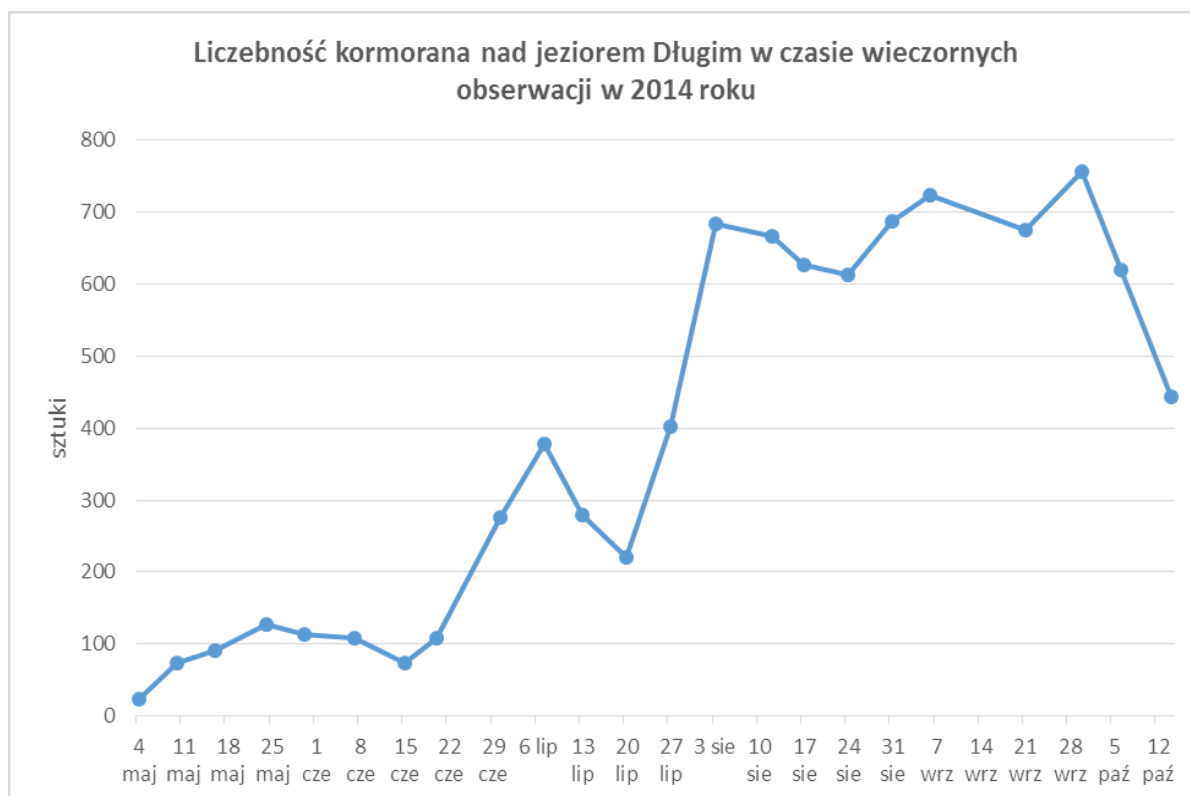
W roku 2014 nie udało się ustalić zasiedlonych gniazd bielika *Haliaeetus albicilla*. Użytkowane w poprzednich latach gniazda nie zostały zasiedlone pomimo tego, że w okresie wczesnowiosennym, dwie pary ptaków były obserwowane w pobliżu starych gniazd. W okresie późniejszym, to znaczy latem i jesienią, obserwowano ptaki, których gniazd nie udało się zlokalizować. Na podstawie obserwacji w terenie można przypuszczać, że bieliki wyprowadziły lęgi, ponieważ zaobserwowano latem przynajmniej dwa młode ptaki.

3.4.4 Monitoring liczebności kolonii kormorana nad jeziorem Długim

Marek Jeromin

Obserwacje mające na celu uzyskanie informacji o liczebności kolonii kormorana nad jeziorem Długim prowadzone są od roku 2009. Poniżej zamieszczono tabelę z danymi z poszczególnych obserwacji w roku 2014, które prowadzono przy pomocy lornetki

o powiększeniu 7*50.

Tabela 13 Liczebność kormorana nad jeziorem Długim w czasie obserwacji w 2014 roku

Data	Godzina	Oddział 150b1	Oddział 150b2	Oddział 150a	Oddział 134f	Woda	Razem
04.05	19	0	17	0	7	0	24
10.05	19	18	23	2	31	0	74
16.05	19 30	38	31	5	17	0	91
24.05	20	28	43	8	49	0	128
30.05	20	31	21	6	56	0	114
07.06	19	8	43	6	51	0	108
15.06	19	0	1	0	73	0	74
20.06	19	45	19	2	43	0	109
30.06	21	4	36	5	231	0	276
07.07	19 30	33	73	17	251	0	378
13.07	19	34	22	6	158	0	221
20.07	20 30	55	31	8	186	0	280
27.07	20	61	112	18	211	0	402
03.08	20 30	74	186	27	397	0	684
12.08	19 30	71	164	74	357	0	666
17.08	19 30	75	138	86	328	0	627
24.08	20	79	186	92	256	0	613
31.08	19	70	197	89	331	0	687
06.09	18 30	82	129	138	374	0	723
13.09	6	105	0	0	567	0	672
21.09	18	71	63	0	531	0	675
30.09	18 30	79	113	127	438	0	757
06.10	18	74	115	128	306	0	620

14.10	18	56	143	86	157	0	444
-------	----	----	-----	----	-----	---	-----

3.4.5 Obserwacje ptaków na jeziorze Wigry w 2014 r.

Dorota, Grzegorz i Jerzy Zawadzcy

Przeprowadzono 8 liczeń z łodzi wzdłuż całego jeziora Wigry. Pierwsze liczenie odbyło się 3 maja, ostatnie 15 listopada 2014 r. Najwięcej ptaków stwierdzono podczas liczenia 5 września (4061), najmniej 7 czerwca (tylko 1608). Liczba rejestrowanych gatunków wykazała dużą rozpiętość: od 16 w listopadzie do 30 w maju. Podczas kontroli majowej odnotowano nienotowany wcześniej nalot jaskółek (wszystkie 3 gatunki, w tym dymówka ponad 1000 osobników) oraz bardzo wysoką liczebność czapli białej - 45 osobników. W czerwcu stwierdzono zniszczenie kolonii lęgowej śmieszki przy Zatoce Hańczańskiej. Przyczyny nie udało się ustalić.

Ciekawostką była czerwcową obserwacja samca bielaczka w stadzie nurogęsi. Najliczniejszym ptakiem był kormoran. Jego liczebność zmieniała się w zakresie od 71 sztuk w czerwcu do 2178 sztuk we wrześniu. Liczebność perkoza dwuczubego była niższa niż w rekordowym 2013 roku. W 2014 roku w lipcu i sierpniu naliczono nieco ponad 750 osobników. Liczebność łyski była niska podobnie jak w roku ubiegłym - najwyższy stan to 971 ptaków 11 sierpnia. Liczebność gągoła w październiku i listopadzie przekraczała 1200 osobników. Nurogęś miała najwyższą liczebność w listopadzie - 415 osobników. Wskazuje to na regularną koncentrację na Wigrach obydwu tych gatunków podczas wędrówek jesiennych.

Poza tym, do odnotowanych podczas monitoringu rzadkich gatunków należały: mewa mała (34 osobniki w maju), mewa białogłowa (2-3 w październiku-listopadzie), uhła (44 osobniki w listopadzie), samiec bączka we wrześniu przy Wysokim Węgle, pojedyncze osobniki kaczek: ogorzałki, płaskonosy, cyranki, krakwy, rożeńca, oraz nieliczne rybitwy białoskrzydłej. W czerwcu stwierdzono remiza na jeziorze Postaw.

Tabela 14 Monitoring ptaków Wigier w 2014 r.

Gatunek	03.05	7-8.06	20.07	11.08	5.09	21.09	18.10	15.11
Perkoz dwuczuby (<i>Podiceps cristatus</i>) (osobniki młodociane)	322	696	765 250	773	484	333		
Bączek (<i>Ixobrychus minutus</i>)					1			
Kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	138	71	75	1602	2178	918	210	287
Bąk (<i>Botaurus stellaris</i>)		1						
Czapla siwa (<i>Ardea cinerea</i>)	18	5	2	6	2	2		
Czapla biała (<i>Egretta alba</i>)	45	24	5	3	3			
Łabędź krzykliwy (<i>Cygnus cygnus</i>)	1	1			1	1	1	
Łabędź niemy (<i>Cygnus olor</i>) (osobniki młodociane)	60	86	70 34	49 30	77 29	72 29	91 41	121 33
Krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>)	127	112	90	114	116	74	101	96
Krakwa (<i>Anas strepera</i>)	4							
Cyraneczka (<i>Anas crecca</i>)							2	
Rożeniec (<i>Anas acuta</i>)						2		
Płaskonos (<i>Anas clypeata</i>)	1					1		
Głowienka (<i>Aythya ferina</i>)	5	4		1		6	55	
Czernica (<i>Aythya fuligula</i>)	12			4		40	24	119
Ogorzałka (<i>Aythya marila</i>)						1	4	
Uhła (<i>Melanitta fusca</i>)								44
Gągoł (<i>Bucephala clangula</i>)	259	61	184	25	168	273	1273	1226
Nurogęś (<i>Mergus merganser</i>)	19	16	27	28	57	202	158	415
Bielaczek (<i>Mergus albellus</i>)		1						3
Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	2	5	1	2		4	1	5

Blotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)	11	7	5	5				
Myszołów (<i>Buteo buteo</i>)	3	1		1	2	2	1	
Kokoszka (<i>Galinula chloropus</i>)						3		
Krogulec (<i>Accipiter nisus</i>)	1							1
Trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>)	3		1					
Kobuz (<i>Falco subbuteo</i>)				3	2			
Łyska (<i>Fulica atra</i>) (osobniki młodociane)	208	369	1385 55	971	825	588	756	335
Żuraw (<i>Grus grus</i>)		2				4		
Brodzicz piskliwy (<i>Acitis hypoleucos</i>)	1		1					
Zimorodek (<i>Alcedo atthis</i>)				1	1			1
Śmieszka (<i>Larus ridibundus</i>)	81	74	118	240	117	82	29	6
Mewa mała (<i>Larus minutes</i>)	34							
Mewa siwa (<i>Larus canus</i>)	1		10	25	7	34	15	6
Mewa srebrzysta (<i>Larus argentatus</i>)		1	7	20	17	17	33	20
Mewa białogłowa (<i>Larus cachinnans</i>)				1		2	2	3
Rybitwa rzeczna (<i>Sterna hirundo</i>)	17	7	12					
Rybitwa czarna (<i>Chlidonias Niger</i>)	33	11						
Rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>)	50	1	1					
Remiz (<i>Remiz pendulinus</i>)		1						
Trzciniak (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	3	53						
Dziwonia (<i>Carpodacus erythrinus</i>)		3						
Dymówka (<i>Hirundo rustica</i>)	1030							
Brzegówka (<i>Riparia riparia</i>)	100							
Oknówka (<i>Delichon urbica</i>)	150							
Kruk (<i>Corvus corax</i>)	1	3			2		1	
Razem osobników	2737	1608	2763	3881	4061	2659	2883	2687
Razem gatunków	30	26	18	21	18	21	19	16

3.4.6 Opieka nad chorymi i rannymi zwierzętami

Wojciech Misiukiewicz

Ośrodek rehabilitacji zwierząt został wybudowany w 1999 roku z pomocą finansową Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ośrodek rehabilitacji zwierząt funkcjonuje w oparciu o decyzję Ministerstwa Środowiska (DOPog4201044S8/04/jr) z dnia 31.08.2004r.

Schronisko zlokalizowane jest w województwie podlaskim, na terenie Gminy Giby, w miejscowości Maćkowa Ruda 57, 16-503 Krasnopol. Placówka działa w oparciu o Zarządzenie nr 17/2010 Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego z dnia 15 listopada 2010r. Zabiegi weterynaryjne dokonywane są przez lekarzy weterynarii Lecznicy Weterynaryjnej „VitaWet” z Suwałk. Współpraca WPN z lekarzami weterynarii odbywa się zazwyczaj na zasadzie wolontariatu, jak również część zabiegów finansowana jest z kasy parku.

W 2014 roku w ośrodku rehabilitacji zwierząt WPN przebywały łącznie 43 zwierzęta, z czego 16 ssaków i 27 ptaków, 6 zwierząt padło bądź uspiono, 37 zwierząt przywrócono do środowiska naturalnego.

Historię poszczególnych przypadków przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Ewidencja zwierząt przetrzymywanych w ośrodku rehabilitacji zwierząt w Maćkowej Rudzie w 2014r.

GATUNEK	HISTORIA PRZYJĘCIA	STAN ZWIERZĘCIA	HISTORIA WYPUSZCZENIA
Sarna (<i>Capreolus capreolus</i>)	Zgłoszona przez mieszkańca wsi Leszczewo 21.01.2014	Oslabioną sarnę znaleziono na łodzie jeziora	Wypuszczona na wolność 30.01.2014
Krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>)	Zgłoszona przez Hodowlę Psów Rasowych Suwałki 22.01.2014	Ptaka osłabionego przebywał na Zalewie Arkadia	Wypuszczona na j. Wigry 02.04.2014
Łabędź niemy (<i>Cygnus olor</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca okolic j. Gaładuś 25.01.2014	Młody ptak przebywał na j. Gaładuś	Wypuszczony na j. Wigry 02.04.2014
Sarna (<i>Capreolus capreolus</i>)	Zgłoszona przez turystów, znaleziona na terenie O.O. Krzywe 23.02.2014	Stwierdzono objawy kwasicy	Sarnę uśpiono 25.02.2014
Żuraw (<i>Grus grus</i>)	Zgłoszony przez N-ctwo Szczebra 17.03.2014	Ptaka zaplątał się w siatkę ogrodzeniową	Wypuszczony na wolność 17.03.2014
Borsuk (<i>Meles meles</i>)	Zgłoszony przez dyrekcję WPN 18.03.2014	Zwierzę potrącone przez samochód	Zwierzę padło 19.03.2014
Borsuk (<i>Meles meles</i>)	Zgłoszony przez hodowcę psów rasowych z Suwałk 18.03.2014	Zwierzę przebywało na posesji w Suwałkach	Wypuszczony na wolność 24.03.2014
Łoś (<i>Alces alces</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Magdalenowo 18.03.2014	Zwierzę miało połamane tylne nogi	Uśpione przez lekarza weterynarii 20.03.2014
Kwiczół (<i>Turdus pilaris</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca Augustowa 08.04.2014	Ptaka przebywał na balkonie	Wypuszczony na wolność 17.04.2014
Wiewiórka (<i>Sciurus vulgaris</i>)	Zgłoszona przez pracownika WPN 04.05.2014	Uszkodzony kręgosłup	Zwierzę padło 12.05.2014
Kawka (<i>Anas strepera</i>)	Zgłoszony przez słuchacza Radio 5 Suwałki 11.05.2014	Ptaka znaleziony na ulicy w Suwałkach	Wypuszczona na wolność 09.06.2014
Błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Burdeniszki 11.05.2014	Połamane nogi	Ptaka przekazano do ZOO w Warszawie 19.06.2014
Sikora bogatka (<i>Parus major</i>)	Zgłoszona i przywieziona przez Straż WPN 14.05.2014	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczona na wolność 06.06.2014
Jeleń-cielak (<i>Cervus elaphus</i>)	Zgłoszony przez lekarza weterynarii z Augustowa 14.05.2014	Młody osobnik zraniony podczas sianokosów	Zwierzę przebywa w ośrodku rehabilitacji zwierząt WPN
Grzywacz (<i>Columba palumbus</i>)	Zgłoszony przez Straż WPN 15.05.2014	Młody ptak wypadł z gniazda	Odleciał z woliery 04.07.2014
Płomykówka (<i>Tyto alba</i>)	Zgłoszona przez N-ctwo Głęboki Bród 21.05.2014	Młody ptak	Ptaka odleciał z woliery 27.07.2014
Puszczyk (<i>Strix aluco</i>)	Zgłoszony przez ośrodek turystyczny Kukle 25.05.2014	Młody ptak znaleziony przy ośrodku	Wypuszczony w Kuklach 29.05.2014
Zając szarak (<i>Lepus europaeus</i>) 2-szt.	Zgłoszone i przywiezione przez Straż WPN z Zelwy 06.06.2014	Młode zwierzęta	Wypuszczone na wolność 09.10.2014
Sroka (<i>Pica pica</i>)	Zgłoszony w dniu 07.06.2014	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczona na wolność 27.07.2014
Jeż (<i>Erinaceus europaeus</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk 11.06.2014	Młode zwierzęta przebywały na ulicy	Wypuszczony na Lipowym 09.10.2014
Dięcioł duży (<i>Dendrocopus major</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk 17.06.2014	Młody ptak przebywał w ogrodzie	Wypuszczony na wolność 13.07.2014
Czapla siwa (<i>Ardea cinerea</i>)	Zgłoszona przez N-ctwo Szczebra 23.06.2014	Młody ptak wypadł z gniazda	Ptaka odleciał z woliery 12.07.2014
Myszołów (<i>Buteo buteo</i>)	Zgłoszony przez N-ctwo Szczebra 26.06.2014	Młody ptak	Wypuszczony na wolność 27.07.2014

Błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Berżniki 04.07.2014	Ptaka uderzył w okno budynku	Wypuszczony na wolność 13.07.2014
Dzwoniec (<i>Carduelis chloris</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk 13.07.2014	Ptaka uderzył w okno budynku	Odleciał z woliery 27.08.2014
Zięba (<i>Fringilla coelebs</i>)	Zgłoszona przez lekarza weterynarii z Suwałk 14.07.2014	Ptaka przebywał na balkonie	Wypuszczona na wolność 16.07.2014
Myszołów (<i>Buteo buteo</i>)	Zgłoszony przez lekarza weterynarii z Elku 21.07.2014	Młody osobnik wyleczony przez lekarza weterynarii	Wypuszczony na wolność 23.07.2014
Czapla siwa (<i>Ardea cinerea</i>)	Zgłoszona przez pracowników Hotelu Albatros Serwy 22.07.2014	Młody ptak wypadł z gniazda	Ptaka odleciał z woliery 27.08.2014
Kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Zakąty 26.07.2014	Ptaka złapał się na haczyk podczas wędkowania.	Wypuszczony na wolność 27.07.2014
Bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)	Zgłoszony i przywieziony przez Straż WPN 28.07.2014	Młody ptak wypadł z gniazda	Ptaka odleciał z woliery 1.08.2014
Sójka (<i>Garrulus glandarius</i>)	Zgłoszona przez mieszkańca wsi Buda Ruska 28.07.2014	Ptaka odebrany psu	Ptaka padł 30.07.2014
Sójka (<i>Garrulus glandarius</i>)	Zgłoszony w dniu 05.08.2014	Młody ptak po wizycie w weterynarii	Wypuszczony na wolność 02.09.2014
Bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)	Zgłoszony i przywieziony przez Straż Pożarną z Nowinki 27.08.2014	Młody ptak	Ptaka odleciał 27.08.2014
Krogulec (<i>Accipiter nisus</i>)	Zgłoszony i przywieziony do WPN z okolic Gołdapi 10.09.2014	Młody ptak uderzył w okno budynku	Odleciał z woliery 30.09.2014
Nietoperz (<i>Chiroptera</i>)	Zgłoszony przez Hodowlę Psów Rasowych z Suwałk 19.09.2014	Znaleziony na ulicy	Umieszczony w piwnicy Jastrzęby 20.09.2014
Gołąb domowy (<i>Columba livia</i>)	Zgłoszony przez Hodowlę Psów z Suwałk 18.10.2014	Znaleziony na ulicy	Ptaka padł 18.10.2014
Nietoperz (<i>Chiroptera</i>)	Zgłoszony przez Hodowlę Psów Rasowych z Suwałk 22.10.2014	Dostarczony przez mieszkańców Suwałk	Zwierzę umieszczono w piwnicy na polu namiotowym „Jastrzęby” 26.10.2014
Sarna (<i>Capreolus capreolus</i>)	Zgłoszona przez mieszkańca wsi Mikołajewo 24.10.2014	Zwierzę potrącone przez samochód, połamane nogi	Zwierzę uśpiono 25.10.2014
Kuna leśna (<i>Martes martes</i>)	Zgłoszona przez mieszkańca wsi Monkinie 27.10.2014	Zwierzę złapane na procesji	Zwierzę wypuszczono na wolność 31.10.2014
Krogulec (<i>Accipiter nisus</i>)	Zgłoszony przez, Stadninę Koni Nad Wigrami” 07.11.2014	Ptaka w pogoni za wróblami wpadł do budynku stadniny	Ptaka wypuszczony na wolność 09.11.2014
Lis (<i>Vulpes vulpes</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Mikołajewo 10.11.2014	Zwierzę przebywało w piwnicy	Zwierzę przekazano do lekarza weterynarii Sejny 11.11.2014
Nietoperz (<i>Chiroptera</i>)	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk 16.12.2014	Zwierzę przebywało w mieszkaniu	Zwierzę umieszczono w piwnicy na polu namiotowym „Jastrzęby”

3.5 Działalność edukacyjna

Joanna Adamczewska

3.5.1 Zajęcia edukacyjne:

W zajęciach, warsztatach i imprezach edukacyjnych wzięła udział rekordowa ilość osób – 1400. W sumie przeprowadzono 90 zajęć edukacyjnych oraz 8 warsztatów i imprez.

Ośrodek posiada też bazę noclegową, z której korzystają osoby prowadzące badania na terenie parku oraz od bieżącego roku wolontariusze. W ośrodku było 159 osobo/noclegów.

I. Zielone Szkoły

W parku kontynuowano program edukacyjny Misja Przyroda. Edycja 2013/14 projektu Misja Przyroda skierowana była do uczniów szkół podstawowych z czterech województw: małopolskiego, podlaskiego, podkarpackiego oraz zachodniopomorskiego. Szkolenie metodyczne dla nauczycieli oraz pracowników parków narodowych odbyło się w dwóch parkach: w Wigierskim Parku Narodowym dla osób z woj. podlaskiego i zachodniopomorskiego oraz w Magurskim Parku Narodowym dla osób z woj. małopolskiego i podkarpackiego. Podczas pięciodniowych zajęć, odbywających się w parkach narodowych, uczniowie wcielili się w rolę odkrywców i brali udział w badaniach terenowych. Jednocześnie, jako reporterzy gazety „Misja Przyr(g)oda”, każdego dnia zamieszczali swoje relacje na specjalnie dedykowanym profilu na Facebooku. Na terenie WPN zorganizowaliśmy 3 turnusy dla 120 osób, były to szkoły: SP w Sobolewie (gmina Supraśl), SP w Boguszach i SP w Geniuszach (gmina Sokółka) oraz Gimnazjum im. Stanisława Moniuszki w Kowalczykach na Litwie.

II. Zajęcia edukacyjne w bazie dydaktycznej w Krzywem i na terenie parku

W 2014 kontynuowane były zajęcia cykliczne dla uczniów Szkoły Podstawowej ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Suwałkach. Zajęcia prowadzone są w siedzibie parku, na wystawie przyrodniczej oraz ścieżkach edukacyjnych wg. specjalnie opracowanych scenariuszy. Przeprowadzono 9 spotkań (3-4 godzinnych), o następującej tematyce: „Rady na odpady”; „Ślady i tropy zwierząt”; „Zwierzęta WPN”; „Ptaki WPN”; „Co kryje runo leśne”; „Wiosna w lesie”; „Poznajemy jezioro i zwierzęta bezkręgowce w nim żyjące”; „Skąd się biorą zwierzęta”; „Nadwigierska szopka”.

Z 51 zajęć przyrodniczych w bazie edukacyjnej w Krzywem i w terenie skorzystało 1050 osób.

Dodatkowo w bazie edukacyjnej w Krzywem zorganizowano pięć spotkań z ceramiki i tkactwa, z których skorzystało 237 osób.

III. Zajęcia poza siedzibą i terenem Parku

Pracownicy parku przeprowadzili 13 zajęć i spotkań poza bazą dydaktyczną parku:

- 4 cykliczne spotkania w ciągu roku w ramach stałej współpracy ze Szkołą Podstawową Nr 11,
- Zajęcia edukacyjne dla 120 uczniów w Zespole Szkół w Starym Folwarku z okazji Dnia Ziemi, podczas których młodsze dzieci poznawały pojęcia rolniczej różnorodności biologicznej, lokalne odmiany roślin uprawnych, uczyły się rozpoznawać nasiona roślin uprawnych i projektować ogródek przydomowy. Klasy 5 i 6 wzięły udział w wiosennym rajdzie rowerowym, prowadzonym przez Sekcję ds. Udostępniania WPN.
- Zajęcia w ramach festynu ekologicznego w Gminie Puńsk, odbywającego się na terenie skansenu. W zajęciach poświęconych obchodom Międzynarodowego Roku Rolnictwa Rodzinnego wzięło udział około 120 uczniów z terenu Gminy Puńsk.
- Południowe, kilkugodzinne zajęcia podczas Zielonej Szkoły dla Szkoły Muzycznej w Suwałkach (w Gawrych Rudzie), przedświąteczne zajęcia w Przedszkolu w Starym Folwarku i Szkole Podstawowej w Karolinie (kartki, ozdoby świąteczne, szopka, prelekcja o przyrodzie zimą).
- Zajęcia w Operze i Filharmonii Podlaskiej w postaci warsztatów przyrodniczych poświęconych faunie i florze lasów Suwalszczyzny i Podlasia dla dzieci i młodzieży szkolnej z Białegostoku (wspólnie z Muzeum Wigier), udział wzięło 45 osób.

3.5.2 Imprezy, akcje

3.5.2.1 Zimowa Akademia Przyrody.

Tegoroczna Zimowa Akademia Przyrody (zorganizowana w ramach projektu Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 200 Ostoja Wigierska LIFE11/NAT/PL/000431) trwała od 3 do 6 lutego. Cztery dni kilkugodzinnych zajęć cieszyły się sporym zainteresowaniem zarówno dzieci jak i opiekunów. Uczestnicy akademii uczyli się eksperymentów przyrodniczych, poznawali nietoperze, sowy i owady. Prezentacjom towarzyszyły zajęcia praktyczne, w tym np. nauka rozpoznawania głosów sów, gry, zabawy, konkursy i warsztaty twórcze – dzieci uczyły się sztuki orgiami składając nietoperza, wykonywały modele owadów. Na zakończenie Akademii odbyło się wspólne ognisko z kiełbaskami, uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy i nagrody. Podczas każdego dnia Akademii organizowano wyjście w teren, gry i zabawy ruchowe na śniegu, na ścieżce edukacyjnej Las. Codziennie w zajęciach uczestniczyło około 30 osób.

3.5.2.2 Letnia Akademia Przyrody

W dniach 22 – 24 lipca w Ośrodku Edukacji Środowiskowej zorganizowano kolejną edycję Letniej Akademii Przyrody w ramach projektu Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 200 Ostoja Wigierska LIFE11/NAT/PL/000431. Program Akademii został tak pomyślany, aby uczestnicy w myśl hasła kampanii nt. bioróżnorodności „Małe czy duże przyda się naturze” poznali świat przyrody w skali makro i mikro. Pierwszego dnia uczestniczyli w zajęciach „W labiryncie drzew”, w drugim poznawali świat z perspektywy ptaków - „Ptasie Warsztaty”, w trzecim dniu przyglądali się organizmom żyjącym „W kropli wody”, a na zakończenie dowiedzieli się o płaziej perspektywie, uważnie studiując „Płazie ABC”. Codziennie uczestniczyło w akademii około 40 osób.

3.5.2.3 Akcja Sprzątania Świata

Akcję pod hasłem „Turysto! Szanuj Środowisko!” zorganizowano 26 września. Wzięła w nim udział rekordowa liczba uczestników - 870 osób. Zebrano około 1 500 kg śmieci. W sprzątaniu pomagali również osadzeni z Aresztu Śledczego w Suwałkach. Sprzątane były brzegi jezior, plaże, szlaki turystyczne, ścieżki edukacyjne, parkingi, drogi gminne, likwidowane były dzikie wysypiska. Do akcji przyłączyły się nie tylko instytucje ale i podmioty gospodarcze, które pomogły w organizacji imprezy. Dowóz dzieci z Suwalskich szkół był możliwy dzięki współpracy z Zakładem Komunikacji Miejskiej, który udostępnił dodatkowe połączenie autobusowe z Suwałk. Jak co roku Wójt Gminy Suwałki zapewnił dzieciom z obszaru gminy worki, rękawiczki oraz poczęstunek przy ognisku. Dzięki zaangażowaniu S. Huryna z Płociczna możliwe było przyjęcie grupy młodzieży, która po skończonej akcji korzystała z ogniska na terenie Wigierskiej Kolejki Wąskotorowej.

3.5.2.4 Noc Sów

5 kwietnia po raz pierwszy została w WPN zorganizowana impreza pod hasłem „Noc Sów”. Noc Sów jest ogólnopolskim wydarzeniem organizowanym od 2012 roku przez stowarzyszenie Ptaki Polskie. Impreza ta jest organizowana na początku kwietnia, kiedy większość sów jest najbardziej aktywna. Dzięki współpracy z wolontariuszami, ornitologami i edukatorami w całym kraju uczestnicy spotkań poznają gatunki sów, ich biologię, metody badań i ochrony sów. W spotkaniu w Wigierskim Parku Narodowym wzięło udział w sumie 25 osób. Wykład poświęcony socom prowadziła dr Dorota Zawadzka, nasłuchy terenowe prowadzili: Dorota Zawadzka, Jerzy i Grzegorz Zawadzcy. Nasłuchy w terenie polegały na odtwarzaniu w godzinach późnowieczornych głosów godowych samców gatunków sów, które spotykane są w parku, m.in. puszczyka, włośchatki, sóweczki, pójdzki. Podczas nasłuchów udało

się wykryć 10 terytorialnych samców puszczyka.

3.5.2.5 Wielki Dzień Pszczoły

8 sierpnia Wigierski Park Narodowy włączył się do ogólnopolskiej imprezy pt. Wielki Dzień Pszczoły organizowanej w ramach programu „Z Kujawskim pomagamy pszczołom”. Impreza ta ma przypominać jak największej liczbie osób o niezastąpionej roli, jaką zapylacze pełnią w środowisku naturalnym oraz o zagrażającemu im wyginięciu. W akcji wzięły udział ogrody botaniczne, parki narodowe i ośrodki edukacyjne w całej Polsce. W WPN w kameralnym spotkaniu uczestnicy wysłuchali prezentacji poświęconych biologii i znaczeniu pszczół, bartnictwa i praktycznym aspektom pszczelarstwa oraz dowiedzieli się czy pszczoły widzą figury geometryczne. Najmłodszym uczestnikom zorganizowano warsztaty plastyczne.

24 maja w Krzywem zorganizowano festyn z okazji 25-lecia Wigierskiego Parku Narodowego, w organizację którego zaangażowane były wszystkie działy i służby terenowe parku. Przygotowano wiele imprez towarzyszących, m.in. grę terenową „Wśród mchów i paproci, czyli co nie tylko Żwirek i Muchomorek po 25 latach wiedzieć powinni o Wigierskim Parku Narodowym”, grę w kubka, zajęcia dla najmłodszych, konkursy – kalambury dla dorosłych, wycieczkę rowerową z przewodnikiem po terenie WPN i inne atrakcje, w tym gorący posiłek. Festyn zorganizowany został dzięki wsparciu finansowemu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku.

3.5.3 Konkursy

Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Piękno nadwigierskiej przyrody”. 24 uczestników konkursu przesłało drogą mailową 68 zdjęć cyfrowych. Każdy z autorów mógł przesłać maksymalnie 3 zdjęcia. Uczestnicy konkursu pochodzili z miejscowości: Przechmirowa, Julianowa, Suwałk, Warszawy, Gdańska, Legionowa, Gruszek, Olesna (opolskie), Mikołajewa, Wrocławia, Filipowa, Mostów, Poznania, Mińska Mazowieckiego, Gawrych Rudy. Najmłodszy uczestnik miał 15 lat a najstarszy 58. Komisja konkursowa w składzie: przewodniczący Piotr Malczewski oraz z-ca dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego przeprowadziła wstępną selekcję prac i wytypowała 26 najlepszych fotografii. Przyznała Grand Prix oraz wybrała 25 zdjęć do głosowania Internautów. W głosowaniu Internautów wzięły udział 248 osoby, które mogły zagłosować na 3 zdjęcia. Część osób głosowała jedynie na 2 lub 1 zdjęcie. Wystawa pokonkursowa została otwarta 24 października 2014 r w Muzeum Wigier.

Konkurs plastyczny „Wigierski Park Narodowy - park moich marzeń”. Na konkurs wpłynęło 366 prac. Nagrody wręczone zostały wręczone 24 maja, podczas Festynu z okazji 25 – lecia WPN. Przyznano 9 nagród, po 3 w każdej z kategorii wiekowej: 5-6 lat, 7-12 lat, 13-16 lat oraz w kategorii „Rodzina, grupa”. Nagrodzone prace można zobaczyć na wystawie w siedzibie WPN w Krzywem, a w wersji elektronicznej – na stronie internetowej parku.

Wigierski Park Narodowy, po raz piąty już włączył się do Konkursu Wiedzy Ekologicznej „Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody w Polsce”. Konkurs jest adresowany do gimnazjalistów z terenu województwa podlaskiego. Tematyka konkursu dotyczyła ekologii, ochrony przyrody i różnych jej form; zagadnień związanych z: zachowaniem różnorodności biologicznej, restytucją, gatunkami rzadkimi i zagrożonymi wyginięciem. W 85 rocznicę restytucji żubra wiele zagadnień konkursowych dotyczy tego gatunku. 18 września w 10 gimnazjach zorganizowany został etap szkolny, a w teście wiedzy uczestniczyło około 100 osób. Do etapu powiatowego, który odbył się 16 października w Muzeum Wigier, przystąpiło 28 osób. Pięcioro uczniów zakwalifikowało się do etapu wojewódzkiego w Białowieży, który odbył się 25 listopada.

3.5.4 Warsztaty, spotkania, szkolenia

Warsztaty fotograficzne odbywały się w dniach 28-31 lipca. Wzięło w nich udział 10 uczestników w różnym wieku, młodzież i osoby dorosłe. Uczestnicy poznali działanie aparatów fotograficznych, nauczyli się korzystać z programów. W teorii i praktyce poznali kompozycje obrazu, perspektywy, wybór motywu. Wybrane zdjęcia uczestników zostały poddane ocenie technicznej i artystycznej przez prowadzącego warsztaty Piotra Malczewskiego. Warsztaty odbyły się dzięki dotacji WFOŚiGW w Białymstoku.

Dział Edukacji odpowiedzialny jest za część edukacyjną projektu Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 200 Ostoja Wigierska LIFE11/NAT/PL/000431, polegającą m.in. na zorganizowaniu w latach 2012 – 2016 cyklu warsztatów dla rolników, przewodników i nauczycieli.

- 27 września 2014 roku odbyły się warsztaty dla przewodników turystycznych zorganizowane przez Sekcję ds. Udostępniania. W spotkaniu wzięło udział 40 osób - obecni i przyszli przewodnicy turystyczni, pracownicy informacji turystycznej i biur podróży, nauczyciele, podmioty turystyczne działające na terenie parku. Podczas warsztatów zaprezentowano zasady udostępniania Wigierskiego Parku Narodowego i obszarów Natura 2000, aktualności turystyczne i zamierzenia dotyczące rozwoju turystyki na obszarze Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego. W trakcie sesji terenowej uczestnicy warsztatów mieli okazję zapoznać się grodziskiem w Posejnelach oraz poznać rodzime i obce gatunki roślin Wigierskiego Parku Narodowego na ścieżce edukacyjnej Las.
- 31 maja w Ośrodku Edukacji Środowiskowej zorganizowano warsztaty dla 30 nauczycieli przyrody, biologii, chemii i geografii, wszystkich poziomów kształcenia. Tematem wiodącym była Natura 2000. Uczestnicy otrzymali liczne materiały warsztatowe wykonane i zakupione w ramach projektu – w tym przewodniki do rozpoznawania gatunków roślin i zwierząt, plakaty z gatunkami roślin inwazyjnych. Ponadto przekazano materiały wydane przez Poleski Park Narodowy – mapę obszarów Natura 2000 w Polsce a także pakiety edukacyjne ufundowane przez Fundację Inicjatyw Ekologicznych pt. „Natura 2000”. W części terenowej uczestnicy poznawali florę ścieżki edukacyjnej Jeziora oraz ścieżki spacerowej Dąbek.

W dniach 4-5 kwietnia, w WPN we współpracy z Europejskim Funduszem Rozwoju Wsi Polskiej zorganizowane zostały warsztaty metodyczne dotyczące realizacji programu edukacyjnego pt. „Zielona Szkoła w Parku Narodowym”. W warsztatach prowadzonych przez koordynatorów programu oraz pracowników Wigierskiego Parku Narodowego wzięło udział 25 nauczycieli ze szkół wytypowanych do udziału w projekcie oraz pracownicy parków narodowych.

W dniach 15-16 maja, w ramach projektu „Lekcje z natury”, zorganizowano warsztaty dla nauczycieli wychowania przedszkolnego i klas I-III szkoły podstawowej. Program był realizowany przez Ministerstwo Środowiska, a jego celem było zaangażowanie nauczycieli w prowadzenie ciekawych działań edukacyjnych z zakresu różnorodności biologicznej na młodszych poziomach edukacyjnych – w przedszkolach i klasach I-III. Program miał zasięg ogólnopolski, a warsztaty zorganizowano w 4 Parkach Narodowych, które wybrane zostały w drodze konkursu na najlepsze scenariusze zajęć. W warsztatach wzięło 25 nauczycieli z całej Polski. WPN był współorganizatorem drugiego dnia warsztatów, podczas którego pracownicy edukacyjni prezentowali w praktyce scenariusze zajęć w terenie, gry, zabawy dydaktyczne i rozmaite formy aktywizujące w edukacji przyrodniczej. Ministerstwo Środowiska utworzyło specjalną stronę promującą ofertę edukacyjną parków dla nauczycieli: <http://lekcjeznatury.mos.gov.pl/>.

W dniach 2-3 października 20 nauczycieli biologii i przyrody ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z Warszawy i okolic wzięło udział w warsztatach praktycznych w Ośrodku Edukacji Środowiskowej na Słupiu i w Muzeum Wigier. Nauczyciele odbywali tu kurs doskonalący metody prowadzenia zajęć terenowych uczestnicząc w zajęciach prowadzonych przez pracowników parku – badając plankton i makrofaunę bezkręgową oraz właściwości chemiczne wód jeziora Wigry.

3.5.5 Imprezy zewnętrzne, wystawy

Przygotowano stoisko WPN, zorganizowano gry i zabawy edukacyjne w ramach Pikniku Ekologicznego w Przedszkolu Nr 1 w Suwałkach.

Podczas targów turystycznych EXPO w Sejnach pracownicy Działu Edukacji i Sekcji ds. Udostępniania obsługi stoisko informacyjne WPN.

27 kwietnia Wigierski Park Narodowy włączył się w ogólnopolskie obchody Dnia Ziemi 2014 na Polach Mokotowskich, obchodzone w tym roku pod hasłem „Zmieniaj nawyki – nie klimat!”. W ramach rodzinnego pikniku ekologicznego 250 wystawców prezentowało swoje akcje, programy, ale także produkty regionalne i lokalne, certyfikowane artykuły rolne i żywnościowe. Na festynie gościły także polskie parki narodowe. Każdy z parków przygotowywał specjalne zadania dla swoich gości, a po odwiedzeniu stoiska uczestnik otrzymywał kartę z kalendarza recyklingowego, zawierającą opisy i zdjęcia wszystkich parków. Liczba zwiedzających stoiska oszacowano na 6000 osób.

8 listopada pracownicy Działu Edukacji wzięli udział w II Przeglądzie Dziecięcej Twórczości Plastycznej „Gładkie, kudłate, kosmate”. Został rozstrzygnięty konkurs plastyczny, wręczono nagrody laureatom oraz otworzono wystawę pokonkursową. W ramach współpracy z Suwalskim Ośrodkiem Kultury odbył się również pokazano filmów dokumentalnych poświęcony zwierzętom. Filmy nakręcono na terenie Wigierskiego Parku Narodowego.

Na zaproszenie Białowieskiego Parku Narodowego pracownicy działu Edukacji uczestniczyli w XX Wystawie Grzybów Puszczy Białowieskiej. Na całodziennym pikniku spotkali się także uczniowie ze szkół, które położone są na terenie poszczególnych Euroregionów. Euroregion Niemen reprezentowali uczniowie z Zespołu Szkół w Starym Folwarku.

20 marca pracownicy WPN otwarli wystawę o WPN w Dzukijskim Parku Narodowym na Litwie

14 czerwca pracownik Działu Edukacji podczas festynu „Czysta Hańcza” otworzył wystawę „Czapla – siwa eminencja” w Nadleśnictwie Głębocki Bród.

3.5.6 Wydawnictwa i materiały promocyjne:

Dział Edukacji prowadził sprawy związane z następującymi publikacjami (postępowanie przetargowe, redakcja, rozliczenie dotacji oraz dystrybucja):

- wydano 4 numery kwartalnika Wigry (po 2000 egz. każdy numer, łącznie 8000 egzemplarzy);
- wydano kalendarz na 2015 rok (2000 egzemplarzy) – Muzeum Wigier, dotacja WFOŚiGW;
- opracowano i wykonano przenośną wystawę (roll-up) o WPN, dotacja WFOŚiGW.

3.5.7 Dotacje na działalność edukacyjną – przygotowanie wniosków, realizacja

Wniosek o dotację do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku pn. „Przyroda dla całej rodziny – edukacja ekologiczna dzieci

i dorosłych w WPN”, na który przyznana została dotacja. Działania zakończono w grudniu 2014 r. Działania w projekcie: wydanie 4 numerów kwartalnika Wigry, kalendarza na 2015 r., cykl imprez edukacyjnych z okazji 25-lecia WPN.

3.5.8 Pozostałe działania

Pracownicy działu uczestniczyli w spotkaniach ewaluacyjnych placówek edukacyjnych w: Przedszkolu Nr 4, Nr 2, Nr 3, Nr 6 i Nr 7 w Suwałkach, oraz do Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, Suwalskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli. Placówki edukacyjne podlegają systemowi oceny ich funkcjonowania zgodnie z nową koncepcją nadzoru pedagogicznego, obowiązująca od 2009 r. W szkołach przeprowadza się ocenę pracy pod kątem rozmaitych dziedzin: od wyników nauczania, realizacji obowiązującej podstawy programowej, przez rozwijanie aktywności i umiejętności społecznych uczniów, współpracę z rodzicami, po organizację pracy placówki. Współpraca szkół z instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami jest jednym z elementów podlegających ocenie.

W Urzędzie Miasta Suwałki, podczas spotkania promocyjnego dotyczącego wydania monety Suwala z motywem żurawia, przedstawiono prezentację o żurawiu.

17 i 18 maja pracownicy Działu Edukacji i Sekcji ds. Udostępniania uczestniczyli w dwóch audycjach na antenie Radio 5, z cyklu „Bajki z Aniołem”. Pierwsza z nich poświęcona była Europejskiemu Dniu Parków i parkom narodowych w Polsce i na świecie, druga przyrodzie i atrakcjom Wigierskiego Parku Narodowego, świętującego w tym roku swoje 25-lecie. Park ufundował uczestnikom konkursu wiedzy nagrody – gry edukacyjne o parkach narodowych oraz bilety do Muzeum Wigier.

17-21.11.2014 - przeprowadzono szkolenie oraz tygodniowe warsztaty terenowe dla pracowników Poleskiego Parku Narodowego z zakresu inwentaryzacji stanowisk bobrowych.

Pracownik Działu Edukacji rozpoczął działania w ramach projektu pt. „Audioprzewodniki i karta turystyczna jako nowoczesne formy prezentacji i promocji Suwalszczyzny”, koordynowanego przez SIRT w Suwałkach a finansowanego przez LGD „Nasza Suwalszczyzna”. Jednak z powodu choroby praca w tym projekcie jest kontynuowana przez pracowników Sekcji ds. Udostępniania. Zadania w projekcie przewidują:

- Opracowanie kilku tras wycieczek z audioprzewodnikami. 10 kompletów urządzeń do odtwarzania, łącznie 120 min nagrania w każdej z trzech wersji językowych: polskiej, angielskiej i rosyjskiej (lub niemieckiej), podstrona SIRT z mapą tras oraz nagraniami MP3 i tekstami do pobrania.

- Wykonanie 5000 egz. Karty turystycznej (wspólna oferta usługodawców, którzy zadeklarują specjalne promocje na poszczególne usługi świadczone dla turystów) wraz z ulotką informacyjną.

- Zakup kamery do zamontowania w Ośrodku Maniówka przy najwyższym termometrze w Polsce.

10 października odbyło się spotkanie informacyjne w SIRT, w którym wzięli udział przedstawiciele gmin, parków, organizacji turystycznych. W listopadzie pracownicy Sekcji ds. Udostępniania wzięli udział w wycieczce do Białegostoku, celem zapoznania się z istniejącymi tam audioprzewodnikami miejskimi. Termin zakończenia - 31 marca 2015.

Pracownik edukacji uczestniczył w pracach technicznych przy nagrywaniu dwóch filmów przyrodniczych nt. WPN realizowanych przez firmę „Żubrowa 10” Bożeny i Jana Walencików.

Pracownicy działu udzielili 4 wywiadów w lokalnych mediach – Radio Białystok, Radio 5

3.09.2014 – pracownik edukacji wystąpił w programie o bobrach z cyklu „Las Story” realizowanym przez firmę ForestFilm na zlecenie TVP

3.6 Muzeum Wigier

Maciej Ambrosiewicz

Zespół Muzeum Wigier wchodzi w skład Działu Edukacji Wigierskiego Parku Narodowego.

Punkt Informacji Turystycznej w Muzeum Wigier podlega ogólnopolskiej certyfikacji informacji turystycznej, którą przeprowadziły Polska Organizacja Turystyczna i Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna. W wyniku certyfikacji muzeum otrzymało 2 kategorię, czyli 2 gwiazdki na cztery możliwe. Certyfikacja ważna jest do września 2016 roku.

3.6.1 Programy edukacyjne

Muzeum Wigier oferuje zwiedzanie ekspozycji z przewodnikiem lub indywidualnie oraz zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W roku 2014 pracownicy muzeum przeprowadzili 56 lekcji muzealnych, w których uczestniczyło 1291 osób, jest to znaczny wzrost przekraczający 65% w porównaniu z 2013 r.

Spośród oferty edukacyjnej największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia na Wodnych Ścieżkach Edukacyjnych (rejsy łodzią Leptodora II prowadzone od maja do października 2014 roku, z których skorzystało 2391 osób w 320 rejsach) oraz lekcje muzealne, z których największym powodzeniem cieszyły się takie tematy jak: „Bóbr i jego rodzinka”, „Badamy wodę”, „Natura 2000” i „Zwierzęta Wigierskiego Parku Narodowego”. Muzeum służyło również jako miejsce spotkań dla nauczycieli, szkolenia dla pracowników i przewodników turystycznych organizowanych przez WPN. Imprezy i akcje organizowane w Muzeum Wigier.

3.6.2 Wystawy

- Wystawa fotograficzna ze zbiorów Muzeum Przyrody- Oddziału Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, pt. „Żurawie nie znają granic” (od 22 stycznia 2014 r. do 22 kwietnia 2014 r.)
- Muzeum Wigier zorganizowało wystawę o Wigierskim Parku Narodowym 20 marca 2014 roku w Dzukijskim Parku Narodowym w Centrum Turystycznym w Mierkiniach (Litwa); wystawa była pokazywana od kwietnia do listopada 2014 r.
- 22 czerwca przygotowano wystawę w MW dotyczącą historii Uniwersyteckiego Klubu Turystycznego w Warszawie „Unikat”. Podczas otwarcia wystawy odbyło się seminarium, w którym uczestniczyło ok. 30 osób – uczestników historycznych rajdów wigierskich, klubowiczów Unikatu pn. „Rajd Wigry 2014”.
- 24 października odbyło się otwarcie wystawy pokonkursowej z Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego WPN „Piękno nadwigierskiej przyrody”. Laureatami zostali uczestnicy konkursu z różnych stron Polski, wybrani drogą głosowania internetowego.

Jednym z punktów aktywnej działalności muzeum były organizowane cykliczne spotkania z podróżnikami, które odbyły się w następujących terminach.

- 24 stycznia – Gruzja – Iwona i Marcin Strugowie
- 28 luty – Bajkał - Piotr Malczewski

- 21 marca – Maroko – Marcin Strug
- 24 październik - Bułgaria - południowo-zachodnim pasmem górskim Piryn i po masywie Riła w Bułgarii na Półwyspie Bałkańskim - Maria i Sławomir Kołodziejczyk
- 14 listopada – Ziemia nie tylko Święta. Przez Izrael z plecakiem - Piotr Łukowski.

3.6.3 Imprezy i akcje organizowane w/przez Muzeum Wigier

Pracownicy MW uczestniczyli w przedsięwzięciach organizowanych przez inne instytucje. W Operze Podlaskiej w Białymstoku, prowadzone były zajęcia przyrodnicze, prezentacje i prelekcje (M. Januszewicz – lekcja „Bóbr i jego rodzinka” - 3.04).

Inne imprezy, których byliśmy organizatorem lub współorganizatorem:

- 17 maja Noc Muzeów w MW. Muzeum odwiedziło około 500 osób.
- 24 maja miał miejsce festyn pod hasłem „25 lat Wigierskiego Parku Narodowego”. Przygotowano wiele imprez towarzyszących. Gra terenowa „Wśród mchów i paproci, czyli co nie tylko Żwirek i Muchomorek wiedzieć powinien o Wigierskim Parku Narodowym”, została opracowana przez pracowników Muzeum Wigier.
- 6 lipca Wielka Wojna na Suwalszczyźnie 1914-1918 (wydarzenie było zorganizowane przez Muzeum Okręgowe w Suwałkach a WPN był partnerem w tym przedsięwzięciu); pracownicy MW przy udziale wolontariuszy pomogli w przygotowaniach i wsparli organizacyjnie przeprowadzenie tej imprezy.
- 10 lipca „Plaża 2014” akcja Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach i WPN poświęcona bezpieczeństwu nad wodą.
- 22 lipca seminarium Uniwersyteckiego Klubu Turystycznego w Warszawie „Unikat”, seminarium towarzyszyło otwarciu wystawy UNIKAT, która pokazała jego działalność turystyczną od początku lat 60. ubiegłego wieku; UNIKAT wielokrotnie organizował obozy i rajdy turystyczne nad Wigrami.
- 20 października spotkanie z biskupem pomocniczym Romualdem Kamińskim, który w ramach wizytacji parafii wigierskiej zwiedził wystawy muzealne w Starym Folwarku.

3.6.4 Udostępnienie muzeum

W 2014 roku Zespół ds. Muzeum Wigier prowadził ewidencję zwiedzających i uczestniczących w lekcjach muzealnych. Muzeum Wigier w Starym Folwarku w minionym roku sprzedało 11 704 biletów wstępu. Ponad połowę wszystkich zwiedzających – (6361 osób) stanowili turyści w grupach zorganizowanych. Turyści, którzy odwiedzili Muzeum to w większości Polacy, najczęściej z Warszawy i województwa mazowieckiego. Gościli tu także grupy z dalszych zakątków Polski w tym m.in. z Poznania, Wrocławia, Krakowa, Gdańska. Zagraniczni goście Muzeum pochodzili z takich krajów jak: Niemcy, Litwa, Wielka Brytania, Włochy, Holandia, USA, Białoruś, Rosja, Słowacja. Porównując tegoroczny sezon turystyczno-edukacyjny w Muzeum Wigier z rokiem 2013, widoczny jest ponowny spadek ilości zwiedzających. Przyczyny tego stanu rzeczy można doszukiwać się w trudnościach dojazdowych do MW. Droga Suwałki-Sejny jest przebudowywana od czerwca 2014. Część osób rezygnowała z zakupu biletów po uzyskaniu informacji o cenach, co świadczy o ubożeniu społeczeństwa.

Turyści zadawali najczęściej pytania dotyczące funkcjonowania muzeum, atrakcji w WPN i jego okolicy, potraw regionalnych, wędkowania na wodach WPN, noclegów, rowerów, kajaków i żaglówek. Uwagi ze strony odwiedzających dotyczyły bardzo złej jakości dojazdu do MW, trudności z zaparkowaniem (parking w sezonie był w budowie) oraz słabe oznakowanie przy trasie Suwałki – Sejny (istniejąca tabliczka kierunkowa Muzeum przy zjeździe jest za mało czytelna); zgłaszane były postulaty ze strony zwiedzających, aby wyraźniej wskazać miejsce zjazdu do muzeum przy drodze Suwałki-Sejny.

Z opinii turystów wynika pozytywna ocena Muzeum Wigier; zarówno samej wystawy jak i

sposobu obsługi. Do najlepszych doświadczeń podczas pobytu turyści zaliczyli przede wszystkim interaktywną, nowoczesną formę edukacji, zastosowanie audio przewodników przy zwiedzaniu indywidualnym, jak i grupowym, które pozwalają na samodzielne zwiedzanie. Wyposażenie wystaw w ekrany dotykowe i tablice interaktywne, które oddziałują intensywniej na zmysły i emocje odbiorców co w większym stopniu umożliwia poznawanie tajemnic świata przyrody. Wysoką ocenę podobnie jak w roku ubiegłym miały rejsy Leptodorą II.

Bardzo wysoką ocenę zyskała wśród odwiedzających Muzeum Wigier impreza plenerowa – inscenizacja bitwy z I wojny światowej. Sporym zainteresowaniem cieszą się spotkania z podróżnikami oraz Noc Muzeów.

Projekty realizowane przez muzeum.

1.ROZWÓJ BAZY EDUKACYJNEJ WPN, finansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Umowa nr 192/2013/Wn-50/EE-BS/D z dn. 29.04.2013.

W ramach tego projektu zmodernizowano wyposażenie muzeum, zbudowano kładkę „Ols” przy MW.

2.Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego Finansowany z Funduszu Rozwoju Regionalnego (Projekt POIS.05.03.00-00-437/12) oraz dofinansowany z NFOŚiGW.

W ramach tego projektu został wydany kalendarz na rok 2014, został zbudowany: parking przy Muzeum Wigier, pomost przy MW, miejsca postojowe i droga na Słupiu (OES), CIT w Krzywym, toaleta kontenerowa w Krzywem; zakupiono samochód terenowy.

3.6.5 Promocja

W 2014 roku Muzeum Wigier na każdą wystawę i spotkanie wysłało po 250 zaproszeń drogą elektroniczną. Dodatkowo informowano media oraz portale internetowe o organizowanych wydarzeniach.

W 2014 roku Muzeum Wigier było promowane na targach turystycznych, w wydawnictwach i portalach internetowych, m.in. na Międzynarodowe Targi Turystyczne na Pograniczu EXPO-Sejny.

Dobrze opracowana i wysoko oceniana strona własna parku www.wigry.win.pl, ponadto informacje o Muzeum Wigier i imprezach w nim organizowanych ukazywały się na wielu stronach internetowych, w tym:

- Serwis Informacyjny Branży Turystycznej www.turinfo.pl
- Agencja TD mapa turystyczna „Wigierski Park Narodowy” www.td.com.pl
- Niebywałe Suwałki www.niebywalesuwalki.pl
- Suwalski Serwis Informacyjny www.suwalki.info
- Wrota Podlasia (oferta turystyczna) www.turystyka.wrotapodlasia.pl
- Forum Suwałki www.forum.suwalki.pl

Przekazywanie materiałów informacyjnych o Muzeum Wigier do:

- Centrów Informacji Turystycznej w Suwałkach (SIRT), Augustowie, Sejnach, Białymstoku (Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna),

2. Wizyta lokalnej Telewizji Białystok, Radio 5, które nagrywały materiał o Muzeum Wigier.
3. Wizyty delegacji lokalnych samorządów.
4. Wizyty organizatorów ruchu turystycznego w Białorusi.

3.7 Udostępnianie parku

3.7.1 Analiza liczbowa ruchu turystycznego na terenie WPN

Barbara Perkowska

Na podstawie obsłużonych grup zorganizowanych, liczby turystów indywidualnych, sprzedanych kart wstępu, licencji wędkarskich, danych z liczników turystów oraz danych uzyskanych od podmiotów prywatnych obsługujących turystów na terenie Parku szacujemy, że Wigierski Park Narodowy odwiedziło około 115 tys. turystów czyli podobnie jak w roku ubiegłym. Trudno jest określić rzeczywistą liczbę odwiedzających park ze względu na fakt, że teren parku przebiega wiele dróg. Niektórzy turyści mogli być policzeni wielokrotnie, jeśli korzystali z kilku atrakcji np. statku i kolejki, przebywali na szlaku turystycznym i byli jednocześnie zliczeni przez automatyczne liczniki. Najprościej byłoby policzyć turystów na podstawie sprzedanych kart wstępu, w przypadku wykupienia ich przez każdego odwiedzającego, którego takie karty obowiązują.

Zespół ds. udostępniania parku wraz z przewodnikami obsłużył w 2014 r. 129 grup zorganizowanych (4864 osoby), które korzystały z różnych atrakcji oferowanych przez WPN, (nie zawsze z przewodnikiem) oraz około 5500 turystów indywidualnych. Liczba grup, które skorzystały z naszych usług przewodnickich spadła w porównaniu do roku ubiegłego, ze względu na to, że zdecydowana większość grup przejeżdżała do parku ze swoim przewodnikiem. Zmieniła się ustawa o usługach turystycznych a wraz z nią dostępność usług przewodnickich. Obecnie przewodnikiem może być każdy pełnoletni, niekaralny i posiadający średnie wykształcenie obywatel RP.

Zarówno grupy zorganizowane jak i turyści indywidualni korzystali z sześciu ścieżek edukacyjnych, szlaków turystycznych pieszych i rowerowych, tras narciarskich, Muzeum Wigier, wystaw: przyrodniczej "Nad Wigrami", etnograficznej „Ocalić od zapomnienia” oraz rybackiej, ognisk, bezpłatnych projekcji filmów o Wigierskim Parku Narodowym i innych parkach narodowych Polski oraz z audioprzewodników po wystawie przyrodniczej.

Ruch turystyczny na terenie parku charakteryzował się zróżnicowaniem sezonowym i przestrzennym. Na początku roku z walorów przyrodniczych parku, dzięki śnieżnej pogodzie korzystali głównie narciarze biegowi. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się trasy turystyczne w Krzywem i na Słupiu. W miesiącach kwiecień – czerwiec oraz wrzesień – październik dominowały wycieczki szkolne, które realizowały w parku tzw. zielone lekcje. Grupy pochodziły zazwyczaj z województw: podlaskiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego, ale też z dość odległych miejscowości takich jak Szczecin, Pszczyna, Kraków, Lublin, Wrocław, Toruń, Poznań, Bydgoszcz, Gliwice, Łódź, Nowy Sącz, Elbląg. Pośród zagranicznych turystów przeważali głównie Niemcy i Litwini, ale nie zabrakło również turystów z innych krajów m.in. z : Francji, Włoch, Estonii, Czech, Słowacji, Łotwy Ukrainy, Szwajcarii, Hiszpanii, Holandii, Rosji.

Największą liczbę turystów indywidualnych zanotowaliśmy podobnie jak w latach ubiegłych w miesiącach lipiec i sierpień. Słoneczna pogoda podczas lata sprawiła, że tłoczno było nad jeziorami. Łódź z przeszklonym dnem „Leptodora”, podobnie jak w latach ubiegłych

cieszyła się również niezwykłym zainteresowaniem a z rejsów statkiem Kameduła skorzystało około 5 tysięcy odwiedzających park. Podobnie spływy kajakowe rzeką Czarna Hańcza cieszą się od lat niesłabnącym zainteresowaniem i znajdują wielu zwolenników. W pogodne dni rzeką płynęło nawet 410 osób, średnio było to około 100 osób dziennie. Wśród nich byli tacy, co płynęli tą rzeką po raz 40! Również wędkowanie znalazło wielu amatorów, w tym roku wydano 4769 licencji wędkarskich. Jezioro Wigry przyciągnęło też wielu żeglarzy. Podobnie jak w latach ubiegłych odbyły się tu XXII Regaty o Puchar Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego (88 osób), LVIII Regaty „O Błękitną Wstęgę Wigier” (168osób) oraz kilka innych. Nad bezpieczeństwem wodniaków czuwało Suwalskie WOPR, które w sezonie letnim przeprowadziło 16 akcji ratowniczych na jeziorze Wigry i udzieliło pomocy 27 osobom, 1 osoba utonęła.

Kiedy pogoda była mniej „plażowa”, wówczas tłoczniej było na ścieżkach i szlakach turystycznych. Potwierdzają to dane z liczników turystów. Analiza ruchu turystycznego w 5 punktach na szlakach turystycznych parku (z odczytu liczników) w okresie 1 styczeń - 31 grudzień 2014 przedstawia się następująco:

Tabela 16 Podsumowanie ruchu turystycznego na szlakach turystycznych w WPN (na podstawie odczytów z liczników) w roku 2014

Miejsce zamontowanego licznika ruchu	Suma osób zarejestrowanych w 2014 roku	Średnia dzienna/ Średnia miesięczna	Najbardziej ruchliwy dzień	Najbardziej uczęszczane dni na szlakach (liczba osób)
Bartny Dół	24343	68/235	czwartek	17.07.2014 (713) 09.06.2014 (549)
Kładka Czarna Hańcza	6209	17/517	sobota	23.08.2014 (188) 15.08.2014 (173) 01.05.2014 (136)
Krzywe	8545	24/712	niedziela	20.04.2014 (115) 03.05.2014 (109) 19.06.2014 (95)
Piaski	5264	15/439	sobota	23.08.2014 (212) 21.07.2014 (98) 15.08.2014 (95)
Słupie	8037	23/670	niedziela	17.08.2014 (169) 18.10.2014 (156) 15.08.2014 (131)

Tabela 17 Liczba godzin przewodnictwa po WPN w 2013 i 2014 r.

Lp.	Rodzaj	Rok	
		2013	2014
1	Przewodnictwo w języku polskim	113	80
2	Przewodnictwo obcym (niemiecki, angielski, rosyjski)	20	30
3	Ogółem	133	110

Tabela 18 Zestawienie wyników kontroli kajakarzy podczas dyżurów na wodzie w latach 2006-2014

Rok	Liczba dni	Liczba osób skontrolowanych	% osób nie posiadających kart wstępu	Liczba sprzedanych kart ogółem	Wartość (zł)	Liczba sprzedanych kart pełnopłatnych	Wartość (zł)	Liczba sprzedanych kart ulgowych	Wartość (zł)
2006	36	3517	50	1753	3681,00	701	2103,00	1052	1578,00

2007	57	5417	44	2359	5367,00	1219	3657,00	1140	1710,00
2008	34	3230	36,2	1170	2434,50	453	1359,00	717	1075,50
2009	38	3676	35,66	1311	3912,00	645	2580	666	1332,00
2010	46	4410	28,48	1256	3802,00	645	2580,00	611	1222,00
2011	44	3241	39,4	1965	3788,00	618	2472,00	658	1316,00
2012	35	4090	40,24	1562	4816,00	846	3384,00	916	1432,00
2013	62	8034	30,11	2419	7732,00	1447	5788,00	972	1944,00
2014	41	5309	34,0	3398	5646,00	1014	4056,00	795	1590,00

Tabela 19 Tabela Zestawienie podmiotów turystycznych zewnętrznych sprzedających karty wstępu w 2014 roku

L.p.	Podmiot turystyczny zewnętrzny	Karta wstępu jednodniowa		Karta wstępu tygodniowa		Karta wstępu dwutygodniowa		Razem
		pełno-płatna	ulgowa	pełno-płatna	ulgowa	pełno-płatna	ulgowa	
1	Młodzieżowy Ośrodek Wypoczynkowy	50	400	20		15	150	615
2	Wigierska. Kolejka Wąskotorowa	7000	7000					14000
3	AS-TOUR	1050	853					1908
4	Jan Grudkowski	500	300					800
5	Waldemar Motulewski	1150	1150					2300
6	Mirosław Miszkiewicz	330	250					580
7	Kulbacka Marzanna	10	10					20
8	Wypożyczalnia Potok	50	50					100
9	Hotel nad Wigrami	50	50	10	10			120
10	Zofia Tarasiewicz	48	18	42	17	16		141
11	Wypożyczalnia kajaków Magdalenowo	100	50					150
12	Wigierski Areopag Nowej Ewangelizacji	94	54					148
13	Klub Wodny Hańcza	4	0					4
14	Janusz Trocki	200	200	50	50	20	20	400
15	Piotr Łukowski	800	600					1400
16	Zbigniew Trocki	200	200					400
17	Honorata Łysenko	80	170	30	30	30	30	370
18	Wypożyczalnia kajaków Strumyk	500	300					800
19	Przedsiębiorstwo turystyczne Szot	600	350					950
20	Suwalska izba Rolniczo-Turystyczna	49	60					109
21	Ośrodek Sportu i Rekreacji	14	7					21
22	Feston	58						58
Ogółem		12942	12272	132	107	81	200	25734

Tabela 20 Liczba sprzedanych kart wstępu i licencji wędkarskich w 2013 i 2014 r.

Lp.	Rodzaj	Lata	
		2013	2014
1	Karty wstępu	38557	4067
2	Licencje wędkarskie	5217	4769
3	Karty wstępu dla żaglówek	71	68

Tabela 21 Zestawienie ilościowe i cenowe sprzedanych kart wstępu w 2014 roku

Rodzaje kart wstępu	Jednodniowe		Tygodniowe		Dwutygodniowe		Ogółem
	Ulgowe	Pełnopłatne	Ulgowe	Pełnopłatne	Ulgowe	Pełnopłatne	
Podmioty zewnętrzne(24)	12942	12272	132	107	81	200	25734
Pracownicy WPN (25)	5455	5273	116	96	64	54	11058
Ogółem	18397	17545	248	203	145	254	36792

Tabele poniżej przedstawiają zestawienia liczb osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne, korzystających ze specjalnych ofert oraz bazy noclegowej parku.

Tabela 22 Liczba osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne oraz korzystających ze specjalnych ofert WPN w 2014 r

Lp.	Wystawa, ścieżka edukacyjna, oferta	Liczba turystów w latach	
		2013	2014
1	Centrum informacji turystycznej	8500	7100
2	Muzeum Wigier	14020	11704
3	Wystawa przyrodnicza "Nad Wigrami"	11500	9450
4	Wystawa etnograficzna "Ocalić od zapomnienia"	8100	7050
5.	Wystawa Historia i tradycje rybactwa i rybołówstwa	2007	2599
6	Ścieżka "Las"	12500	13100
7	Ścieżka "Suchary"	7019*	8548
8	Ścieżka "Jeziora"	6962*	8037
9	Ścieżka "Płazy"	750	810
10	Ścieżka "Puszcza"	730	820
11.	Punkt widokowy Bartny Dół na trasie Wigierskiej Kolejki Wąskotorowej	21884*	24343
12.	Szlak zielony wokół Wigier	15000*	14500
13.	Szlak kajakowy	ok.12000	Ok.11700
14.	Osoby korzystające z rowerów WPN	83	85

15.	Wynajem Dziupli	8	13
16.	Organizacja ognisk	36	48

* Liczba turystów w okresie 1.01-30.09.2013 zarejestrowana przez automatyczne liczniki

Rysunek 10. Liczba turystów zarejestrowanych przez liczniki w roku 2014

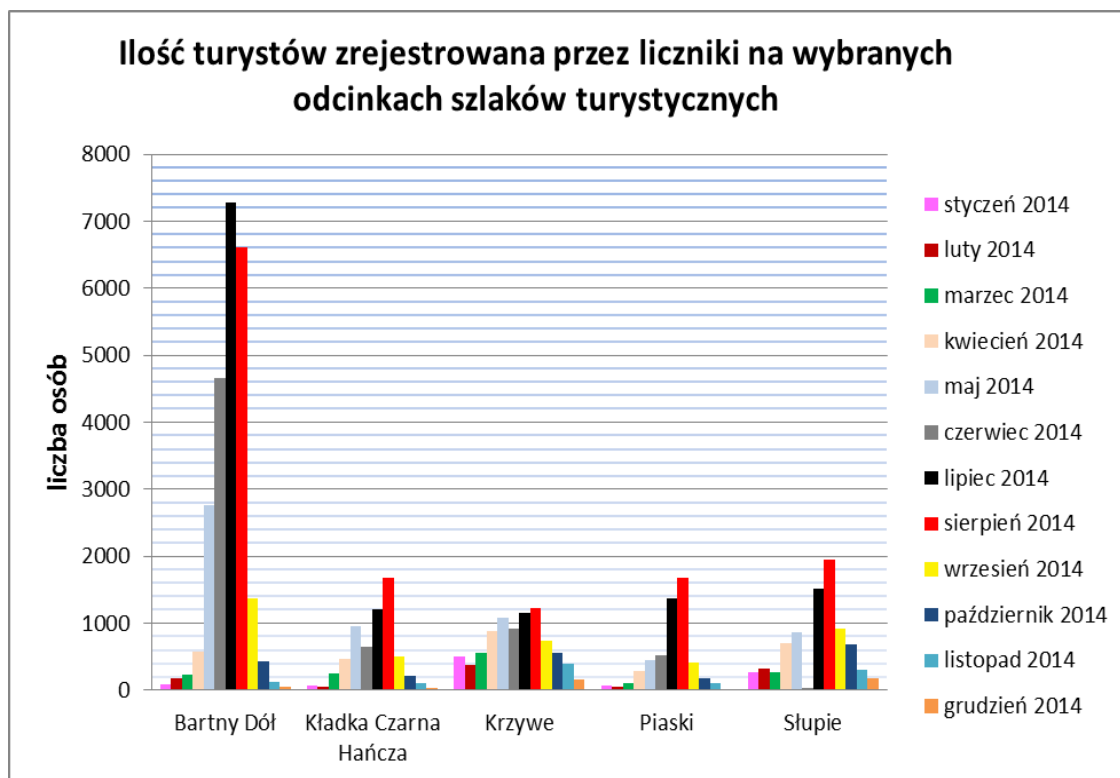

Tabela 23 Wykorzystanie obiektów noclegowych i rekreacyjnych w zarządzie WPN w 2014r

Nazwa obiektu, nr posesji (liczba miejsc noclegowych – m.n.)	Liczba osób w latach		Liczba osobonocy w latach	
	2013	2014	2013	2014
Pokoje w leśniczówkach				
Lipniak 23 (6 m.n.)	25	10	92	48
Mikołajewo 34 (5 m.n.)	36	40	176	226
Leszczewek 40 (5 m.n.)	54	46	183	271
Gawarzec – Gawrych Ruda 58 (5 m.n.)	69	43	330	239
Maćkowa Ruda 57 (6 m.n.)	49	22	158	152
Bryzgiel (3 m.n.)	7	33	57	149
Królowek (4 m.n.)	14	15	51	61
RAZEM pokoje w leśniczówkach	254	209	1047	1146
Pokoje gościnne w dyrekcji parku (8 m.n.)	149	211	559	628
RAZEM WSZYSTKIE POKOJE	403	420	1606	1774

Pola biwakowe Za szkołą, Bindużka, Gremzdówka	187	225	210	251
Pola biwakowe Jastrzęby	400	380	brak danych	1955

Pola namiotowe będące w zarządzie parku:

„Jastrzęby” – obsługą ruchu turystycznego na polu w roku bieżącym (oraz przez najbliższe trzy lata) zajmowała się jak dotychczas pani Honorata Łysenko z Suwałk.

„Za szkołą” i „Bindużka” – sprzątaniem pól zajmowała się firma ZUL Bogdanowicz Jolanta a pobieraniem opłat pracownik WPN.

„Gremzdówka” – w wyniku rozstrzygniętego w dniu 23.04.2014 r. przetargu, prowadzeniem pola namiotowego „Gremzdówka” w roku 2014 zajmowała się osoba prywatna, z którą Dyrektor WPN podpisał umowę na obsługę pola do roku 2019.

Tabela 24 Wykorzystanie niektórych obiektów noclegowych i rekreacyjnych nie będących w zarządzie WPN w latach 2013 i 2014 r.

Wyszczególnienie		Liczba osób 2013	Liczba osób 2014
PTTK	Rajdy narciarskie	3 rajdy (102 os.)	5 rajdów (96 os.)
	Ogólnopolski Wielodyscyplinowy Rajd po WPN	b. d.	30os.
	Baza noclegowa	1080 os. na campingu	1574 os. na campingu (479 obcokrajowców)
	Regaty o Puchar Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego	25 jednostek, 82 uczestników z miast: Augustów, Białystok, Warszawa, Łódź, Pabianice, Sokółka, Lublin, Wrocław oraz Suwałki.	28 jednostek (88 żeglarzy)
	Korzystający z plaży	Brak danych	8610 os.
	Szkoleniowe rejsy żeglarskie	Brak danych	3 (67 os.)
	PTTK - spływy	119 spływów (651 os.)	75 spływów (410 os.)
Wigierski Areopag Nowej Ewangelizacji	- liczba sprzedanych kart wstępu (WANE) – 45 488 szt. - liczba osób nocujących – 3 542 os. w tym: turystów krajowych 3 281 osób (nocleg w hotelu) turystów zagranicznych 261 osób (nocleg w hotelu) - ilość grup odwiedzających WANE - 222 grup (grupy tylko zapisane)	45094 sprzedanych biletów 247 grup zorganizowanych 3869 osób nocujących (3645 turystów krajowych, 224 turystów zagranicznych)	
Młodzieżowy Ośrodek Edukacyjno-Wypoczynkowy "Zatoka Uklei" w Gawrych Rudzie	- 814osób turyści indywidualni - 62 grupy zorganizowane	- 669 osób turyści indywidualni - 54 grupy zorganizowane	
	11 799 noclegów	11 999 noclegów	
Hotel nad Wigrami	liczba turystów, którzy korzystali z bazy noclegowej oraz żywieniowej - 2753 osób	liczba turystów, którzy korzystali z bazy noclegowej oraz żywieniowej - 2753 osób	
Statek Kameduła	Ok. 5 tys. osób	Ok. 5 tys. osób	

Żegluga pasażerska po jeziorze Wigry

Rejsy statkiem Kameduła cieszyły się w 2014 r. dużym zainteresowaniem i odbywały się

od 1 maja do około 15 października. W sumie z tej atrakcji skorzystało około 5 tysięcy osób czyli podobnie jak w 2013 roku. Armator sprzedał 1600 kart wstępu czyli 54% mniej niż w ubiegłym roku (600 kart jednodniowych ulgowych i 800 kart pełnopłatnych) na kwotę 3300zł oraz wniósł opłatę za korzystanie z jeziora Wigry w celu żeglugi w wysokości netto 18162zł.

31 października zakończyła się 5-letnia umowa z panem Piotrem Łukowskim na prowadzenie żeglugi pasażerskiej po jeziorze Wigry. Wyłonienie prowadzącego żeglugę na kolejne 5 lat nastąpi w drodze przetargu w roku 2015.

Spływy kajakowe

Organizowaniem spływów kajakowych na rzece Czarna Hańcza zajmowało się około 20 firm i były to między innymi: PTTK, Hobbit, Campa, Szot, OSiR, PTTK, WANE, Forma-t, Potok, Kajak, Trojan, Strmyk, Sirocco, As-tour, Neptun, Vista, Łukowy Kąt, Klub Wodny Hańcza, Szekla, Struga, Aquarius, Necko, Rospuda i inne. W sezonie letnim w miesiącach lipiec – sierpień przez 41 dni, w godzinach 10.00-15.00 pracownicy parku sprawdzali wśród turystów kajakowych posiadanie kart wstępu do Wigierskiego Parku Narodowego. Skontrolowano w sumie 5309 osób, 66% skontrolowanych posiadała karty wstępu, 34% (2419 osób) nie posiadało kart i tym osobom sprzedano 1014 kart pełnopłatnych i 795 kart ulgowych. W porównaniu do roku ubiegłego liczba posiadających karty na spływach zmalała o 4%. Podobnie jak w latach ubiegłych, do firm, które prawie w 100% sprzedawały karty należą: As-Tour (Maćkowa Ruda), Szot (Augustów), Campa (Augustów) i Strumyk (Magdalenowo). Kontrole wykazały, że firmy takie jak: U Bociana (Frącki), Zakole Terlecki Zbigniew (Buda Ruska), Parkowe Centrum Wypoczynku Widok (Bryzgiel), praktycznie nie sprzedawały kart uczestnikom organizowanych spływów.

Żeglarstwo

68 właścicieli jachtów wykupiło karty wstępu na wody WPN. Były to przede wszystkim kluby żeglarskie mające bazę nad Wigrami: Ośrodek Sportu i Rekreacji – Stowarzyszenie Wigierski Wiatr -14 kart, Klub Wodny Hańcza – 11 kart, Klub Wodny PTTK – 30 kart, Marek Taraszkiewicz -3 karty, oraz turyści indywidualni - 10. Wszystkie karty wykupione zostały na cały sezon.

W roku 2014 na jeziorze Wigry odbyły się następujące regaty:

- ✓ w dniu 7.06.2014 r - Regaty o Puchar Wigierskiego Wiatru na jeziorze Wigry. Liczba jednostek biorących w regatach wyniosła 10. Organizatorem regat było Stowarzyszenie Wigierski Wiatr.
- ✓ II regaty komandorów 2014. Organizatorem był Klub Kamena.
- ✓ Regaty o Puchar Prezydenta Suwałk w dniach 13-15.06.2014 r., klasie Cadet i Optimist. Organizatorem był OSiR.
- ✓ Otwarte Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w klasie Omega standard i sport oraz Micro o Puchar Prezesa SOZZ w dniach 19-20.07.2014 r. Organizatorem był Suwalski Okręgowy Związek Żeglarski i Klub Wodny PTTK.
- ✓ w dniu 27.07.2014 r odbyły się Regaty żeglarskie w klasie Omega standard i Micro. Organizatorem był Klub Wodny Hańcza.
- ✓ XXII Regaty o Puchar Dyrektora WPN w klasie Omega standard, Micro i jachty kabinowe w dniu 15.08.2014 r. Organizatorem był Klub Wodny PTTK i Wigierski Park Narodowy. W trzech klasach startowało 28 jednostek i 88 żeglarzy z Augustowa, Białegostoku, Warszawy, Łodzi, Pabianic, Sokółki, Lublina, Wrocławia oraz Suwałk.
- ✓ IX Regaty o Puchar Wójta Gminy Suwałki w klasie Omega standard i Micro

w dniu 16.08.2014. Organizatorem był Klub Wodny PTTK i Gmina Suwałki. Startowało 17 jachtów w klasie Omega Standard i Micro. Uczestnikami regat (52 osoby) byli mieszkańcy z następujących miast: Augustów, Białystok, Warszawa, Lublin, Pabianice, Wrocław, Sokółka, Gdańsk, Suwałki i Gminy Suwałki.

- ✓ XVII Otwarte Regaty o Puchar Prezesa F.M. Forte S.A w dniach 30-31.08.2014r. Organizator: Klub Wodny Kamena.
- ✓ LVIII Regaty o „Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry” w dniu 7.09.2014 r. w klasie Omega standard, sport, Micro i jachty kabinowe. Organizatorem był Urząd Miasta Suwałki. W regatach wzięło udział 168 żeglarzy m.in. z Suwałk, Białegostoku, Augustowa, Sokółki, Wrocławia, Gdańska i Warszawy oraz Kluby Wodne: PTTK, Hańcza i Kamena, Wigierski Wiatr. Była to rekordowa frekwencja uczestników w historii regat.
- ✓ Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w klasach przygotowawczych OPP, CADET w dniach 27-28.09.2014 r.

Ponadto w dniach 30.06-1.07.2014 r. zorganizowano obóz żeglarski na jeziorze Wigry w klasach Cadet, Optimist, Laser, OK- Dinghy.

Plaża w Krzywem

Obsługą plaży w Krzywem zajmowała się w tym roku (i będzie świadczyć usługi do 2016 r.) firma Łukasz Łukawski „Gold Salution” z Suwałk, która została wyłoniona w przetargu w 23 kwietnia 2014 r. Ogromnym zainteresowaniem wśród mieszkańców Suwałk, Suwalszczyzny i turystów w tym roku cieszyło kąpielisko nad jeziorem Czarnym w Krzywem, korzystało z niego nawet 600 osób dziennie. Dzięki porozumieniu zawartemu między Gminą Suwałki, Miastem Suwałki oraz Wigierskim Parkiem Narodowym nad bezpieczeństwem kąpiących się, w tym roku czuwali ratownicy (w miesiącach VII-VIII). Na plaży funkcjonowała też wypożyczalnia sprzętu wodnego oraz mała gastronomia.

Liczenie jednostek pływających

W 2014 roku odbyło się „wrywkowe” liczenie sprzętu pływającego na jeziorach udostępnionych do turystyki. Straż Parku podczas patroli zauważyła nieznacznie większą w porównaniu do 2013 roku ilość sprzętu pływającego. Stosunkowo najwięcej jednostek obserwowano na jeziorze Wigry w okolicach Płosa Wigierskiego i Zatoki Zadworze. Na jeziorach Omułówek i Leszczewek obserwowano przede wszystkim łodzie. Oceniono, że jednorazowo na jeziorze Wigry w okresie letnim pływa około 10-12 łodzi, 4-5 żaglówek i 30 kajaków.

3.7.1.1 Promocja walorów WPN

Wydawnictwa

Dzięki środkom pochodzącym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie powstały następujące wydawnictwa:

- przewodnik „Rowerem po Wigierskim Parku Narodowym” w trzech wersjach językowych (polskiej – 3000 szt., niemieckiej – 500 szt. i angielskiej – 1500 szt.),
- mapki (blok z wrywanymi kartkami) sześciu ścieżek edukacyjnych i mapy ogólnej parku - 30000 szt,
- ulotki (3 rodzaje) dotyczące: Muzeum Wigier – 2000 szt., Ośrodka Edukacji

Środowiskowej – 1000 szt. i Centrum Informacji Turystycznej – 2000 szt.,

Dodatkowo ze środków własnych WPN wydano: Album Wigierski Park Narodowy w nakładzie 1000 szt.

Nakładem Wydawnictwa TD Mapy Tomasz Darmochwał ukazała się nowa mapa batymetryczna jeziora Wigry w skali 1:16000 (1000 szt.). Dane do tej mapy zostały zaczerpnięte z badań batymetrycznych wykonanych przez Stowarzyszenie Człowiek i Przyroda w latach 2009 - 2010, w ramach projektu „Ochrona jeziora Wigry ze szczególnym uwzględnieniem gatunków i siedlisk objętych siecią Natura 2000, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”. Wigierski park Narodowy podczas opracowywania mapy służył pomocą merytoryczną w przygotowaniu tekstów oraz zdjęć.

Gadżety

W lipcu, dzięki środkom pochodzącym z projektu Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 „Ostoja Wigierska” LIFE11 NAT/PL/000431 zakupiono następujące gadżety:

- plecaki rowerowe – 200 szt.,
- pokrowce rowerowe – 200 szt.,
- kubki – 400 sztuk (2 wzory: bóbr i wilk x 200 sztuk),
- breloki drewniane z grawerem – 200 szt.,
- plan lekcji – 1000 szt.,
- pocztówki – 1500 szt. (3 wzory),
- nalepki – 2000 szt.,
- magnesy na lodówkę okrągłe – 1000szt.
- parasole – 200 szt.,
- balony – 2000 szt.,
- torby bawełniane z nadrukiem – 1000 szt.,
- koszulki - 755 szt.,
- długopisy - 500 szt.,
- ołówki 1000 szt.,
- notesy 500 szt.

Filmy krótkometrażowe o Wigierskim Parku Narodowym

Pracownik Zespołu ds. udostępniania, w ramach swoich obowiązków, przygotował 33 filmy kilkunastominutowe dotyczące przyrody WPN, oferty turystyczno-edukacyjnej, atrakcji, imprez turystycznych, działań ochronnych w parku. Filmy dostępne są na kanale YouTube pod adresem: <https://www.youtube.com/channel/UCIaicEuEP2V5Oi523WhZpmQ/videos>

Z okazji 25-lecia WPN Pracownik Zespołu ds. udostępniania zrealizował film dokumentujący pracę Wszystkich komórek organizacyjnych Parku. Film jest dostępny na serwerze WPN.

Pozostałe działania promocyjne

Promocja oferty turystycznej w gazetkach promocyjnych „Lato’2014 w Pogodnych Suwałkach”, „Zima 2014 w Pogodnych Suwałkach”.

Udział w IX Walnym Zebraniu Członków Suwalskiej Organizacji Turystycznej w dniu 11.03.2014 r. Podczas spotkania omówiono między innymi planowane działania promocyjne SOT w 2014 r.

W celu szerszego udostępniania obiektów parku i ożywienia sezonu jesienno-zimowego WPN przygotował oferty promocyjne „Bezpłatne czwartki w Wigierskim Parku Narodowym

w terminach 1.10.2013 - 30.04.2014r. oraz 1.10.2014 - 30.04.2015 r, w ramach których oferowano:

- Bezpłatne zwiedzanie z audioprzewodnikiem Muzeum Wigier;
- Bezpłatne zwiedzanie z audioprzewodnikiem wystawy przyrodniczej „Nad Wigrami” oraz wystawy etnograficznej, w godzinach 7.00- 15.00;
- Bezpłatne wejścia na szlaki turystyczne i ścieżki przyrodnicze oraz bezpłatne otrzymanie „Przewodnika po ścieżce Suchary” i ulotek dotyczących pozostałych ścieżek;
- Zniżkę na wynajęcie roweru oraz bezpłatny przewodnik „Rowerem po Wigierskim Parku Narodowym”.

Szacuje się, że z „bezpłatnych czwartków” skorzystało około 1500 osób.

W roku 2014 Wigierski Park Narodowy przystąpił do rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny” i zobowiązał się do udzielania członkom rodziny wielodzietnej następujących ulg:

- 50 % ulgi w opłacie za udział w zajęciach edukacyjnych przyrodniczych,
- 50% ulgi w opłacie za lekcje muzealne,
- 30% ulgi za noclegi na polu namiotowym Wigierskiego Parku Narodowego Jastrzęby,
- 50% ulgi za noclegi na polach namiotowych „Za szkołą” i ”Bindużka”,
- ulgi w wysokości 10 zł za wypożyczenie roweru,
- bezpłatny wstęp do WPN.

Na portalu info Suwałki przeprowadzono konkurs świąteczny o Wigierskim Parku Narodowym dla internautów.

materiały i wydawnictwa WPN przekazano w celach promocyjnych następującym podmiotom:

1. Centrum Informacji Turystycznej w Waniewie
2. II Złot Służby Celnej Poznaj swój kraj – Czarna Hańcza 2014
3. Wigierskie Stowarzyszenie Turystyczne
4. Ogród Bajek
5. Siedlisko Leszczewek
6. Jednostka Wojskowa w Suwałkach
7. Towarzystwo dla Nauki i Człowieka
8. Szpital Psychiatryczny
9. Suwalski Park Krajobrazowy
10. CIT: Sejny, Augustów, Suwałki, Ełk, Olsztyn
11. Państwowa Szkoła muzyczna
12. Parafialny Zespół Caritas przy Parafii Rzymsko-Katolickiej Wigry (gadżety do paczek świątecznych)
13. VII Międzynarodowy Turniej Brydża Sportowego (nagrody)
14. Fundacja Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego
15. Gmina Suwałki: Bal Charytatywny, Festyn „Wakacje – Stacja Stary Folwark)
16. Zespół Szkół Sióstr Salezjanek (nagrody w konkursie „Związani z Suwalszczyzną”)

Zgłoszono przewodnik „Rowerem po Wigierskim Parku Narodowym” do XXIII edycji Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej” Jury obradowało w dniach 22-23 września 2014 roku w Centralnej Bibliotece PTTK w Warszawie, niestety nasz przewodnik nie został wyróżniony.

Tabela 25 Uczestnictwo w targach i festynach w roku 2014

Lp.	Nazwa targów lub festynu	Termin	Uwagi
1.	Międzynarodowe Targi Turystyczne Adventure w Wilnie	24-26 styczeń	Materiały informacyjne przekazano dla CIT Suwałki
2.	Międzynarodowe Targi Turystyczne BALTTOUR w Rydze	7-9 luty	Materiały informacyjne przekazano dla CIT Suwałki
3.	V Międzynarodowy Bieg o Puchar Zimna w Szelmencie	15 luty	Udział pracowników WPN (stoisko własne)
4.	Międzynarodowe Targi Turystyczne w Berlinie	5-9 marzec	Materiały informacyjne przekazano dla PROT Białystok
5.	Międzynarodowe Targi Turystyczne GLOB w Katowicach	28-30 marzec	Materiały informacyjne przekazano dla CIT Suwałki
6.	Centrum Handlowe Blue City „Podlaski Festiwal Smaku i Podróży” w Warszawie	4-6 kwiecień	Materiały informacyjne przekazano dla SOT Suwałki
7.	Międzynarodowe Targi Turystyczne w Mińsku	10-12 kwiecień	Materiały informacyjne przekazano dla SIRT Suwałki
8.	Międzynarodowe Targi Turystyczne YANTUR w Kaliningradzie	10-12kwiecień	Materiały informacyjne przekazano dla CIT Suwałki
9.	Lubelski Kiermasz Turystyczny w Lublinie	25-27 kwiecień	Materiały informacyjne przekazano dla PROT Białystok
10	Dzień Ziemi w Warszawie	27 kwiecień	Udział pracowników WPN (stoisko własne)
11	Międzynarodowe Targi Turystyczne „W stronę słońca” w Opolu	16-18 maj	Materiały informacyjne przekazano dla CIT Suwałki
12	I Międzynarodowe Targi Turystyczne w Krakowie	22-25 maja	Materiały informacyjne przekazano dla CIT Suwałki
13	Blues Festiwal w Suwałkach	10-12 lipiec	Udział pracowników WPN Stoisko wspólne z CIT Suwałki
14	Jarmark Kamedulski w Suwałkach	9 sierpień	Udział pracowników WPN Stoisko wspólne z CIT Suwałki
15	Festiwal Baśni i Legend w Nowej Wsi	23-25 sierpień	Udział pracowników WPN Stoisko wspólne z SIRT
16	Pawilon Parków Narodowych Przystanek Woodstock	31 lipca – 2 sierpień	Materiały informacyjne przekazano dla Parku Narodowego Ujście Warty
17	IV Międzynarodowe Targi Turystyczno-Wędkarskie na Pograniczu „Expo Sejny 2014” w dniach 20-21 września 2014 roku. Na targach zaprezentowało się 140 wystawców z Polski, Litwy, Białorusi, Rosji, Ukrainy, Bułgarii i RPA. Podczas imprezy pracownicy udostępniania parku i działu edukacji zaprezentowali ofertę turystyczno-edukacyjną oraz walory przyrodniczo-kulturowe. Zwiedzający mogli obejrzeć prezentacje multimedialne o parku oraz zapoznać się zasadami udostępniania parku oraz otrzymać bezpłatne wydawnictwa promocyjne. Największym zainteresowaniem cieszył się przewodnik Rowerem po WPN. Nasze stoisko odwiedzili pracownicy centrów informacji turystycznych z Litwy, biur podróży oraz nauczyciele podlaskich szkół. Organizatorzy targów przygotowali wiele atrakcji dla gości i wystawców. Targi odwiedziło ok. 1200 gości.		

Tabela 26 Wydawnictwa i portale internetowe w których promowano Park w 2014 roku

Lp.	Nazwa wydawnictwa lub portalu
1.	Strona WPN na Facebooku: 6 761 osób polubiło naszą stronę - stan na 23.12.2014 Kanał WPN na YouTube: 26 filmów z fotopulapek, 14 221 wyświetleń 70 subskrypcji (tyle osób chce otrzymywać powiadomienia o naszych nowych filmach). Najpopularniejsze filmy: Obserwator: 1. "Zielony mosteczek" – 2 329 (16%), Obserwator 2. "Wilcze harce" – 1 582 (11%), Obserwator 15. „Na rykowisko marsz” – 1 335 (9,4%) Kanał Krzysztofa Steczkowskiego na YouTube: 33 filmy (związane z WPN, przyrodą, turystyką), 18 subskrypcji, ok. 11 500 wyświetleń
2.	www.suwalki24.pl , www.suwalki.info , www.basniowasuwalki.pl , www.zaplanujurlop.pl , www.najlepsze-noclegi.pl , www.ekspadowcy.pl , www.wypoczynek.pl , www.noclegi.com.pl , www.ciekawenoclegi.pl , www.infonoclegi.pl , www.swiat-noclegow.pl , www.wrotapodlasia.pl , www.zwiedzaj-polske.pl , www.baza-firm.com.pl , www.przewodnictwo.pl , www.poland-guide.pl www.krainaekoturystyczna.pl

3.7.2 Ważniejsze wydarzenia turystyczne

Centrum Informacji Turystycznej Wigierskiego Parku Narodowego podlegało kategoryzacji. Kategoryzację Decyzją Krajowej oraz Regionalnej Komisji Certyfikacyjnej, Centrum Informacji Turystycznej Wigierskiego Parku Narodowego otrzymało najwyższą kategorię czyli cztery gwiazdki (podobnie jak w latach ubiegłych). Oznacza to, że wg Polskiej Organizacji Turystycznej centrum spełnia najwyższe standardy w zakresie informacji turystycznej regionalnej i ponadregionalnej. Komisja doceniła szeroki zakres oferowanych usług tj. usługi przewodnickie, różnorodność oferowanych płatnych i bezpłatnych wydawnictw, dobrą znajomość regionu oraz komunikatywne posługiwanie się językami obcymi. Uroczystego wręczenia certyfikatów 28 jednostkom informacji turystycznej w województwie podlaskim dokonał w dniu 8 lipca, w Operze Podlaskiej marszałek Jarosław Dworzański.

XXIV Ogólnopolski Wielodyscyplinowy Rajd po Wigierskim Parku Narodowym, który odbył się od 18 do 21 czerwca 2014r. W tym roku zainteresowanie było tylko trasą kajakową, natomiast na trasę nordic Walking oraz rowerową nie było chętnych. Uczestnicy trasy kajakowej spływ rozpoczęli 18 czerwca w Starym Folwarku. Podczas czterech dni kajakarze przepłynęli ponad 70-kilometrowy odcinek Czarnej Hańczy. Na zakończenie rajdu odbyło się wspólne ognisko turystyczne w Starym Folwarku, gdzie można było posłuchać opowieści z tras oraz wziąć udział w konkursie krajoznawczym z wiedzy o Wigierskim Parku Narodowym.

13 lipca 2014 r. rozegrany został I Bieg Przyjaciół Wigierskiego Parku Narodowego. Uczestnicy zawodów mieli do pokonania trasę 11,5 kilometra, która biegła od „Dziupli” w Krzywem do jeziora Gałęzistego i z powrotem. Wystartowało 85 zawodników, wszyscy dobiegli w dobrej formie. Zwycięzcy oprócz pucharów otrzymali piękne pamiątkowe albumy o WPN wręczone przez dyrektora Jacka Łozińskiego. Po posiłku regeneracyjnym rozlosowano wśród uczestników biegu liczne nagrody. Organizatorem biegu było Stowarzyszenie „Białe Miśki” z Suwałk a współorganizatorem WPN, który pomógł w organizacji imprezy, w zabezpieczeniu trasy biegu oraz ufundował nagrody.

23 sierpnia odbyła się II edycja Maratonu Wigry. Głównym organizatorem była firma Krzysztofa Gajdzińskiego KAYF, a współorganizatorem był Wigierski Park Narodowy. Do Starego Folwarku przyjechało ponad 1000 osób: biegaczy, rodzin oraz kibiców z całej Polski i ze świata (Litwa, Włochy, Wielka Brytania). Na starcie trasy maratońskiej stanęło 140 biegaczy, a w krótszym, 13-km biegu „Pogoń za Bobrem” udział wzięło 210 osób. Trasa Maratonu

wyznaczona została wokół jeziora Wigry, leśnymi ścieżkami oraz drogami gruntowymi. Trasa krótszego biegu poprowadzona była w całości na terenie Wigierskiego Parku Narodowego. Zwycięzcą na trasie Maratonu został Andrzej Godlewski z miejscowości Borawskie, który trasę 41,5 km pokonał w czasie 2:55:48, będąc szybszym od zeszłorocznego zwycięzcy o ponad 23 minuty! W „Pogoni za Bobrem” Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego ufundował nagrodę specjalną dla tego, kto przybiegnie na metę trasy maratońskiej ostatni, czyli spędzi najwięcej czasu na terenie Parku, natomiast ksiądz Józef Majewski, proboszcz Parafii Przemienienia Pańskiego w Krasnopolu ufundował nagrodę dla osoby, która zamelduje się na mecie „Pogoni za Bobrem”.

27 września Wigierski Park Narodowy zorganizował kolejne warsztaty przewodnickie organizowane w ramach projektu: „Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska LIFE11 NAT/PL/000431”. W spotkaniu wzięło w sumie 40 osób i byli to obecni i przyszli przewodnicy turystyczni, pracownicy informacji turystycznej i biur podróży, nauczyciele, podmioty turystyczne działające na terenie parku. W programie warsztatów zostały przedstawione prezentacje dotyczące zasad udostępniania, aktualności turystyczne i zamierzenia Wigierskiego Parku Narodowego. Podczas sesji terenowej uczestnicy warsztatów mieli okazję zapoznać się z grodziskiem w Posejnelach oraz poznać rodzime i obce gatunki roślin Wigierskiego Parku Narodowego na ścieżce edukacyjnej Las.

18 października 2014 roku, podczas drugiego dnia obchodów 25-lecia Wigierskiego Parku Narodowego, dokonano uroczystego otwarcia ścieżki spacerowej „Dąbek”. Ścieżka zlokalizowana jest nad Zatoką Słupiańską, nad jeziorem Wigry, w pobliżu wsi Gawrych Ruda. Ma długość 1,5km i ukazuje piękno nad wigierskich lasów oraz jezioro Wigry. Przy ścieżce, z okazji 25-lecia WPN, posadzono 25 symbolicznych dębów.

3.7.3 Obsługa ruchu turystycznego

W sezonie turystycznym na terenie parku działały 4 punkty informacji turystycznej prowadzone przez Wigierski Park Narodowy: w Muzeum Wigier, w siedzibie parku (z całorocznym infokioskiem zewnętrznym), na parkingu w Krzywem oraz na wodach pływający punkt informacji turystycznej „Bóbr”. W sezonie turystycznym Centrum Informacji Turystycznej w Krzywem wydłużyło godziny pracy i otwarte było w dniach od 1 maja do 30 września codziennie: poniedziałek – piątek 7.00-17.00, sobota – niedziela 9.00-16.00. Centrum podobnie jak w 2013 r. oferowało sprzedaż kart wstępu, licencji wędkarskich, wydawnictw, pamiątek regionalnych, usługi licencjonowanych przewodników w języku polskim, angielskim, niemieckim, organizację wycieczek po najciekawszych zakątkach Suwalszczyzny, organizację ognisk, wynajem rowerów, obsługę pokoi gościnnych w leśniczówkach i siedzibie parku, dostęp do Internetu na specjalnie wydzielonym stanowisku, okolicznościowe pieczątki z pobytu na wystawie przyrodniczej i etnograficznej, ścieżek edukacyjnych, audioprzewodniki po wystawie przyrodniczej. Centrum współpracowało z wieloma centrami informacji turystycznej regionu i niektórymi województwa podlaskiego (wymiana informacji, regularne przekazywanie wydawnictw). Na prośbę Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej centrum prowadziło ankietyzację wśród turystów odwiedzających Centrum IT. Tematyka ankiet dotyczyła funkcjonowania punktu it, celu przyjazdu turystów do regionu, długości i czasu ich pobytu, źródeł informacji o regionie, miejscach noclegu, zwiedzanych atrakcjach. Wypełnione ankiety w ilości 233 sztuk zostały przekazane PROT. Centrum udzielało informacji turystycznej drogą e-mailową i telefoniczną. Szacujemy, że w roku 2014 centrum w taki sposób udzieliło ponad 1300 informacji. Ponadto, w punkcie informacji przy parkingu codziennie w godz. 10.00-18.00 można było nabyć materiały o WPN, zakupić karty wstępu i licencje. W miesiącach lipiec – sierpień na parkingu obsłużono 1613 aut. W punktach informacji turyści pytali najczęściej o szlaki piesze i rowerowe, ścieżki przyrodnicze, pokoje gościnne w leśniczówkach, agroturystykę, tanią bazę

noclegową, potrawy regionalne, miejsca wypożyczenia rowerów, łodzi do wędkowania i kajaków, terminy kursowania kolejki i statku, Muzeum Wigier, zasady wędkowania w parku, atrakcje dla dzieci, atrakcje kulturalne w regionie, połączenia PKP. Ogromnym zainteresowaniem turystów cieszyły się bezpłatne wydawnictwa a zwłaszcza przewodnik „Rowerem po WPN” oraz mapki wszystkich ścieżek edukacyjnych.

3.7.4 Infrastruktura turystyczna i edukacyjna

Barbara Perkowska, Adam Januszewicz

W 2014 roku nie był realizowany przez zespół udostępniania parku żaden projekt dotyczący modernizacji infrastruktury.

Wiosną Wigierski Park Narodowy doposażył w niezbędny sprzęt pokoje gościnne w siedzibie parku i leśniczówkach oraz przeprowadził remont pokoi gościnnych w leśniczówkach: w Mikołajewie oraz Gawarcu. Doposażenie oraz modernizacje wykonano ze środków własnych parku. Ponadto udostępniono turystom pokój gościnny w leśniczówce w Lipowem. Obecnie turyści mogą skorzystać z 43 miejsc noclegowych będących w zarządzie WPN, zlokalizowanych w atrakcyjnych przyrodniczo miejscach parku.

Plany 2015 rok

W ramach rozbudowy projektu „Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego” w 2015 planowany jest remont 2 sal: konferencyjnej oraz wystawowej „Nad Wigrami”, zakup 16 rowerów (w tym 4 elektryczne) Zakup i montaż stacji naprawy i ładowania rowerów, zakup przyczepki do transportu rowerów, zakup 4 stojaków rowerowych, wyposażenie i remont Muzeum Wigier w Starym Folwarku

Planowana jest też realizacja zadania pt. „Kompleksowa rozbudowa infrastruktury turystycznej Wigierskiego Parku Narodowego – zrównoważone udostępnianie przyrody poprzez ograniczanie antropopresji.” dofinansowanego w wysokości 780 621zł przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, termin realizacji I-XII.2015

W ramach tego projektu planowane są następujące zadania w infrastrukturze turystycznej:

- ✓ Odbudowa 3 punktów widokowych: przy Sucharze I, przy szlaku zielonym na Bartnym Dole, Powalach
- ✓ Budowa nowego pomostu na Półwyspie Łysocha
- ✓ Budowa 13 ławostolów w O.O. Krzywe, Leszczewek, Krusznik, Mikołajewo, Bryzgiel
- ✓ Wykonanie 17 plansz tablic informacyjnych (w tym 10 z konstrukcją nośną)
- ✓ Wykonanie 200drogowskazów
- ✓ Wykonanie 13 toalet kompostujących w O.O. Krzywe, Leszczewek, Krusznik, Mikołajewo, Wysoki Most i Słupie
- ✓ Zagospodarowanie pól namiotowych: budowa 2 miejsc ogniskowych (Za szkołą, Jastrzęby), 3 wiaty drewniane (Gremzdówka, Bindużka, Jastrzęby), wiaty na drewno.
- ✓ Zakup i montaż 50 koszy na śmieci
- ✓ Utrzymanie drożności 50 km szlaków turystycznych

Kolejnym projektem, który będzie realizowany, jest „Modernizacja infrastruktury turystycznej Wigierskiego Parku Narodowego w 2015 r.”, finansowanie w wysokości 336919,46zł przez Fundusz Leśny, termin realizacji IV-IX.2015 r.

W ramach tego projektu planowane są następujące zadania w infrastrukturze turystycznej:

- ✓ Odbudowa 2 kładek wraz ze schodami zejściowymi na ścieżce edukacyjnej „Las” (jedna o dł. 105m, druga o długości 113m),
- ✓ Naprawa i konserwacja punktu widokowego oraz kładki w Cimochowiźnie (dł.251m)
- ✓ Rozbiórka istniejącego oraz budowa nowego punktu widokowego na ścieżce Jeziora,
- ✓ Malowanie i odnowienie 15,3 km turystycznych tras narciarskich w Krzywem i na Słupiu.
- ✓ Montaż szlabanu na drodze leśnej - oddz. 150n

Ponadto w 2013 roku w ramach realizacji wniosku: „Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 „Ostoja Wigierska” LIFE11 NAT/PL/000431”:

Została przebudowana ścieżka edukacyjna Suchary: dobudowane zostały dwa odcinki kładek wzdłuż wschodniego brzegu jeziora dystroficznego Suchara II oraz bariera ochronna wzdłuż przebiegu ścieżki;

Wydłużony został system kładek w dolinie rzeki Czarnej Hańczy wraz z poprawieniem fragmentu nawierzchni szlaku zielonego przy zjeździe z „Kładki”.

3.8 Działania Pracowni Naukowo-Edukacyjnej

Lech Krzysztofiak

3.8.1 Działalność naukowa

Działalność naukowa

W minionym roku na terenie parku obce instytucje realizowały 29 tematów badawczych. Część z nich była realizowana przy pomocy pracowników parku.

Działalność Pracowni Naukowo-Edukacyjnej w 2014 roku wynikała z programu działalności Pracowni na lata 2013-2015 oraz z regulaminu organizacyjnego Parku.

Pracownicy prowadzili 10 tematów badawczych, z których cztery były współfinansowane ze środków Funduszu Leśnego:

1. Wybrane elementy ekologii i biologii miodokwiatu krzyżowego *Herminium monorchis* i kukuczki kapturkowatej *Neotianthe cuculata*.

Była to kontynuacja badań rozpoczętych w trakcie realizacji projektu związanego z przeniesieniem niewielkiej części populacji miodokwiatu krzyżowego i kukuczki kapturkowatej z ich siedlisk macierzystych na siedliska zastępcze. W 2014 roku, czyli 10 lat po dokonaniu przesadzenia tych storczyków, odnaleziono je na 3 stanowiskach. Większość roślin była w postaci wegetatywnej, ale były również osobniki kwitnące i owocujące. Nadal jednak rośliny wzrastają tylko w obrębie kęp, z którymi zostały przeniesione. Ze względu na trudności z odnalezieniem wszystkich stanowisk postanowiono powtórzyć badania w 2015 roku, aby ostatecznie podsumować rezultaty przeniesienia obu gatunków storczyków.

2. Badania rozmieszczenia i liczebności gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową w Polsce oraz mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej, dla określenia stanu zachowania tych gatunków na terenie parku.

Ten temat dotyczył inwentaryzacji, z określeniem wielkości poszczególnych stanowisk, gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną ścisłą i częściową oraz gatunków znajdujących się na liście Natura 2000. Lokalizacja stanowisk nanoszona była na mapy za pomocą odbiorników GPS, a stanowisko opisywane i fotografowane.

3. Badania rozmieszczenia obcych gatunków roślin na terenie WPN oraz zagrożeń, jakie stanowią dla rodzimej przyrody.

Kontynuowane były badania dotyczące obcych gatunków roślin, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków inwazyjnych. Nowe stanowiska obcych gatunków zostały wprowadzone do bazy danych. W badaniach wykorzystano również informacje dostarczone przez służbę terenową Parku. Wyniki badań posłużyły do określenia zakresu działań w projekcie współfinansowanym przez LIFE+.

4. Badania grzybów, śluzowców i mszaków Wigierskiego Parku Narodowego – inwentaryzacja występowania najcenniejszych gatunków i ich siedlisk

Badania te były prowadzone w ramach dwóch projektów współfinansowanych ze środków Funduszu Leśnego: „Badania organizmów saproksylicznych w różnych ekosystemach leśnych Wigierskiego Parku Narodowego” oraz „Badania dynamiki zmian poziomu wód podziemnych oraz ich wpływu na podmokłe ekosystemy leśne Wigierskiego Parku Narodowego”. Na wybranych powierzchniach badawczych stwierdzono występowanie 80 gat. mchów i wątrobowców, w tym 27 gat. objętych ochroną (22 gat. mchów i 5 gat. wątrobowców). Spośród tych gatunków 3 są zagrożone w skali naszego kraju, m.in. wątrobowiec *Geocalyx graveolens*. Stwierdzono występowanie trzech nowych dla Parku gatunków wątrobowców: *Cephalozia catenulata*, *Cephalozia macrostachya* i *Lophozia ascendens*. Dodatkowo badano występowanie wątrobowców na różnych siedliskach leśnych całego Parku. Łącznie zinwentaryzowano 63 gatunki wątrobowców i 2 gatunki glewików. Na terenie Parku występuje 9 gatunków wątrobowców objętych ochroną ścisłą i 11 ochroną częściową. Stwierdzono także obecność 11 gatunków umieszczonych na krajowej czerwonej liście roślin wymierających i zagrożonych. Jeden gatunek wątrobowca *Lophozia ascendens* jest zagrożony (jest on rzadki w skali całej Europy). Na Niżu Polskim posiada stwierdzone łącznie 3 stanowiska udokumentowane w latach 1969-2014. Uwzględniając dane literaturowe z lat 1935–2010 oszacowano, że całkowita flora tego terenu to 77 gatunków, co przewyższa o 10 taksonów hepatikoflorę Puszczy Białowieskiej. Pokazuje jednocześnie, jak ważną rolę pełni obszar Wigierskiego Parku Narodowego w zachowaniu różnorodności biologicznej tej grupy roślin w północno-wschodniej Polsce.

Badania nad porostami wykazały obecność na monitorowanych stanowiskach 50 taksonów porostów. Zmiany, jakie zaobserwowano w biocie porostów w ciągu 3 lat badań wskazują, że wiele gatunków w szybkim tempie zanika na badanych stanowiskach, głównie w wyniku konkurencji z mchami i roślinami naczyniowymi. Liczba taksonów na badanych kłodach zmniejszyła się o prawie 40% - w 2012 r. znaleziono 41 taksonów, podczas gdy w 2013 r. – 28, a w 2014 r. – tylko 25. Największe zmiany różnorodności gatunkowej porostów stwierdzono w grądzie - liczba gatunków w ciągu dwóch lat zmniejszyła się aż o 62%.

Badania nad grzybami wielkoowocnikowymi wykazały obecność na monitorowanych stanowiskach 181 gatunków grzybów, w tym 36 przedstawicieli gatunków grzybów zagrożonych w Polsce. W badanych fitocenozach leśnych, na rozkładającym się drewnie stwierdzono obecność 9 gatunków nowych dla mikrobioty Polski oraz jednego gatunku grzyba objętego ochroną (błyskoperek podkorowy *Inonotus obliquus*).

Badania nad śluzowcami wykazały obecność na monitorowanych stanowiskach 27 gatunków, w większości pospolitych w całej Polsce. Najczęściej spotykanym gatunkiem był kędziorek mylny (*Trichia decipiens*). Najwięcej gatunków śluzowców znaleziono na *Picea abies* (17), *Tilia cordata* (12), *Betula pubescens* (12) i na *Quercus robur* (8). Jeden gatunek *Diderma ochraceum* jest nowym dla Wigierskiego Parku Narodowego.

Badania nad chrząszczami saproksylicznymi wykazały obecność na monitorowanych stanowiskach 263 gatunków tych owadów, z których 253 są nowe dla Wigierskiego Parku Narodowego, a 53 nowe dla Pojezierza Mazurskiego. Najliczniejszymi rodzinami okazały się *Ciidae* (26,8% wszystkich odłowionych osobników), *Staphylinidae* (17,0%) i *Curculionidae* (10,4%). Z odłowionych chrząszczy 77 gatunków zostało zakwalifikowanych jako rzadkie lub należące do relikwów lasów pierwotnych, a 9 gatunków znajduje się na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce.

5. Kompleksowe badania jeziora Wigry dla oceny aktualnego stanu i zagrożeń ekosystemu

Kontynuowano badania jeziora Wigry, dokonując poboru prób osadów jeziornych i określając ich przepuszczalność.

6. Ocena stanu i tempa przekształceń zbiorników dystroficznych Wigierskiego Parku Narodowego

Kontynuowano badania związane z jeziorami dystroficznymi Parku. W minionym roku zakończono badania temperatury na różnych głębokościach, w dwóch jeziorach. Badania będą kontynuowane przez najbliższe lata.

7. Fauna motyli Wigierskiego Parku Narodowego

Kontynuowano badania fauny motyli dziennych i nocnych Parku. W kilku miejscach, co pewien czas, prowadzono wielogodzinne odłowy motyli na światło. W wytypowanych środowiskach prowadzono również odłowy owadów przy użyciu siatki entomologicznej. W minionym roku prace te były prowadzone również w ramach projektu „Badania znaczenia otwartych przestrzeni śródleśnych dla zachowania różnorodności gatunkowej owadów, na przykładzie motyli i pszczołowatych”, współfinansowanego ze środków Funduszu Leśnego.

Powyższe badania wykazały 289 gatunków nowych dla Parku, z których do najciekawszych należą:

- modraszek artakserkses *Aricia artaxerxes* –jeden z najrzadziej spotykanych modraszków, znany zaledwie z kilku miejsc w Polsce
- rozstrzępiak *Alucita dodecadactyla* – znany do tej pory tylko z Pienin
- wżeżka timon *Pygaera timon*
- nastrosz osinowiec *Laothoe amurensis*
- wgłęбка Sieversa *Catoptria permianus*.

Trzy ostatnie gatunki mają w Polsce północno-wschodnią zachodnią granicę zasięgu – występują od Puszczy Boreckiej, Knyszyńskiej i Białowieskiej aż po daleki wschód (Japonia). Wynikiem prac jest zwiększenie liczby gatunków *Lepidoptera* wykazanych z terenu WPN do 1219.

8. Wpływ obecności pszczoły miodnej w środowisku leśnym na wybrane rośliny runa i podszycia lasu oraz konkurencyjność względem innych zapylaczy

Celem badań było sprawdzenie w jakim stopniu obecność pszczoły miodnej *Aphis mellifera* w środowisku leśnym wpływa na plonowanie roślin w nim występujących, takich jak: malina właściwa *Rubus idaeus* i malina kamionka *Rubus saxatilis*. Jednocześnie został określony udział procentowy pszczoły miodnej w apifaunie leśnej, co pozwoliło wstępnie ustalić w jakim stopniu może ona stanowić konkurencję pokarmową dla miejscowych gatunków zapylaczy.

Plonowanie maliny właściwej oraz maliny kamionki w obecności pszczoły miodnej było lepsze niż na stanowisku pozbawionym tego zapylacza. Postawienie pasieki w lesie

spowodowało, że *A. mellifera* stała się gatunkiem dominującym w populacji apifauny. Jej przewaga nad innymi gatunkami pszczołowatych polegała również na dłuższej aktywności lotnej w ciągu dnia. Te fakty dały podstawę do wnioskowania, że pszczoła miodna może być poważnym konkurentem pokarmowym dla pszczół dziko żyjących w środowisku leśnym. W minionym roku prace te były prowadzone również w ramach projektu „Badania znaczenia otwartych przestrzeni śródleśnych dla zachowania różnorodności gatunkowej owadów, na przykładzie motyli i pszczołowatych”, współfinansowanego ze środków Funduszu Leśnego.

9. Badania fauny skoczogonków Collembola wybranych środowisk Wigierskiego Parku Narodowego

Dotychczasowe badania przeprowadzone w Wigierskim Parku Narodowym wykazały obecność prawie 80 gatunków skoczogonków. Ponad połowa z nich (48) to gatunki saproksyliczne – związane z martwym drewnem (na 170 w Polsce), w tym 6 gatunków saproksylobiontycznych - wymagających martwego drewna jako środowiska lub jako pożywienia (na 24 w Polsce).

10. Badania fauny biedronek w Wigierskim Parku Narodowym

Badania owadów z rodziny biedronkowatych *Coccinellidae* pozwoliły stwierdzić występowanie 37 gatunków, w tym *Harmonia axyridis* - inwazyjny gatunek pochodzący z Azji, rozprzestrzeniający się od końca lat 80. XX wieku w obu Amerykach, Europie i Afryce. Do ciekawszych gatunków należy *Hippodamia septemmaculata* - północnopalearktyczna biedronka związana z torfowiskami i podmokłymi łąkami. Obecnie na obszarze Polski wydaje się być gatunkiem zanikającym. Na tle danych z obszarów o długiej tradycji badań koleopterologicznych, 37 gatunków (49% krajowej fauny *Coccinellidae*) stwierdzonych w Parku świadczy, że owady te znajdują tu dogodne warunki bytowania.

3.8.2 Monitoring środowiska i przyrody

W ramach prac monitoringowych w roku hydrologicznym 2014 Pracownia prowadziła prace na terenie zlewni badawczej, na wybranych powierzchniach i w wyznaczonych punktach kontrolnopomiarowych dotyczące następujących programów pomiarowych:

Meteorologia

Pomiary meteorologiczne wykonywane były na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie, gdzie ustawiona jest automatyczna stacja meteorologiczna Milos 500 firmy Vaisala. Pomiary automatyczne przeprowadzane są co godzinę. Badane były następujące parametry:

- warunki termiczne (średnie miesięczne i roczne temperatury powietrza, gruntu, długość okresu wegetacyjnego),
- warunki opadowe (sumy miesięczne i roczne opadów, liczba dni z opadem, natężenie opadów, współczynniki pluwiometryczne, rodzaj opadów, długość zalegania pokrywy śnieżnej, miąższość pokrywy śnieżnej),
- bilans promieniowania,
- warunki anemometryczne (średnie miesięczne i roczne prędkości wiatru, wartości maksymalne, częstotliwość kierunków wiatru).

Efektem realizacji programu jest charakterystyka warunków meteorologicznych w roku hydrologicznym i kalendarzowym 2014. Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Zanieczyszczenie powietrza

Pomiary chemizmu powietrza atmosferycznego (dwutlenku siarki i dwutlenku azotu) wykonywane były na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie. Do badań wykorzystano metodę pasywną, która opracowana została w Zakładzie Chemii Analitycznej Politechniki Krakowskiej i wdrożona do praktyki zgodnie z obowiązującymi normami. Próbki, po jednym na każdym z trzech stanowisk oddalonych od siebie o kilkanaście metrów, eksponowane były na wysokości 160 cm nad powierzchnią gruntu, przez okres 1 miesiąca. Badane były następujące parametry:

- średnie miesięczne i roczne wartości pH i przewodności elektrolitycznej oraz ich zestawienie na tle klasyfikacji Jansena
- miesięczne i roczne stężenia głównych jonów,
- miesięczne i roczne ładunki głównych jonów,
- określenie procentowego udziału poszczególnych jonów w składzie chemicznym opadów,
- roczny przebieg zmienności wartości pH, przewodności elektrolitycznej oraz stężeń i ładunków głównych jonów,
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów a wysokością opadów.

Efektem programu jest charakterystyka właściwości fizykochemicznych opadów atmosferycznych oraz określenie wielkości depozycji atmosferycznej. Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm opadów atmosferycznych

Opad mokry zbierany był na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie w każdy poniedziałek o godz. 8:00, za pomocą kolektora opadu mokrego UNS 130/S firmy Eigenbrodt. W próbach tygodniowych określano jej wielkość oraz mierzono odczyn i przewodność elektrolityczną. Kolejne próby tygodniowe były łączone i przechowywane w temperaturze ok. 4°C. Na koniec miesiąca próba miesięczna (zlewana) była przekazywana do analizy do laboratorium Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Efektem programu jest charakterystyka właściwości fizykochemicznych opadów atmosferycznych oraz określenie wielkości depozycji atmosferycznej. Badane były następujące parametry :

- średnie miesięczne i roczne wartości pH i przewodności
- miesięczne i roczne stężenia głównych jonów,
- miesięczne i roczne ładunki głównych jonów,
- określenie procentowego udziału poszczególnych jonów w składzie chemicznym opadów,
- roczny przebieg zmienności wartości pH, przewodności elektrolitycznej oraz stężeń i ładunków głównych jonów w opadzie podkoronowym,
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów a wysokością opadów,
- roczny przebieg intercepcji opadów przez korony drzew,
- zmiana parametrów wód opadowych po przejściu przez korony drzew.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm opadu podkoronowego

Wody opadowe przechodzące przez warstwę koron drzew (sosna, świerk) zbierane były z leśnej powierzchni badawczej zlokalizowanej w pobliżu ogródka meteorologicznego w Sobolewie, na siedlisku lasu mieszanego świeżego, w zbiorowisku *TilioCarpinetum calamagrostietosum*. Gatunkami tworzącymi górne piętro drzewostanu są: sosna i świerk przy współdziale dębu, czasem brzozy. Domieszkę tworzą osika, lipa i grab. Niższe piętro tworzy przeważnie świerk z udziałem dębu. Inne gatunki występują pojedynczo lub sporadycznie.

Kolektory podkoronowe, w ilości 10 sztuk, rozmieszczone są na powierzchni losowo. W okresie zimowym stosowano kolektory typu „wiadro”, o łącznej pow. wlotowej 0,615 m². Poza okresem zimowym stosowano kolektory typu „lejek”, o łącznej powierzchni wlotowej 0,804 m². Poboru prób opadów dokonywano w okresach tygodniowych. W próbach określano jej wielkość oraz mierzono odczyn i przewodność elektrolityczną. Kolejne próby tygodniowe były łączone i przechowywane w temperaturze ok. 4°C. Na koniec miesiąca próba miesięczna (zlewana) była przekazywana do analizy do laboratorium Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Efektem programu jest charakterystyka właściwości chemicznych powietrza na obszarze działania stacji pomiarowej oraz określenie głównych lokalnych źródeł zanieczyszczenia. Badane były następujące parametry: stężenia głównych zanieczyszczeń powietrza (tlenków siarki i tlenków azotu), korelacja między wartościami czynników zanieczyszczających powietrze a lokalnymi kierunkami wiatru w danym miesiącu.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm roztworów glebowych

We wrześniu 2013 roku na powierzchni leśnej w Sobolewie firma Geomor-Technik Sp. z o.o. zamontowała nowe próbniki roztworów glebowych na głębokości 10 i 30 cm, wyposażone w czujniki ciśnienia oraz automatycznie włączająca się pompę, wyrównującą podciśnienie w naczyniach zbiorczych. W poprzednich latach roztwory glebowe pobierano na trzech głębokościach: 30 cm, 50 cm i 100 cm. Jeśli nowe urządzenia sprawdzą się w tym konkretnym typie gleby oraz nietypowym ukształtowaniu terenu w przyszłych latach zwiększony zostanie zakres głębokości poboru próbek. Badane były następujące parametry:

- średnie miesięczne i roczne wartości pH i przewodności, dla każdej z głębokości,
- miesięczne i roczne stężenia głównych jonów, dla każdej z głębokości,
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów na danej głębokości a wysokością opadów,
- stopień korelacji między stężeniami głównych jonów w roztworach glebowych a stężeniami tych jonów w opadach.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Wody podziemne

Wody podziemne badano w otworze piezometrycznym zlokalizowanym na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie, który od 1997 roku włączony jest do krajowej sieci pomiarowej Państwowego Instytutu Geologicznego pod numerem ewidencyjnym II/862Q. Piezometr posadowiony jest na głębokości 17,9 m ppt. Swobodne zwierciadło wody znajduje się na głębokości 12,05 m ppt., licząc od górnej krawędzi metalowej obudowy piezometru.

Poziom statycznego zwierciadła wody w piezometrze badano w każdy poniedziałek o godz. 8:00 za pomocą taśmy miarowej ze „świstawką”. Dodatkowo zamontowano czujnik (typu DIVER) wysokości poziomu wody temperatury w piezometrze, sondujący te parametry 2 razy na dobę. Właściwości fizyczne i chemiczne wód podziemnych badano czterokrotnie w ciągu roku hydrologicznego: w grudniu 2013 roku oraz w lutym, czerwcu i we wrześniu 2014 roku. Przed każdym pobraniem próby z otworu piezometru wypompowywano około cztery objętości słupa wody stagnującej w otworze. W terenie w próbach mierzono odczyn, przewodność elektrolityczną i temperaturę wody.

Efektem programu jest charakterystyka stanu wód podziemnych, ich ilości, chemizmu i dynamiki. Celem programu jest także ocena jakości wód podziemnych. Badane były następujące parametry:

- stany miesięczne poziomu lustra wody, w tym stany średnie, maksymalne i minimalne,
- średnie roczne stężenia głównych jonów, w tym związków biogennych.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Wody powierzchniowe – rzeki

Badania wód powierzchniowych dotyczyły pomiarów stanu i prędkości przepływu wód w rzece Czarna Hańcza – w punkcie kontrolnopomiarowym w Sobolewie oraz właściwości fizycznych i chemicznych wód rzeki w punktach w Sobolewie i przy ujściu rzeki do jeziora Wigry. Próby wody do badań pobierane były z nurtu rzeki jeden raz w miesiącu. W terenie w próbach mierzono odczyn, przewodność elektrolityczną i temperaturę wody. Analizy fizykochemiczne wykonywane były w laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz w WPN. Pomiar stanu wód prowadzony był w przy wykorzystaniu limnietru firmy SABO, mierzącego co godzinę poziom wody i jej temperaturę. Z zapisu limnietru określano średnie, maksymalne i minimalne stany dobowe.

Efektem programu jest charakterystyka warunków hydrologicznych oraz wielkość ładunku substancji zawieszonych i rozpuszczonych odprowadzanych z obszaru zlewni reprezentatywnej. Celem programu jest także ocena jakości wód powierzchniowych. Badane były następujące parametry:

- stany i przepływy charakterystyczne I stopnia oraz ich zestawienie na tle stanów i przepływów II stopnia,
- wartości: odpływu jednostkowego, warstwy odpływu oraz współczynnika odpływu dla poszczególnych miesięcy i roku,
- średnie miesięczne i roczne stężenia i ładunki głównych jonów, w tym związków biogennych.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z wielolecia.

Chemizm opadu organicznego

Materiał do badań opadu organicznego zbierany był w zbiorowisku uboższego grądu trzcinnikowego *TilioCarpinetum calamagrosietosum*, w drzewostanie świerkowo - sosnowym z odnawiającą się warstwą krzewów leszczyny, przy pomocy 15 chwytaczy białych wiader z tworzywa sztucznego o łącznej pow. wlotowej 0,922 m², umieszczonych na stojakach 80 cm nad powierzchnią gruntu. Chwytacze ustawione były losowo w trzech rzędach po 5 sztuk (odległości pomiędzy chwytaczami wynosiła 3 m). Chwytacze opróżniane były w odstępach miesięcznych, a zebrany materiał sortowano na poszczególne frakcje (igły, liście, owoce,

gałązki, kora, porosty, inne) i ważono. Następnie, po wysuszeniu materiału do stałej masy, ponownie go ważono, po czym całość homogenizowano za pomocą młynka uniwersalnego. Z tak przygotowanego materiału z 12 kolejnych miesięcy roku hydrologicznego przygotowywano trzy próby (igły, liście, pozostałe), które poddano analizie chemicznej w laboratorium Instytutu Ochrony Środowiska.

Efektom programu jest określenie ilościowego i jakościowego składu opadu organicznego oraz wielkości dopływu pierwiastków z opadem organicznym do gleby w wybranych ekosystemach leśnych. Badane były następujące parametry:

- sucha masa opadu organicznego dla poszczególnych miesięcy i roku,
- roczny ładunek głównych pierwiastków docierających do gleby z opadem organicznym.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z dostępnych serii pomiarowych.

Uszkodzenia drzew i drzewostanów

Ocenę stanu uszkodzeń drzew przeprowadzono w trzech siedliskach leśnych: w borze bagiennym *Vaccinio uliginosiPinetum*, z rzadkim i niskim drzewostanem sosnowym (pow. 050), świerczynie na torfie *Sphagno girgensohniiPiceetum* (pow. 051) oraz nasadzeniu sosny na siedlisku grądowym *TilioVarpinetum calamagrostietiosum* (pow. 052) Na każdej powierzchni zbadano 20 drzew (sosna, świerk), określając ubytek aparatu asymilacyjnego, pierśnicę drzew, uszkodzenia pnia oraz procent martwych gałęzi w koronie. Za kryterium oceny stanu zdrowotności drzewostanu przyjęto procent ubytku aparatu asymilacyjnego drzew, posługując się „Atlasem ubytku aparatu asymilacyjnego drzew leśnych (Borecki, Keczyński 1992) oraz ilość martwych gałęzi.

Efektom programu jest uzyskanie wskaźnikowych informacji o zmianach zdrowotności drzewostanów. Badane były następujące parametry:

- ocena defoliacji drzew,
- ocena odbarwienia aparatu asymilacyjnego,
- ocena uszkodzeń pni,
- pierśnica badanych drzew.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z poprzedniego sezonu.

Epifity nadrzewne

Badania nad porostami prowadzono na 8 stanowiskach wytypowanych i opisanych na terenie zlewni eksperymentalnej w 1998 roku. Zgodnie z wcześniej opracowanym systemem monitoringu porostów badaniami objęto 12 gatunków porostów nadrzewnych (włostka brązowa *Bryonia fuscescens*, mąkla tarnniowa *Evernia prunastri*, pustułka pęcherzykowata *Hypogymnia physodes*, przystrumycznik pustułkowy *Hypotrachyna rezoluta*, przylepka okopconca *Melanelia fuliginosa*, tarczownica bruzdkowana *Parmelia sulcata*, otwornioca gorzka *Pertusaria amara*, rozsypek srebrzysty *Phlyctis argena*, płucnik modry *Platismatia glauca*, mąklik otrębiasty *Pseudevernia furfuracea*, odnożyca mączysta *Ramalina farinacea*, brodaczka kępkowa *Usnea hirta*). Na każdym stanowisku, na wyznaczonej powierzchni, dokonano pomiaru powierzchni plech monitorowanych gatunków, badania składu gatunkowego i stanu zdrowotności porostów.

Efektem programu jest ocena jakości środowiska i kierunku zmian siedliskowych, na podstawie zmian bioty porostów epifitycznych. Badane były następujące parametry: powierzchnia plech monitorowanych porostów, zdrowotność plech.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z dostępnych serii pomiarowych.

Fauna epigeiczna

Badania prowadzono w dwóch typach siedliskowych lasu – na siedlisku lasu mieszanego świeżego, w zbiorowisku *TilioCarpinetum calamagrostietosum* oraz boru bagiennego *Vaccinio uliginosiPinetum*. Na każdym siedlisku wytypowano po trzy stanowiska oddalone od siebie o około 250 m, na których zainstalowano po 5 pułapek rozmieszczonych liniowo w trzy metrowych odstępach. Pułapki (słoiki o pojemności 0,33 l i średnicy otworu 56 mm) zostały wkopane równo z powierzchnią gruntu i osłonięte daszkami. Jako płynu konserwującego użyto roztworu glikolu etylowego. Pułapki były eksponowane w terenie przez 5 miesięcy, od maja do końca września, a materiał wybierano z nich w odstępach miesięcznych. Wyselekcjonowane z odłowionego materiału chrząszcze należące do rodziny *Carabidae* zakonserwowano, a następnie przesłano do oznaczenia do Zakładu Zoologii Instytutu Biologii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Efektem programu jest określenie zmian ilościowych i jakościowych zachodzących w strukturach zgrupowań bezkręgowców, na przykładzie biegaczowatych. Badane były następujące parametry:

- skład gatunkowy biegaczowatych,
- struktura dominacji zgrupowania,
- różnorodność zgrupowań,
- wskaźnik łowności,
- struktura troficzna.

Uzyskane dane pomiarowe w roku 2014 zostały odniesione do wartości z dostępnych serii pomiarowych.

Szczegółowe wyniki prac monitoringowych znajdują się na stronie internetowej Parku w postaci raportu pt. „Raport o stanie środowiska przyrodniczego Stacji Bazowej Wigry w roku hydrologicznym 2014”.

3.9 Ochrona krajobrazu

3.9.1 Zagospodarowanie przestrzenne

Janina Kamińska

Plany zagospodarowania przestrzennego i studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gmin

W roku 2014 roku jak co roku Wigierski Park Narodowy brał udział w procesie związanym z uchwalaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. WPN zajmował stanowisko w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego uchwalonego uchwałą Nr IX/80/03 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 r. (Dz. Urz. W. P. Nr 108, poz.2026) dotyczącej przebiegu linii elektroenergetycznej 400 kV na

terenie gminy Bakalarzewo, zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXI/384/13 z dnia 9 września 2013 r. Przesyłając jednocześnie wskazania dotyczące korytarzy ekologicznych zawierające proponowane ograniczenia inwestowania w tym rejonie.

W 2014 r. Wigierski Park Narodowy uzgodnił:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi: Ateny, Danowskie, Kopanica, Tobołowo i Walne położone w gminie Nowinka, w otulinie Parku;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Giby
- Zapisy do sporządzanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Giby obejmowały zalecenia dotyczące układów przestrzennych wsi i form budynków; określenia terenów wyłączonych z zalesienia, terenów wyłączonych z lokalizowania infrastruktury turystycznej i wyłączonych spod tworzenia nowej zabudowy w granicach WPN, jego otuliny i „Ostoi Wigierskiej”. W zapisach studium znalazły się również zapisy odnoszące się do zachowania walorów krajobrazowych w Parku i „Ostoi Wigierskiej” mówiące, iż należy:
 - „zachować istniejącą zabudowę zagrodową z dopuszczeniem jej remontów, przebudowy, rozbudowy i zmiany sposobu użytkowania,
 - przy wznoszeniu nowych obiektów budowlanych oraz remontach, przebudowie i rozbudowie czy zmianie sposobu użytkowania istniejących budynków stosować tradycyjne formy architektoniczne charakterystyczne dla tego obszaru,
 - zachować tradycyjny układ budynków w zagrodzie – budynek mieszkalny usytuowany od strony drogi w taki sposób, aby kalenica domu była równoległa do osi ulicy, pozostałe budynki ustawione tak, by cała zagroda zamykała się kwadracie lub prostokącie,
 - lokalizować budynki tak by utrzymana była linia zabudowy od strony drogi i od strony pól,
 - wykorzystywać rodzime gatunki drzew i krzewów przy wprowadzaniu do siedlisk zieleni niskiej i wysokiej, w celu ograniczenia ekspansji gatunków obcych.”

Inne uzgodnienia i opinie

Poza uzgodnieniami i wnioskami do planów Wigierski Park Narodowy w 2014 roku przedstawiał swoje stanowisko w 92 rozpatrzonych sprawach, 58 z nich dotyczyło uzgodnień decyzji o warunkach zabudowy. Na terenie strefy ochronnej parku uzgodniono 26 projektów decyzji o warunkach zabudowy. Wszystkie inwestycje na terenie otuliny zostały pozytywnie uzgodnione przez Dyrektora WPN. W granicach parku uzgadniano 32 sprawy. Wśród nich Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego nie uzgodnił trzynastu inwestycji. Jedna z nich została uzgodniona po wprowadzeniu zaleceń WPN (brak uzgodnienia wynikał z niedostosowania formy planowanych do realizacji obiektów do kształtów budynków stosowanych w regionie co powodowałoby naruszenie walorów krajobrazowych WPN). Jedna nie została zaskarżona do Ministra Środowiska, dwa zaskarżone postanowienia Dyrektora Parku zostały przez Ministra Środowiska utrzymane w mocy. W przypadku pozostałych nie uzgodnionych inwestycji sprawy zostały skierowane do ponownego rozpatrzenia.

Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy w granicach parku:

- 19 postanowień o pozytywnym uzgodnieniu inwestycji w granicach WPN, które dotyczyły terenu gmin: Suwałki, Nowinka i Krasnopol. Uzgodnienia inwestycji odnosiły się do budowy, rozbudowy i przebudowy obiektów. Uzgodniono:
 - 7 inwestycji dotyczących budynków mieszkalnych: po jednej we wsiach Leszczewo i Tartak w gminie Suwałki; 5 we wsi Bryzgiel w gminie Nowinka;
 - 4 inwestycje dotyczące pomostów: 2 w Magdalenowie w gminie Suwałki i po jednej w Atenach i Bryzglu w gminie Nowinka;
 - 2 inwestycje dotyczące siedlisk rolniczych: po jednej w Maćkowej Rudzie w gminie

- Krasnopol i w Cimochowiźnie w gminie Suwałki;
- 2 inwestycje dotyczące linii energetycznych: po jednej we wsi Rosochaty Róg w gminie Krasnopol i we wsi Leszczewek w gminie Suwałki;
 - po jednej inwestycji dotyczącej: zmiany sposobu użytkowania budynku gospodarczego, budowy budynku handlowo usługowego z wyrobami o randze produktu regionalnego, budowie budynku gospodarczo socjalnego oraz budowie bazy rybackiej we wsi Czerwony Folwark w gminie Suwałki.

Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy w otulinie parku:

- 26 postanowień o pozytywnym uzgodnieniu w obszarze otuliny WPN, które dotyczyły terenu gmin: Suwałki, Krasnopol, Nowinka i Szypliszki. Przedmiotem uzgodnień były budowy, rozbudowy i przebudowy. Uzgodniono:
 - siedliska we wsiach: Remieńkiń (2) i Ryzówka (2) w gminie Krasnopol, Okuniowiec (1) i Wiatrołuża (1) w gminie Suwałki, Polule w gminie Szypliszki i we wsi Walne w gminie Nowinka (razem 8 inwestycji);
 - budowy budynku mieszkalnego we wsi Sobolewo (2) w gminie Suwałki, we wsi Ryzówka w gminie Krasnopol i we wsi Monkinie w gminie Nowinka (razem 4 inwestycje);
 - budowy: budynku gospodarczego we wsi Tartak i Bobrowisko w gminie Suwałki (razem 2 inwestycje);
 - po jednej inwestycji: studnia wiercona w Płocicznie, droga, linia energetyczna i pomost w Małej Hucie, elektrownia fotowoltaiczna i zjazd z drogi w Sobolewie, most w Czerwonym Folwarku w gminie Suwałki, zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na mieszkalny w Mikołajewie, budynek letniskowy, zmiana sposobu użytkowania budynku garażowego na mieszkalny, podział działki rolno leśnej z siedliskiem i staw rybny w Ryzówce w gminie Krasnopol.

W sumie Wigierski Park Narodowy uzgodnił:

- 23 inwestycje w gminie Suwałki (10 w parku, 13 w otulinie);
- 9 inwestycji w gminie Nowinka (7 w parku, 2 w otulinie);
- 12 inwestycji w gminie Krasnopol (2 w parku i 10 w otulinie)
- 1 inwestycję w gminie Szypliszki (1 w otulinie)

3.9.2 Zadrzewienia

Lukasz Skiendziul

W 2014 roku Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego rozpatrzył 97 wniosków (53 w 2013 r.) dotyczące wycinki drzew i krzewów z zadrzewień, w tym:

- pozytywnie – 68 wniosków,
- częściowo pozytywnie – 17 wniosków,
- negatywnie – nie było
- przekazał wg właściwości lub nie rozpatrywał ze względu na brak zasadności (drzewa poza granicami parku lub wniosek złożony przez osobę nieuprawnioną lub też wiek drzew poniżej 10 lat) - 12 wniosków.

Liczba rozpatrywanych wniosków w poszczególnych gminach: Giby - 2, Krasnopol - 5, Nowinka - 12, Suwałki – 77, Augustów - 1.

Łącznie z powierzchni objętej ochroną krajobrazową usunięto 1014 szt. drzew. Szczegółową liczbę drzew z uwzględnieniem gatunków przedstawia tabela nr 1.

Główną przyczyną usuwania drzew w analizowanym okresie była pielęgnacja zadrzewień przegęszczonych. Zabiegi polegały przede wszystkim na usuwaniu drzew obumarłych, chorych lub przygłuszonych, a także stwarzających zagrożenie dla ludzi i mienia.

Tabela 27 Drzewa i krzewy wyznaczone w 2014 r. do wycinki z terenów objętych ochroną krajobrazową, znajdujących się w granicach Wigierskiego Parku Narodowego

Gmina	Gatunek drzewa, liczba sztuk lub powierzchnia											
	OI	KI	Lp	So	Wb	Brz	Sw	Md	Tp	Js	inne	krzewy /m ²
Suwałki	315	56	14	189	11	69	18	6	45	25	61	-
Nowinka	37	-	-	107	14	-	3	1	1	4	-	-
Krasnopol	16	1	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-
Giby	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
razem	368	57	14	296	25	69	21	7	66	29	62	-

3.10 Ochrona przed szkodnictwem

Karol Korsakowski

Straż Parku działa w oparciu o Art.108 ust. z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.

W 2014 roku funkcjonowała i realizowała zadania w 4 osobowej obsadzie, tj. 3 strażników i komendant.

Do pomocy w sytuacjach, kiedy zachodziła taka konieczność decyzją Dyrektora Parku brali udział w patrolach wyznaczeni pracownicy służby terenowej Parku.

Głównymi przestępstwami i wykroczeniami z jakimi ma do czynienia Straż Wigierskiego Parku Narodowego, są naruszenia prawa polegające przede wszystkim na:

- kłusownictwie rybackim;
- kradzieży drewna;
- kłusownictwie na zwierzynę (zdarza się wnykarstwo);
- „dzikiej turystyce” (biwakowanie poza miejscami do tego wyznaczonymi);
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi;
- parkowaniu pojazdów w miejscach do tego nie przeznaczonych;
- zaśmiecaniu lasu.

Straż Parku wyposażona jest w:

- radiotelefony typu Motorola;
- telefony komórkowe;
- kajdanki;
- samochód terenowy typu pickup Mitsubishi L-200;
- łódzie motorowe typu Harpun i hybrydowa typu Okoń;

- łódź wiosłową z doczepnym silnikiem zaburtowym;
- urządzenia GPS.
- fotopułapki 2 szt.

W ciągu 2014 roku funkcjonariusze Straży odbyli 374 patrole po lądzie i wodach znajdujących się w granicach administracyjnych WPN, z czego 3 realizowano wspólnie z funkcjonariuszami Policją z KMP w Suwałkach.

W trakcie wszystkich patroli w ciągu roku Straż Parku wylegitymowała 493 osoby, z czego 219 osób pouczono o konieczności przestrzegania obowiązujących na terenie WPN przepisów. W 14 przypadkach na osoby świadomie naruszające prawo nałożono 14 grzywnien w drodze mandatu karnego na łączną sumę 2200 zł.

Funkcjonariusze Straży Parku w okresie wiosenno-letnim zwracali szczególną uwagę na posiadanie kart wstępu (kontrole).

W wyniku patroli łodziami po wodach Wigierskiego Parku Narodowego zlokalizowano, podjęto i zabezpieczono w magazynie Straży następujący sprzęt:

- Sieci typu wonton - 57 szt;
- Sznury węgorzowe - 1 szt.;
- Żaki - 6 szt.;
- Ganta - 1 szt.;
- Racznik - 1 szt.;
- Łódź wiosłowa - 1 szt.;
- Wnyki (stalowe linki zastawione na zwierzynę łowną) - 8 szt.

W trakcie patroli udało się ująć 6 osób nielegalnie poławiające ryby na akwenach WPN. Podejrzanych o kłusownictwo przekazano wraz ze sprzętem do właściwych terenowo jednostek Policji.

Ryby, które znajdowały się w podjętym sprzęcie kłusowniczym zostały przekazane do magazynu ryb WPN lub przekazane na potrzeby woliery w M. Rudzie.

Ponadto funkcjonariusze SP dwukrotnie zabezpieczali regaty na jez. Wigry, oraz wielokrotnie wspólnie z ornitologami prowadzili liczenie ptaków bytujących nad jez. Wigry.

Komendant Straży Parku kilkakrotnie reprezentował interesy WPN przed Sądem Rejonowym w Suwałkach i Sejnach.

Funkcjonariusze brali czynny udział w akcji „Bezpieczna woda – plaża 2014 „, a także zabezpieczali Maraton Wigier oraz bieg przyjaciół WPN „Białe Miśki”.

Straż WPN w kilku przypadkach przewoziła do woliery w Maćkowej Rudzie ranne ptaki w celu ich leczenia i rehabilitacji.

W dniach 03-04.04.2014 r. Komendant wraz z jednym z funkcjonariuszy uczestniczył w szkoleniu Służb Ochrony Przyrody w Białowieskim Parku Narodowym.

We wrześniu funkcjonariusze z czterech parków narodowych tj. Wigierskiego, Biebrzańskiego, Białowieskiego Narwiański Parku Narodowego uczestniczyli w zorganizowanym i sfinansowanym przez Wigierski Park Narodowy szkoleniu strzeleckim. Łączna liczba biorących udział w tym szkoleniu to 22 osoby.

Ponadto w październiku Komendant wziął udział w szkoleniu obronnym w miejscowości Rogoziniec zorganizowanym przez Ministerstwo Środowiska.

Straż Parku również w 2014 roku zajmowała się ochroną mienia, zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie ochrony przyrody oraz zwalczaniem kłusownictwa, szkodnictwa zarówno leśnego jak i wodnego.

W kilku przypadkach wystawiane były urządzenia nagrywające (fotopułapki), które miały pomóc w ujęciach potencjalnych złodziei drewna lub kłusowników.

Utrzymującymi się tendencjami z jakimi Straż zмага się od dłuższego czasu to kłusownictwo wodne, a także niszczenie dróg leśnych i szlaków turystycznych przez różnego typu pojazdy.

W 2014 r. Straż WPN została doposażona w specjalistyczne urządzenie GPS Trimble Juno.

Tabela 28 Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w 2014 r.

Liczba funkcjonariuszy Straży Parku	Windykacja należności w zł	Kradzieże drewna			Liczba przypadków kłusownictwa
		liczba przypadków	skradzione drewno		
			Masa (m ³)	wartość (zł)	
4	0	0	0	0	6

3.11 Wolontariat

Joanna Górecka

W czerwcu 2014 roku rozpoczęto program „Wolontariat dla Wigier”, którego misją jest:

1. wspieranie działań realizowanych przez WPN,
2. angażowanie społeczeństwa w aktywne działania na rzecz ochrony przyrody,
3. edukacja przyrodnicza społeczeństwa,
4. promowanie postaw proekologicznych i idei zrównoważonego rozwoju,
5. zwiększanie akceptacji dla działań podejmowanych przez WPN wśród społeczności lokalnej,
6. wspieranie osób aktywnych w działaniach społecznych na rzecz ochrony przyrody poprzez umożliwienie im zdobywania wiedzy i doświadczenia oraz kontaktu z przyrodą w WPN.

W 2014 roku udział w „Wolontariacie dla Wigier” wzięło 8 osób, w tym 3 kobiety i 5 mężczyzn. Wiek wolontariuszy mieścił się w przedziale od 19 do 32 lat. Sześcioro z nich było studentami bądź niedawno ukończyli studia, jeden był tegorocznym maturzystą, zaś jedna osoba była w trakcie poszukiwania pracy. Wśród wolontariuszy znalazły się osoby zarówno z bliskiej okolicy – 2 osoby z Suwałk, 1 z Augustowa i 1 z Białegostoku, jak i z dalszych części Polski – 2 osoby z Torunia, 1 osoba z okolic Warszawy (Zalesie Górne), 1 z okolic Wałbrzycha (Siodłkowice).

Łącznie wolontariusze przepracowali 350 godzin. Najbardziej aktywnym miesiącem był lipiec – 246 godzin pracy wolontariuszy (7 wolontariuszy, przy czym jeden z nich pracował także w czerwcu), czerwiec – 44 (1 osoba), wrzesień – 60 godzin (1 osoba).

Zadania, jakie wykonywali wolontariusze to:

1. Pomoc w Muzeum Wigier (informacja turystyczna, prace porządkowe i biurowe, czyszczenie akwariów, obsługa sprzętu multimedialnego) – łącznie 113 godzin pracy;

2. Usuwanie gatunków inwazyjnych roślin – niecierpka gruczołowatego – 54 godziny;
3. Pomoc przy organizacji imprez – 44 godziny;
4. Sprzątanie szlaków turystycznych (w tym także mycie tabliczek informacyjnych) – 38 godzin;
5. Monitoring ruchu turystycznego – 26 godzin;
6. Pomoc w pracach leśnych – 16 godzin;
7. Sprzątanie brzegów jeziora (także plaży) – 12 godzin;
8. Konserwacja małej infrastruktury turystycznej – 11 godzin;
9. Pomoc w Centrum Informacji Turystycznej – 10 godzin;
10. Przygotowanie kwartalnika Wigry do wysyłki pocztowej – 3 godziny;
11. Inne (w tym: udział w konferencjach, szkoleniach, zapoznawanie się z walorami parku) – 23 godziny. roku 2014.

4 FINANSE

Marta Kopiczko

4.1 Plan i wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym

Podstawą działalności Parku jest roczny plan finansowy, w którym zgodnie z ustawą o ochronie przyrody wyodrębnione zostały:

- przychody z prowadzonej działalności,
- dotacje z budżetu państwa,
- koszty, w tym:
 - wynagrodzenia i naliczane od nich składki,
 - zakup towarów i usług,
- środki na wydatki majątkowe,
- należności i zobowiązania na początek i koniec roku,
- stan środków pieniężnych na początek i koniec roku.

Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o ochronie przyrody plan finansowy na rok 2014 i 2 kolejne lata został sporządzony w układzie zadaniowym z uwzględnieniem funkcji państwa, zadań, podzadań, działań oraz poddziałań wraz ze wskazaniem na poziomie zadań i podzadań celów, które planuje się osiągnąć w wyniku realizacji zadania/podzadania oraz mierników określających stopień realizacji celów. Układ zadaniowy funkcjonuje równolegle z tradycyjnym układem kosztów.

Koszty działalności statutowej Parku rejestrowane są w układzie zadaniowym w następującej szczegółowości :

Funkcja państwa - 12. Środowisko

Zadanie - 12.1 W - Kształtowanie bioróżnorodności (cel: ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych, miernik: suma zasięgów powierzchniowych zrealizowanych działań służących ochronie i kształtowaniu wartości przyrodniczych i krajobrazowych (w ha))

Podzadanie - 12.1.1 W - Ochrona przyrody i krajobrazu (cel: ochrona bioróżnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody, miernik: liczba przedsięwzięć zmierzających do utrzymania, odtworzenia lub wzbogacenia zasobów przyrody (w szt.).

Działanie 12.1.1.2 W - Parki narodowe (cel: zachowanie i kształtowanie procesów przyrodniczych przebiegających w ekosystemach, miernik: powierzchnia ekosystemów objętych w danym roku zabiegami ochronnymi).

Wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym

Zadanie 12. ŚRODOWISKO

Koszty:

Plan po zmianach 26 047 339,00 zł

Wykonanie 24 850 290,39 zł

Plan kosztów wykonano w 95,4% w stosunku do planu.

Funkcja/zadanie/podzadanie/ działanie (nr i nazwa)	Cel	Miernik			
		Nazwa	Plan	Wykonanie	%
12.1.W Kształtowanie bioróżnorodności	ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych	suma zasięgów powierzchniowych zrealizowanych działań służących ochronie i kształtowaniu wartości przyrodniczych i krajobrazowych	15 085	15 085	100
12.1.1.W Ochrona przyrody i krajobrazu	ochrona bioróżnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody	liczba przedsięwzięć zmiernych do utrzymania, odtworzenia lub wzbogacenia zasobów przyrody	58	58	100
12.1.1.2. Parki narodowe	zachowanie i kształtowanie procesów przyrodniczych przebiegających w ekosystemach	powierzchnia ekosystemów objętych w danym roku zabiegami ochronnymi	3 242	3 242	100

4.2 Koszty w układzie rodzajowym

Koszty statutowej działalności Parku w układzie rodzajowym podzielone zostały na koszty funkcjonowania Parku oraz na koszty realizacji zadań finansowanych z udziałem źródeł zewnętrznych. Koszty funkcjonowania Parku pokrywane były z przychodów z prowadzonej bieżącej działalności oraz z dotacji celowej budżetu państwa.

KOSZTY OGÓŁEM W UKŁADZIE RODZAJOWYM (TRADYCYJNYM)	24 850 290,39
Koszty funkcjonowania Parku	22 471 994,46
Amortyzacja	15 600 924,84
Materiały i energia	431 500,53
Remonty	104 781,77
Pozostałe usługi obce	808 546,73
Wynagrodzenia, z tego:	3 901 334,72
osobowe	3 834 769,91
bezosobowe	66 564,81
Składki na ubezpieczenie społeczne	652 628,32
Składki na Fundusz Pracy	82 780,46
Pozostałe koszty funkcjonowania	889 497,09
Koszty realizacji zadań (koszty bieżące), z tego:	2 378 295,93
IF LIFE+ „Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 "Ostoja Wigierska"	718 960,94
Uniwersytet im. A.Mickiewicza w Poznaniu „Realizacja programu badawczo- pomiarowego ZMŚP w Stacji Bazowej Wigry w roku 2014 ”	48 132,81
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, z tego:	211 637,50
"Rozwój bazy edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego"	48 647,99
"Czynna ochrona zespołów ryb w wybranych ekosystemach wodnych Wigierskiego Parku Narodowego"	102 988,00

"GIS jako podstawa wdrożenia Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego"	47 337,34
„Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego oraz obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska”	5 010,52
„Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego”	7 653,65
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej W Białymstoku, z tego:	57 283,73
"Przyroda dla całej rodziny - edukacja ekologiczna dzieci i dorosłych w WPN"	57 283,73
Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, z tego:	188 030,22
„Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego oraz obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska” POIS.05.03.00-00-275/10	101 837,30
„Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego” POIS.05.01.00-00-437/12	86 192,92
Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie ze środków Funduszu Leśnego, z tego:	1 154 250,73
Zadanie nr 1 "Czynna ochrona ekosystemów leśnych Wigierskiego Parku Narodowego w 2014 roku"	421 387,93
Zadanie nr 2 "Ochrona przeciwpożarowa na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w 2014 roku"	507 591,72
Zadanie 3 : Przeprowadzenie badania naukowego pt.: "Wpływ obecności pszczoły miodnej w środowisku leśnym na wybrane rośliny runa i podszycia lasu oraz konkurencyjność względem innych zapylaczy "	37 609,11
Zadanie 4 : Przeprowadzenie badania naukowego pt.: "Badania organizmów saproksylicznych w różnych ekosystemach leśnych Wigierskiego Parku Narodowego - etap III "	122 461,97
Zadanie nr 5 "Badanie znaczenia otwartych przestrzeni śródleśnych dla zachowania różnorodności gatunkowej owadów na przykładzie motyli i pszczołowatych- etap II"	35 200,00
Zadanie nr 6 "Badania dynamiki zmian poziomu wód podziemnych oraz ich wpływu na podmokłe ekosystemy leśne Wigierskiego Parku Narodowego - etap III"	30 000,00

4.3 Przychody

Przychodami Parku w 2014 r. były m.in.:

- dotacje celowe z budżetu państwa, na działalność statutową Parku oraz na odszkodowania za szkody wyrządzone przez bobry,
- dotacje z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku, funduszu leśnego Lasów Państwowych, Unii Europejskiej w ramach IF LIFE+ oraz innych źródeł zewnętrznych,
- opłaty za wstęp do Parku,
- przychody z tytułu dzierżawy, najmu lub użytkowania nieruchomości,
- przychody ze sprzedaży drewna, ryb oraz innych produktów uzyskiwanych w ramach realizacji zadań wynikających z zadań ochronnych,
- przychody ze sprzedaży materiałów edukacyjnych, informacyjnych i naukowych.

PRZYCHODY OGÓLEM	24 164 269,12
Przychody z własnej działalności	2 765 953,32

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2014 ROKU

- inkubacja ikry	21 942,86
- dzierżawa gruntów	22 988,63
- przychody z udostępniania Parku	356 064,17
- edukacja przyrodnicza	43 033,85
- odłowy regulacyjne ryb	493 078,14
- sprzedaż drewna z cięć pielęgnacyjnych i trzebieży	1 583 226,06
- przychody z pozostałych działań ochronnych	12 482,84
- sprzedaż materiałów informacyjnych i wydawnictw	33 163,31
- odsetki bankowe	4 118,13
- nawiązki sądowe	5 109,31
- pozostałe opłaty, kary i odszkodowania	89 729,93
- pozostała działalność – zwrot poniesionych kosztów, refundacja, zmiana wartości produktów	101 016,09
Dotacje z budżetu	4 173 250,07
- dotacja celowa – wydatki bieżące	4 157 000,00
- dotacja celowa – odszkodowania za szkody wyrządzone przez bobry	16 250,07
- CKPŚ – finansowanie projektów	
Pozostałe przychody	2 470 826,55
- dopłaty rolnośrodowiskowe	68 715,71
IF LIFE+ „Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 "Ostoja Wigierska"	718 960,94
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu „Realizacja programu badawczo-pomiarowego ZMŚP w Stacji Bazowej Wigry w roku 2013”	71 947,78
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, z tego:	211 637,50
"GIS jako podstawa wdrożenia planu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego	47 337,34
"Rozwój bazy edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego"	48 647,99
"Czynna ochrona zespołów ryb w wybranych ekosystemach wodnych Wigierskiego Parku Narodowego" NFOŚiGW 514	102 988,00
„Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego oraz obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska” NFOŚiGW 61	5 010,52
„Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego” NFOŚiGW 963	7 653,65
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej W Białymstoku, z tego:	57 283,73
"Przyroda dla całej rodziny - edukacja ekologiczna dzieci i dorosłych w WPN"	57 283,73
Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, z tego:	188 030,16
„Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego oraz obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska” POIS.05.03.00-00-275/10	101 837,30
"Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego" POIS.05.01.00-00-437/12	86 192,86
Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie ze środków Funduszu Leśnego, z tego:	1 154 250,73
Zadanie nr 1 "Czynna ochrona ekosystemów leśnych Wigierskiego Parku Narodowego w 2014 roku"	421 387,93
Zadanie nr 2 "Ochrona przeciwpożarowa terenie Wigierskiego Parku Narodowego w 2014 roku"	507 591,72
Zadanie nr 3 "Wpływ obecności pszczoły miodnej w środowisku leśnym na wybrane rośliny runa i podszycia lasu oraz konkurencyjność względem innych zapylaczy"	37 609,11
Zadanie nr 4 "Badanie organizmów saproksylicznych w różnych ekosystemach leśnych Wigierskiego Parku Narodowego - etap III"	122 461,97
Zadanie nr 5 "Badanie znaczenia otwartych przestrzeni śródleśnych dla zachowania różnorodności gatunkowej owadów na przykładzie motyli i pszczołowatych- etap II"	35 200,00
Zadanie nr 6 "Badania dynamiki zmian poziomu wód podziemnych oraz ich wpływu na podmokłe ekosystemy leśne Wigierskiego Parku Narodowego - etap III"	30 000,00

Pozostałe przychody operacyjne	14 754 239,18
Odpisy amortyzacyjne	14 754 239,18

Wykonanie planu finansowego Wigierskiego Parku Narodowego za 2014 r. w stosunku do planu

Lp.	Wyszczególnienie	2014	
		Plan po zmianach	Wykonanie
		[zł]	
1	2	5	6
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	1 415 847,00	1 817 241,27
1.1	Środki pieniężne	1 024 519,00	1 423 601,61
1.2	Należności	225 006,00	241 435,28
2	Zobowiązania, w tym:	1 312 514,00	915 238,55
2.1	-wymagalne		
II	PRZYCHODY OGÓLEM	25 179 339,00	24 164 269,12
1	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	3 190 000,00	2 765 953,32
1.1	Przychody, o których mowa w art. 8h ust. 1 pkt 4-14 ustawy z 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody	3 190 000,00	2 765 953,32
1.2	Pozostałe		
2	Dotacje z budżetu, w tym:	4 416 251,00	4 361 280,23
2.1	- podmiotowa		
3	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych, z tego od:	452 310,00	409 584,72
3.1	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	236 400,00	211 637,50
3.2	Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	63 910,00	57 283,73
3.3	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	65 000,00	68 715,71
3.4	Uczelnie publiczne	87 000,00	71 947,78
4	Pozostałe przychody, w tym:	17 120 778,00	16 627 450,85
4.1	Odsetki		
4.2	Przychody odpowiadające równowartości odpisów amortyzacyjnych	15 000 000,00	14 754 239,18
III	KOSZTY OGÓLEM	26 047 339,00	24 850 290,39
1	Koszty funkcjonowania	23 281 251,00	22 471 994,46
1.1	Amortyzacja	15 915 000,00	15 600 924,84
1.2	Materiały i energia	550 000,00	431 500,53
1.3	Remonty	135 000,00	104 781,77
1.4	Pozostałe usługi obce	900 000,00	808 546,73
1.5	Wynagrodzenia, z tego:	4 090 000,00	3 901 334,72
1.5.1	- osobowe	4 020 000,00	3 834 769,91
1.5.2	- bezosobowe	70 000,00	66 564,81
1.5.3	- pozostałe		

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2014 ROKU

1.6	Składki, z tego na:	750 000,00	735 408,78
1.6.1	- ubezpieczenie społeczne	665 000,00	652 628,32
1.6.2	- Fundusz Pracy	85 000,00	82 780,46
1.6.3	- Fundusz Emerytur Pomostowych		
1.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	826,00	
1.8	Podatki i opłaty, w tym:	200 000,00	194 520,65
1.8.1	- podatek akcyzowy		
1.8.2	- podatek od towarów i usług (VAT)		
1.8.3	- opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego		
1.8.4	- podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	195 000,00	171 373,00
1.8.5	- opłaty na rzecz budżetu państwa		
1.9	Pozostałe koszty funkcjonowania	740 425,00	694 976,44
2	Koszty realizacji zadań, w tym:	2 766 088,00	2 378 295,93
2.1	- środki przekazane innym podmiotom		
3	Pozostałe koszty, w tym:		
3.1	Środki na wydatki majątkowe		
IV	WYNIK BRUTTO (II - III)	-868 000,00	-686 021,27
V	OBOWIAZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	10 000,00	-5 451,00
1	Podatek dochodowy od osób prawnych	10 000,00	-5 451,00
2	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego		
VI	WYNIK NETTO (IV - V)	-878 000,00	-680 570,27
VII	DOTACJE Z BUDŻETU	x	x
1	Dotacje ogółem, z tego:	5 807 251,00	5 535 168,94
1.1	- podmiotowa		
1.2	- przedmiotowa		
1.3	- celowa	4 173 251,00	4 173 250,07
1.4	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	243 000,00	188 030,16
1.4.1	w tym: na współfinansowanie		
1.5	- na inwestycje i zakupy inwestycyjne		
1.6	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	1 391 000,00	1 173 888,71
1.6.1	w tym: na współfinansowanie		
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE	3 472 210,00	3 130 767,59
	w tym:		
1	środki z funduszy ochrony środowiska (NFOŚiGW, WFOŚiGW)	724 210,00	649 840,58
2	środki własne	195 000,00	145 431,56
IX	ŚRODKI PRYZNANE INNYM PODMIOTOM		0,00
X	STAN NA KONIEC ROKU:	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	1 415 847,00	1 817 241,27
1.1	Środki pieniężne	1 024 519,00	1 423 601,61
1.2	Należności	225 006,00	241 435,28

2	Zobowiązania, w tym:	1 312 513,00	915 238,55
2.1	-wymagalne		

Wydatki majątkowe zrealizowane zostały w łącznej wysokości 3 130 767,59 zł, co stanowi 90,17% planu po zmianach (3 472 210 zł), z tego:

1. Środki z CKPŚ 1 173 888,71 zł:

„Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska” 135 532,50 zł,

„Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego” 1 038 356,21 zł,

2. Środki z NFOŚiGW 649 840,58 zł:

„GIS jako podstawa wdrożenia planu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego” 328 183,69 zł,

„Rozwój bazy edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego” 114 500,00 zł,

„Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska” 23 917,50 zł,

„Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego” 183 239,39 zł,

3. Środki własne 145 431,56 zł:

Wykonanie dokumentacji projektowej modernizacji budynku magazynowego bazy rybackiej w miejscowości Czerwony Folwark oraz pomostów 54 000,00 zł,

Modernizacja parkingu przy Muzeum Wigier 47 675,16 zł,

Zakup samochodu osobowego 49 756,40 zł

4. Inne 1 161 606,74 zł:

Projekt LIFE+ „Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska 1 161 606,74 zł. Koszty poniesione w ramach działalności statutowej Parku rejestrowane były także w układzie rodzajowym. Podzielone zostały na koszty funkcjonowania Parku oraz na koszty realizacji zadań finansowanych z udziałem źródeł zewnętrznych.

5 Zamówienia publiczne

Stefan Mackiewicz

W 2014 roku zrealizowano zamówienia publiczne zamieszczone w poniższej tabeli:

Tabela 29 Zrealizowane zamówienia publiczne w 2014 roku

Dostawy		Usługi		Roboty budowlane	
Liczba zamówień	Wartość zamówień w PLN (netto)	Liczba zamówień	Wartość zamówień w PLN (netto)	Liczba zamówień	Wartość zamówień w PLN (netto)
12	696 260	6	1 176 955*	14	1 398 751

*w usługach jedno postępowanie o wartości 1 084 245 PLN przeprowadzone zostało w procedurach ponad progowych, to znaczy wymagających ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Najczęściej stosowaną procedurą przy wyłanianiu wykonawców był przetarg nieograniczony organizowany zgodnie z zapisami Ustawy Prawo zamówień publicznych.

6 Inwestycje, remonty, transport

Marek Wrona, Stefan Mackiewicz

W 2014 roku głównie dokonywano bieżących napraw i remontów zasobów mieszkalnych należących do WPN. Prace remontowo budowlane wykonane w 2014 zostały zawarte w tabeli nr 30.

W marcu 2014 roku tabor WPN wzbogacił się o nowy pojazd marki Skoda Yeti, obecnie na wyposażeniu działu edukacji - zakupiony w ramach projektu Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego Finansowany z Funduszu Rozwoju Regionalnego (Projekt POIS.05.03.00-00-437/12) oraz dofinansowany z NFOŚiGW. W grudniu 2014 WPN z własnych środków nabył kolejny pojazd marki Dacia Dokker, obecnie na wyposażeniu działu administracyjno- gospodarczego.

Koszt paliwa do wszystkich pojazdów za 2014 rok to około 100 000 złotych.

W 2015 roku niezbędny jest remont VW BUS i Łady Nivy. Planowany koszt remontu to około 20 000 złotych.

Tabela 30 Zestawienie prac remontowych w 2014 r.

Opis robót	Źródła finansowania		
	WPN	Fundusz Leśny	CKPŚ
	(cena brutto PLN)		
Remont pokoi gościnnych Mikołajewo-Budzisko	11 064,65		
Remont pokoi gościnnych Gawarzec	10 345,01		
Opracowanie projektów technicznych CIT w Krzywem i pomostu przy Muzeum Wigier			33 629,00
Naprawa sufitów Maćkowa Ruda 55	4 331,58		
Wymiana kotła c.o. Sobolewo II	6 395,00		
Remont dróg gruntowych o łącznej dł. 6450 m w Obwodzie Ochronnym Gawarzec		439 582,11	
Budowa infrastruktury przy OeŚ Słupie			88 410,00
Zakup 2 sztuk separatorów substancji ropopochodnych przy parkingu Muzeum Wigier	12 675,15		
Montaż 2 sztuk separatorów substancji ropopochodnych przy parkingu Muzeum Wigier	29 000,00		
Wymiana pokrycia dachu Samle II	33 542,82		
Remont łazienki Sobolewo II	2 200,00		
Częściowa wymiana pokryć dachowych na 3 budynkach w m. Czerwony Folwark	26 322,46		
Budowa zespołu parkingowego z miejscami postojowymi dla autokarów i samochodów osobowych przy Muzeum Wigier			512 418,67
Modernizacja Centrum Informacji Turystycznej w Krzywem wraz z dostawą sanitariatu kontenerowego.			144 511,79
Wymiana schodów w leśniczówce Lipowe 1	5 870,00		
Rozbiórka istniejącego i budowa nowego pomostu przy Muzeum Wigier w Starym Folwarku			369 851,60
Razem	141 746,67	439 582,11	1 148 821,06

7 INFORMATYKA

Maciej Łapiński

W 2014 roku zakupiono łącznie 11 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem oraz 6 laptopów (komputerów przenośnych) wraz z oprogramowaniem.

Zakupiono również 2 serwery na potrzeby projektu - GIS jako podstawa wdrażania Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego.

Zestawienie sprzętu komputerowego zakupionego w roku 2014:

- 2 serwery (projekt GIS);
- 5 zestawów (projekt GIS);
- 5 laptopów (projekt GIS);
- 4 zestawy księgowość (LIFE Overheads);
- 1 laptop (Muzeum Wigier);
- 2 zestawy komputerowe (Muzeum Wigier);
- 1 drukarka atramentowa A3 (projekt GIS);;
- 2 drukarki laserowe A4(projekt GIS);

WPN używa łącznie prawidłowo działającego sprzętu komputerowego - 82 szt.:3 serwery, 59 komputerów stacjonarnych i 20 komputerów przenośnych.

WPN używa następujących urządzeń drukujących: drukarki (19 atramentowych, 1 igłowa, 23 laserowe), skanery (9 szt.), kserokopiarki (3 szt.).

Park używa następującego oprogramowania:

- systemy operacyjne: MS Win 2003 Serwer, MS WIN 2013 Sserver; MS Win98, MS WinXP; MS Win7, MS WIN 8, Sys Info-Box (linux); Linux.
- oprogramowanie biurowe: MS Office (2010, 2007, 2003 Prof, XP Stand, Office XP Prof, 97 Prof.), Open Office.
- oprogramowanie graficzne: Corel 10, Corel Clasic, Corel 9 PL, Corel 11 PL, Corel X4, Corel 15 PL, Corel 16 PL, Adobe CS 2, Adobe PC 11 CE, Adobe Photoshop CS 2.
- oprogramowanie baz danych i GIS: ArcEditor, ArcView 9.3, ArcInfo 9.3, ArcPAD, mLas Inżynier, Mapinfo 9.2, GeoMedia, MS Acces (w ramach MS Office Prof.), system LasInfo (aplikacja serwer oraz aplikacja klient)
- oprogramowanie antywirusowe: Eset Endpoint Security
- system informacji prawnej LEX.

8 System Informacji Przestrzennej

Piotr Pieczyński

1. Realizacja projektu pn. „GIS jako podstawa wdrożenia Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego”. Projekt obejmował:

- a) Zakup serwerów GIS – 2 szt.,
- b) Zakup oprogramowania GIS, w tym:
 - ArcGIS for Desktop – 12 licencji sieciowych,
 - ArcGIS for Server – 1 licencja,
 - Lp360 do pracy z danymi LIDAR – 1 licencja sieciowa,
 - ENVI do pracy z danymi obrazowymi – 1 licencja sieciowa,

c) Opracowanie systemu WebGIS dla pracowników parku i aktualizacja geobazy LasInfo o nowe dane z planu ochrony, opracowanie modułu monitoringu,

d) Zakup zestawów komputerowych i laptopów – łącznie 10 szt.,

e) Zakup urządzeń mobilnych wraz z oprogramowaniem GIS – 3 szt.

f) Szkolenia z obsługi nowych oprogramowań dla 7 osób, w tym dwa wyjazdowe: Kraków ProGea Consulting – 3 osoby, Warszawa ESRI – 2 osoby

Łączny koszt projektu wyniósł 375 521,03 zł., całość sfinansowana ze środków NFOŚiGW.

2. W dniu 09.10.2014 r. odbyła się kontrola NFOŚiGW, kontrolujący nie miał żadnych zastrzeżeń do realizacji poszczególnych zadań projektu.

3. Wdrożenie niektórych elementów projektu (np. WebGIS, nowa odsłona LasInfo) nastąpi w 2015 roku.

4. Sprawy bieżące w 2014 roku:

a) piąty rok pracy systemu LasInfo – bez zakłóceń, spójna praca (w jednym systemie) służb terenowych, pracowników Działu Ochrony Przyrody i księgowości,

b) praca z urządzeniami mobilnymi GIS: bieżąca (w miarę potrzeb) inwentaryzacja przyrodnicza prowadzona przez służbę terenową parku.

c) kontrola i odbiór nowych danych GIS opracowywanych w ramach planu ochrony

5. Kolejnym elementem rozwoju GIS w parku będzie opracowanie geoportalu dla użytkowników zewnętrznych (plan na 2016 rok).

9 Analiza stanu BHP

Wojciech Kamiński

1. Wypadki przy pracy

W 2014 roku nie zarejestrowano wypadków przy pracy.

2. Choroby zawodowe

W analizowanym okresie zarejestrowano 2 przypadki chorób zawodowych - boreliozy. Do chwili obecnej nie ustalono ewentualnego, trwałego uszczerbku na zdrowiu pracowników. W jednym przypadku nadal trwa leczenie związane ze zdiagnozowaną chorobą, w drugim natomiast pracownik nie wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o stwierdzenie uszczerbku.

3. Zagrożenia szkodliwymi czynnikami fizycznymi i chemicznymi

Stały kontakt z wodą (2 osoby narażone) – rybacy jeziorowi.

Odczynniki chemiczne i trucizny (4 osoby narażone) – pracownicy laboratorium i obsługi ośrodka rehabilitacji zwierząt. W przypadku stężenia czynników chemicznych nie zachodziła potrzeba wykonywania pomiarów. Ryzyko związane z występowaniem czynników chemicznych oceniono jako „małe”, nie wymagające podejmowania dodatkowych działań, poza standardowymi czynnościami profilaktycznymi, jak stosowanie odzieży ochronnej i zachowanie szczególnej ostrożności podczas wykonywania pracy.

Hałas i wibracja (2 osoby narażone) – operatorzy ciągników. Przeprowadzone w 2014 roku badania natężenia hałasu i wibracji nie wykazały przekroczenia obowiązujących norm.

4. Zagrożenie czynnikami biologicznymi w środowisku pracy

W wyniku aktualizacji oceny zagrożenia pracowników czynnikami biologicznymi stwierdzono występowanie dwóch czynników zaliczonych do „3” (wysokiej) grupy zagrożenia:

Wirus wścieklizny (2 osoby) – pracownicy Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt w Maćkowej Rudzie.

Wirus kleszczowego zapalenia mózgu – wariant środkowoeuropejski (62 osoby) pracownicy wykonujący czynności służbowe w terenie leśnym i przyleśnym.

5. Kontrole wewnętrzne i zewnętrzne

Kontrolę zewnętrzną w zakresie przestrzegania przepisów sanitarnych przeprowadził Powiatowy Inspektor Sanitarny w Suwałkach. Podczas kontroli nie stwierdzono występowania nieprawidłowości

W ramach kontroli wewnętrznej, pracownik prowadzący sprawy bhp w WPN przeprowadzono doraźne kontrole warunków pracy na stanowiskach rybaków jeziorowych w trakcie połowów ryb. Kontrole nie wykazała nieprawidłowości.

6. Szkolenia

W analizowanym okresie przeprowadzono szkolenia:

- z zakresu ratowania tonących (rybacy),
- podstawowe z zakresu bhp i ppoż. dla nowozatrudnionych pracowników,
- okresowe z zakresu bhp i ppoż. dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, administracyjno-biurowych i osób kierujących pracownikami.

7.Profilaktyka

- Prowadzono szczepienia ochronne przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu (dotyczy osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne zaliczone do 3 grupy zagrożenia).
- Wydawano według bieżących potrzeb odzież ochronną i roboczą oraz obuwie robocze.
- Dostarczano napoje chłodzące w okresie letnim oraz ciepłe w okresie zimowym
- Wydawano posiłki profilaktyczne pracownikom uprawnionym do ich otrzymywania (pracownicy przygotowują posiłki i ciepłe napoje we własnym zakresie z dostarczonych przez zakład produktów).
- Wydawano pracownikom środki czystości oraz wypłacano ekwiwalentu za pranie odzieży.
- Prowadzono okresowe i kontrolne badania lekarskie.

8.Inne działania

Przeprowadzono pomiary natężenia wibracji i hałasu w użytkowanych ciągnikach rolniczych. W wyniku pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm.

9.Plan zadań na 2015 r.

Prowadzenie standardowych działań wynikających z przepisów bhp. Okresowe badania pracowników na występowanie w organizmie przeciwciał bakterii *Borrelia burgdorferi*, wywołującej chorobę - boreliozę.

10 RADA NAUKOWA WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Anna Krzysztofiak

W roku 2014 odbyły się dwa posiedzenia Rady Naukowej Wigierskiego Parku Narodowego.

Pierwsze posiedzenie miało miejsce 18 października 2014 roku w nietypowym miejscu – Hotel Nad Wigrami w Gawrych Rudzie – zbiegło się z obchodem uroczystości z okazji 25-lecia Wigierskiego Parku Narodowego. Wzięło w nim udział 10 członków Rady, a prowadzone dyskusje dotyczyły głównie zadań ochronnych WPN na rok 2015. Po wystąpieniu dyr. J. Borejszo i przedyskutowaniu najważniejszych kwestii, Rada Naukowa WPN jednogłośnie pozytywnie zaopiniowała przedstawione zadania ochronne, pod warunkiem uwzględnienia uwag zgłoszonych podczas dyskusji.

W drugim posiedzeniu Rady, które odbyło się 8 grudnia w Muzeum Wigier w Starym Folwarku, uczestniczyło 14 członków RN WPN. Dyr. J. Łoziński przedstawił sprawozdanie z realizacji zadań finansowanych ze źródeł zewnętrznych, a dr L. Krzysztofiak zapoznał obecnych z rezultatami prac naukowo-badawczych realizowanych w Parku dzięki współpracy z kilkoma instytucjami oraz finansowaniu z różnych źródeł. Następnie dyr. J. Łoziński poprosił RN WPN o opinie w sprawie planowanego zwiększenia obszaru wydobycia żwiru w okolicach miejscowości Krzywe. Rada Naukowa WPN, po wysłuchaniu informacji na ten temat i krótkiej dyskusji, stwierdziła, że nie widzi przeszkód do realizacji przedsięwzięcia pod warunkiem zachowania skarpy oddzielającej dolinę od rzeki.

Posiedzenie w dniu 8 grudnia 2014 było ostatnim w tej kadencji Rady Naukowej. Dyrektor WPN podziękował Radzie za merytoryczną pomoc i współpracę oraz wręczył członkom Rady podziękowania wystosowane przez Ministra Środowiska.

Tabela 31 Skład Rady Naukowej WPN na lata 2009 – 2014

L.p.	Tytuł, imię, nazwisko	Instytucja
1.	mgr Mieczysław Bagiński	Sejmik województwa podlaskiego
2.	dr hab. Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska	Wydział Geografii i Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, Katedra Limnologii
3.	mgr Jerzy Brzozowski	Muzeum Okręgowe w Suwałkach
4.	Tadeusz Cholko	Gmina Suwałki
5.	dr hab. Jolanta Ejsmont-Karabin	Uniwersytet w Białymstoku, Stacja Hydrobiologiczna w Mikołajkach
6.	prof. dr hab. Andrzej Górniak	Uniwersytet w Białymstoku Instytut Biologii
7.	mgr inż. Henryk Grabowski	Oddział PTTK w Suwałkach
8.	prof. dr hab. Tadeusz Krzywosz	Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, Zakład Rybactwa Jeziorowego w Giżycku
9.	mgr inż. Dariusz Kulbacki	Gmina Nowinka
10.	dr hab. Grażyna Łaska	Politechnika Białostocka, Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska
11.	prof. dr hab. Stanisław Miścicki	SGGW w Warszawie, Wydział Leśny, Katedra Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa
12.	Jan Nowel	Gmina Krasnopol
13.	prof. dr hab. Bazyl Poskrobko	Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku, Katedra Gospodarowania Środowiskiem i Turystyki
14.	dr Paweł Pawlikowski	Wydział Biologii UW Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska,
15.	mgr inż. Wojciech Rodak	Nadleśnictwo Suwałki
16.	prof. dr hab. Aleksander Sokolowski	emeryt, Instytut Badawczy Leśnictwa
17.	dr hab. Jerzy Solon	PAN, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania

18.	dr Hanna Werblan-Jakubiec	Wydział Biologii UW Ogród Botaniczny,
19.	dr inż. Dorota Zawadzka	Uniwersytet Łódzki, filia w Tomaszowie Mazowieckim, Instytut Nauk Leśnych
20.	prof. dr hab. Bogusław Zdanowski	Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

11 Zatrudnienie, wynagrodzenie i szkolenia

Alicja Sobota

Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2014r. to 80 osób.

W 2014r. przeszła na emeryturę 1 osoba, tj. zastępca dyrektora – mgr inż. Zbigniew Bogusławski

Rozwiązano umowę o pracę:

- W dniu 31.01.2014 z rybakami: Jerzy Korsak i Jan Korsakowski (za wypowiedzeniem pracodawcy)
- W dniu 27.11.2014 z podleśniczym - Sławomir Piętka (na mocy porozumienia stron)

Zatrudniono pracowników:

Zatrudniony na umowę o pracę Jarosław Żukowski (robotnik gospodarczy) na umowę o pracę na czas określony od dnia 01.12.2014r. do 30.04.2015r.

W 2014r. w Wigierskim Parku Narodowym średnie miesięczne wynagrodzenie wyniosło 3 987,65zł (z uwzględnieniem odpraw, nagród jubileuszowych, dodatkowego wynagrodzenia rocznego itp.).

Zakład pracy wypłaca miesięczną premię w wysokości 5% wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z Regulaminem premiowania. Wypłatę dodatku za wysługę lat, nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych, dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz pozostałych składników wynagrodzenia zakład pracy realizuje na podstawie Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Parków Narodowych zawartego w dniu 13 lutego 2013r.

Wypłata miesięcznych wynagrodzeń, nagród jubileuszowych, odpraw oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego była realizowana terminowo.

Szczegółowy wykaz dotyczący zatrudnienia i wynagrodzenia znajduje się w Załączniku nr 15 analizy.

Pracownicy Wigierskiego Parku Narodowego, oprócz uczestnictwa w kursach i szkoleniach podwyższali również swoje kwalifikacje i wykształcenie w innych systemach kształcenia. W systemie studiów niestacjonarnych w trybie zaocznym, przy częściowym dofinansowaniu przez WPN kosztów czesnego, kształciło się 2 pracowników:

- Piotr Gwaj – Politechnika Białostocka, Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce, kierunek: leśnictwo,
- Łukasz Niedźwiecki - Politechnika Białostocka, Zamiejscowy Wydział Leśny w Hajnówce, kierunek: leśnictwo.

Zbigniew Tarlecki w dniu 09.07.2014r. ukończył studia na kierunku leśnictwo uzyskując tytuł zawodowy inżyniera.

12 Działalność socjalna

Stefan Mackiewicz

Lista przedsięwzięć dokonanych w 2014 roku dofinansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych:

7. Zakupiono paczki świąteczne dla 34 dzieci pracowników parku.
8. Dofinansowano doładowanie karnetów basenowych.
9. W dniu 24 maja zorganizowano spotkanie pracowników i emerytów WPN z okazji 25-lecia istnienia parku.
10. Udzielono 11 osobom pożyczek remontowo budowlanych.
11. Dofinansowano wczasy pod gruszą 45 pracownikom oraz uprawnionym członkom ich rodzin.
12. Dofinansowano pobyt 9 dzieci pracowników parku na obozach i koloniach.
13. Udzielono 3 pracownikom parku zapomóg finansowych.

13 Zagadnienia obronne i ochrona informacji niejawnych

Maciej Łapiński

Funkcję pełnomocnika ds. obronnych oraz ochrony informacji niejawnych sprawuje specjalista informatyk Maciej Łapiński.

W WPN funkcjonuje kancelaria tajna. Kancelaria tajna służy rejestracji, przechowywaniu, obiegowi i wydawaniu dokumentów niejawnych. Obowiązki Kierownika Kancelarii Niejawnej pełni Danuta Makowska.

W 2013 został zatwierdzony Plan Operacyjnego Funkcjonowania Wigierskiego Parku Narodowego w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Ilość osób realizujących zadania obronne w WPN:

- Dyrekcja Wigierskiego Parku Narodowego - 3 osoby
- Pracownicy realizujący zadania obronne - 11 osób
- Obsada Stałego Dyżuru - 12 osób

W 2014 roku do zespołu Stałego Dyżuru dołączył: Łukasz Skiendziul.

Zarządzanie Kryzysowe:

Dnia 30 kwietnia 2013 weszło w życie Zarządzenie nr 5/2013 Dyrektora WPN w sprawie „Przedsięwzięć i procedur Systemu Zarządzania Kryzysowego w Wigierskim Parku Narodowym”.

Co tydzień Wigierski Park Narodowy przekazuje do Centrum Zarządzania Kryzysowego w Ministerstwie Środowiska meldunki o zdarzeniu kryzysowym lub przewidywanych zdarzeniach /sytuacjach kryzysowych.

W roku 2014 pracownicy WPN brali w dwóch szkoleniach obronnych:

- Szkolenie obronne dla działu administracji rządowej „środowisko” i „gospodarka wodna” w Rogoźniku,
- Ćwiczenia obronne i seminarium „Kampinoski Saper 2014” w Kampinoskim Parku Narodowym.

14 WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW W TEKŚCIE

<i>Tabela 1 Opracowania wykonane w ramach realizacji projektu Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska.....</i>	<i>12</i>
<i>Tabela 2 Zagrożenia wewnętrzne istniejące.....</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 3 Zagrożenia wewnętrzne potencjalne.....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 4 Zagrożenia zewnętrzne istniejące.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 5 Zagrożenia zewnętrzne potencjalne.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 6 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w 2014 r.</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 7 Wykorzystanie materiału sadzeniowego w latach 2002 – 2014 r.</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 8 Wykonanie masowe cięć pielęgnacyjnych (trzebieży) w 2014 r.....</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 9 Struktura sortymentowa pozyskania w latach 2013-2014.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 10 Pożary na terenie WPN w latach 2008-2014 odnotowane przez Służby Parku.....</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 11 Akcje SOPP w 2014 roku.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 12 Wyposażenie baz sprzętu przeciwpożarowego.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 13 Liczebność kormorana nad jeziorem Długim w czasie obserwacji w 2014 roku.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 14 Monitoring ptaków Wigier w 2014 r.....</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 15 Ewidencja zwierząt przetrzymywanych w ośrodku rehabilitacji zwierząt w Maćkowej Rudzie w 2014r. .</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 16 Podsumowanie ruchu turystycznego na szlakach turystycznych w WPN (na podstawie odczytów z liczników) w roku 2014.....</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 17 Liczba godzin przewodnictwa po WPN w 2013 i 2014 r.</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 18 Zestawienie wyników kontroli kajakarzy podczas dyżurów na wodzie w latach 2006-2014.....</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 19 Tabela Zestawienie podmiotów turystycznych zewnętrznych sprzedających karty wstępu w 2014 roku... </i>	<i>54</i>
<i>Tabela 20 Liczba sprzedanych kart wstępu i licencji wędkarskich w 2013 i 2014 r.....</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 21 Zestawienie ilościowe i cenowe sprzedanych kart wstępu w 2014 roku.....</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 22 Liczba osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne oraz korzystających ze specjalnych ofert WPN w 2014 r.....</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 23 Wykorzystanie obiektów noclegowych i rekreacyjnych w zarządzie WPN w 2014r.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabela 24 Wykorzystanie niektórych obiektów noclegowych i rekreacyjnych nie będących w zarządzie WPN w latach 2013 i 2014 r.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabela 25 Uczestnictwo w targach i festynach w roku 2014.....</i>	<i>62</i>
<i>Tabela 26 Wydawnictwa i portale internetowe w których promowano Park w 2014 roku.....</i>	<i>63</i>
<i>Tabela 27 Drzewa i krzewy wyznaczone w 2014 r. do wycinki z terenów objętych ochroną krajobrazową, znajdujących się w granicach Wigierskiego Parku Narodowego.....</i>	<i>77</i>
<i>Tabela 28 Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w 2014 r.....</i>	<i>79</i>
<i>Tabela 29 Finanse w 2013r.....</i>	<i>81</i>
<i>Tabela 30 Zrealizowane zamówienia publiczne w 2014 roku.....</i>	<i>89</i>
<i>Tabela 31 Zestawienie prac remontowych w 2014 r.....</i>	<i>90</i>
<i>Tabela 32 Skład Rady Naukowej WPN na lata 2009 – 2014.....</i>	<i>95</i>
<i>Rysunek 1 Obszar objęty planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska.....</i>	<i>11</i>
<i>Rysunek 2 Liczebność zwierzyny w latach 2002 – 2014.....</i>	<i>22</i>
<i>Rysunek 3 Wartość odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną w latach 2002-2014.....</i>	<i>23</i>
<i>Rysunek 4 Analiza wykonania głównych prac z zakresu hodowli lasu w latach 2010 – 2014 [ha].....</i>	<i>24</i>
<i>Rysunek 5 Struktura gatunkowa drewna pozyskanego w 2014 r. w cięciach przygodnych.....</i>	<i>26</i>
<i>Rysunek 6. Masa drewna pozyskanego w ramach cięć przygodnych w latach 2006-2014.....</i>	<i>27</i>
<i>Rysunek 7. Zasiedlone drewno świerkowe usunięte w latach 1996-2014.....</i>	<i>27</i>
<i>Rysunek 8. Udział procentowy stopni zagrożenia pożarowego lasu w miesiącach w okresie od 1.04–30.09.2014 r. </i>	<i>30</i>
<i>Rysunek 9. Liczba dni w miesiącach z wilgotnością ściółki leśnej <28% o godz. 9 w okresie 1.04–30.09.2013 r.....</i>	<i>30</i>
<i>Rysunek 10. Liczba turystów zarejestrowanych przez liczniki w roku 2014.....</i>	<i>56</i>

15 Załączniki

Załącznik 1	Zestawienie powierzchni według kategorii użytkowania w 2014 r.....	102
Tabela 1a.	Podział administracyjny Wigierskiego Parku Narodowego i zatrudnienie w 2014 r.....	103
Załącznik 2	Zestawienie powierzchni według kategorii ochronności.....	104
Załącznik 3	Zestawienie powierzchni wg województw i gmin.....	105
Załącznik 4	Działalność edukacyjna w 2014 roku.....	106
Tabela 4a.	Edukacja w 2014 r.....	106
Tabela 4b.	Tematy imprez edukacyjnych w 2014 r.....	106
Tabela 4c.	Wydawnictwa edukacyjne, popularnonaukowe i naukowe własne w 2014 r.....	106
Tabela 4d.	Wystawy stałe i czasowe w 2014 r.....	107
Tabela 4e.	Ceny kart wstępu w 2014 r. (zł).....	107
Załącznik 5	Działalność naukowa parku w 2014 r.....	108
Tabela 5a.	Wykaz projektów naukowobadawczych realizowanych siłami parku w 2014 r.....	108
Tabela 5b.	Wykaz projektów naukowobadawczych realizowanych przez instytucje zewnętrzne w 2014 r.....	109
Tabela 5c.	Spis publikacji naukowych, popularnonaukowych i edukacyjnych opublikowanych i złożonych do druku przez pracowników parku (samodzielnie bądź w charakterze współautorów) w 2014 r.....	112
Tabela 5d.	Wykaz konferencji i seminariów naukowych zorganizowanych przez park (lub na terenie parku przez instytucje zewnętrzne) w 2014 r.....	114
Tabela 5e.	Wykaz konferencji, seminariów i szkoleń, w których wzięli udział pracownicy parku w 2014 r.....	114
Tabela 5f.	Zakres monitoringu środowiska w 2014 r.....	115
Załącznik 6	Zestawienie środków bezzwrotnych pochodzących ze źródeł krajowych i wydatki nimi finansowane w 2013 r. 117	
Tabela 6a	Projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2014 r.....	120
Załącznik 7	Szkołki w 2014 r.....	120
Załącznik 8	Zalesienia i zabiegi hodowlane w ekosystemach leśnych w 2014 r.....	120
Załącznik 9	Ochrona lasu w 2014 r.....	121
Załącznik 10	Pozyskanie drewna w 2014 r.....	121
Tabela 10a.	Sprzedaż drewna w 2014 r.....	122
Załącznik 11	Ochrona zwierząt w 2014 r.....	122
Tabela 11a.	Liczebność wybranych gatunków zwierząt w 2014 r.....	122
Tabela 11b.	Ochrona zwierząt łownych w 2014 r.....	124
Załącznik 12	Czynna ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych w 2014 r.....	125
Załącznik 13	Czynna ochrona ichtiofauny w 2014 r.....	126
Załącznik 14	Turystyka i komunikacja w 2014 r.....	127
Załącznik 15	Zatrudnienie i wynagrodzenia.....	128
Tabela 15a	Wykaz pracowników i pełnionych funkcji w 2013 r.....	128
Stan na 31.XII.2013 r.	128
Załącznik 16	Wypadki przy pracy w 2014 r.....	130
Załącznik 17	Majątek parku w 2014 r.....	130
Załącznik 18	Członkostwo w organizacjach międzynarodowych w 2014 r.....	131
Załącznik 19	Informatyka w 2014 roku.....	131
Załącznik 20	Współpraca z organizacjami samorządowymi, ekologicznymi i innymi.....	132
w 2014 r.	132

Załącznik 1 Zestawienie powierzchni według kategorii użytkowania w 2014 r.

(stan na 31 grudnia 2014 roku, zgodnie ze sprawozdaniem do GUS)

		Grunty WPN				Własność Skarbu Państwa w innym zarządzie	Inna własność		Ogółem	%
		własność SP w użytkowaniu wieczystym WPN	Własność WPN	współwłasność WPN z osobami fizycznymi	Razem WPN		prywatna	pozostała		
1.	Powierzchnia ogółem	12 453,7	73,7	2,0	12 529,4	5,6	2 334,5	209,4	15 078,9	100,0
2.	Grunty leśne ogółem	9 012,0	24,4	0,5	9 036,9		335,0	18,0	9 389,9	62,3
	w tym niezalesione	47,0			47,0				47,0	
3.	Grunty rolne ogółem	336,5	34,2	1,4	372,1		1 874,1	67,5	2 313,7	15,3
	w tym do zalesienia									
4.	Grunty orne ogółem	206,4	15,7		222,1		1 505,3	41,0	1 768,4	11,7
	w tym na cele parku	34,8			37,7					
	Użytkowane	109,5			112,4					
	Nieużytkowane	96,9			96,0					
	Wydzierżawione	74,7			74,7					
5.	Łąki i pastwiska ogółem	130,1	18,5	1,4	150,0		368,8	26,5	545,3	3,6
	w tym na cele parku	5,6			37,8					
	Użytkowane	26,7			58,9					
	Nieużytkowane	103,4			71,1					
	Wydzierżawione	21,1			21,1					
6.	Wody ogółem	2 897,9			2 897,9		-	-	2 897,9	19,2
7.	Grunty zadrzewione i zakrzaczone	0,1			0,1		7,3	0,9	8,3	0,1
8.	Użytki ekologiczne	-			-		-	-	-	-
9.	Nieużytki	180,7	15,0	0,1	195,8		111,4	6,7	313,9	2,1
10.	Tereny pozostałe	26,5	0,1		26,6	5,6	6,8	116,2	155,2	1,0

Sporządziła Dorota Zaborowska

Tabela 1a. Podział administracyjny Wigierskiego Parku Narodowego i zatrudnienie w 2014 r.

Lp.	Obręb Ochronny	Obwód Ochronny	Pow. w ha	Pow. ochrony ścistej	Liczba zatrudnionych	Stanowisko	Wykształcenie	Liczba lat pracy / w tym w Parku
1	WIGRY	Lipniak	923	46	1	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	26/23
		Krzywe	975	38	3	Leśniczy, 2 podleśniczych	średnie leśne	33/23, 37/19, 23/20
		Leszczewek	897	-	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	24/23, 26/23
		Gawarzec	906	-	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne, średnie leśne	16/14, 17/17
		Słupie	981	31	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne, średnie leśne,	17/17, 19/19
2	MAĆKOWA RUDA	Powąły	612	-	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	38/23, 32/23
		Krusznik	1139	40	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne	9/9, 25/18
		Mikołajewo	1114	37	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne	9/9, 25/18
		Lipowe	1012	25	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	32/23,
		Wysoki Most	1116	20	2	Leśniczy, podleśniczy	wyższe leśne, średnie leśne	20/20, 38/23
3.	Wodny Obwód Ochronny		2805	233	2	Konserwator, st. Strażnik	wyższe rybackie	18/18, 18/17
Ogółem:			12 480	470	23			

Sporządziły Dorota Zaborowska i Alicja Sobota

Załącznik 2 Zestawienie powierzchni według kategorii ochronności
(stan na 31 grudnia 2014 roku)

Lp.	Wyszczególnienie	Własność Skarbu Państwa		Inna własność		Razem	%
		w zarządzie parku	w innym zarządzie	prywatna	pozostała		
1.	Powierzchnia ogółem	12 529,4	5,6	2 334,5	209,4	15 078,9	100,0
2.	Powierzchnia objęta ochroną ścisłą	470,2	-	-	-	470,2	3,3
	w tym leśna	217,0	-	-	-	217,0	
3.	Powierzchnia objęta ochroną czynną	11 791,0	-	-	-	11 791,0	77,9
	w tym leśna	8 791,5	-	-	-	8 791,5	
4.	Powierzchnia objęta ochroną krajobrazową	268,2	5,6	2 334,5	209,4	2 817,7	18,8
	w tym leśna	28,4	-	335,0	18,0	381,4	

Sporządziła Dorota Zaborowska

Załącznik 3 Zestawienie powierzchni wg województw i gmin

(stan na 31 grudnia 2014 roku)

(ha)

wojew. PODLASKIE	Ogółem	Grunty WPN SP w użytkowaniu wieczystym, własność						Grunty SP w innym zarządzie					Inna własność													
													prywatna					pozostałe								
		razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	
SUWAŁKI	7 974,2	6 738,1	4 126,0	187,4	2 321,9	101,7	1,1	3,6					3,6	1 108,6	162,7	899,6			39,3	7,2	123,9	10,4	53,2		4,9	55,4
KRASNOPOL	1 423,6	802,1	677,5	83,2	25,7	11,7	4,0	1,7					1,7	601,9	96,9	440,6			57,8	6,6	17,9	0,1	2,4			15,4
NOWINKA	1 906,8	1 316,4	678,1	43,9	530,0	57,5	6,9							548,0	63,5	475,8			8,5	0,2	42,3	5,9	7,9		0,2	28,3
GIBY	3 774,3	3 672,8	3 555,3	57,6	20,3	24,9	14,7	0,3					0,3	75,9	12,0	58,1			5,8		25,3	1,6	4,1	1,6		18,0
Ogółem	15 078,9	12 529,4	9 036,9	372,1	2 897,9	195,8	26,7	5,6					5,6	2 334,5	335,0	1 874,1			111,4	14,1	209,4	18,0	67,5		6,7	116,2

Sporządziła Dorota Zaborowska

Załącznik 4 Działalność edukacyjna w 2014 roku

Tabela 4a. Edukacja w 2014 r.

Lp.	Park Narodowy	Muzeum (liczba zwiedzających)	Liczba ścieżek edukacyjnych	Biblioteka (liczba pozycji)	Ośrodek Edukacyjny (dotyczy wyłącznie wyodrębnionych)
					Rok utworzenia
1.	Wigierski	11 704	6	4 434	Ośrodek Edukacji Środowiskowej – od roku 1995

Sporządziła Aleksandra Mackiewicz

Tabela 4b. Tematy imprez edukacyjnych w 2014 r.

Lp.	Temat	Liczba imprez (zajęć) spotkań	Liczba uczestników
1.	Zimowa Akademia Przyrody	4	30
2.	Letnia Akademia Przyrody	4	40
3.	Akcja Sprzątania Świata	1	870
4.	Noc Sów	1	25
5.	Wielki Dzień Pszczoły	1	40
6.	Festyn z okazji XX-lecia WPN	1	300
7.	Dzień Ziemi w Zespole Szkół w Starym Folwarku	1	150
8.	Piknik Ekologiczny w Puńsku	1	160
9.	Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Piękno nadwigierskiej przyrody	1	272
10.	Konkurs plastyczny „Wigierski Park Narodowy - park moich marzeń”	1	366
11.	Konkurs Wiedzy Ekologicznej „Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody w Polsce”	1	100
12.	Warsztaty fotograficzne (projekt Life)	4	10
13.	Warsztaty dla przewodników turystycznych (projekt Life)	1	40
14.	Warsztaty dla nauczycieli (projekt Life)	1	30
15.	Warsztaty metodyczne dotyczące realizacji programu edukacyjnego pt. „Zielona Szkoła w Parku Narodowym”	2	25
16.	Warsztaty dla nauczycieli wychowania przedszkolnego i klas I-III - projekt Ministerstwa Środowiska „Lekcje z natury”	2	25
17.	Piknik Ekologiczny - Przedszkole Nr 1 w Suwałkach	1	200
18.	Regaty o Puchar Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego	1	50
19.	II Przegląd Dziecięcej Twórczości Plastycznej „Gładkie, kudłate, kosmate” – SOK Suwałki	1	50

Sporządziła: Joanna Adamczewska

Tabela 4c. Wydawnictwa edukacyjne, popularnonaukowe i naukowe własne w 2014 r.

Lp.	Tytuł	Autor	Nakład (szt.)
1.	Kwartalnik Wigry 4 numery x 2000 sztuk	redaktor naczelny: Kamiński M., redaktor techniczny: Górecka J.	8000
2.	Kalendarz na rok 2014		2000
3.	Strona internetowa WPN	Redakcja: Kamiński M.	57 242 (liczba odwiedzających stronę)

Sporządziła: Aleksandra Mackiewicz

Tabela 4d. Wystawy stałe i czasowe w 2014 r.

L.p.	Tytuł	Miejsce wystawy	Stała/czasowa	Liczba zwiedzających
1.	„Nad Wigrami”	Dyrekcja WPN w Krzywem	stała	9450
2.	„Ocalić od zapomnienia” wystawa etnograficzna	Dyrekcja WPN w Krzywem	stała	7050
3.	Wystawa fotograficzna ze zbiorów Muzeum Przyrody- Oddziału Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, pt. „Żurawie nie znają granic”	Muzeum Wigier	czasowa	13 tys.
4.	Wystawa Uniwersyteckiego Klubu Turystycznego w Warszawie „Unikat”.	Muzeum Wigier	czasowa	5 tys.
5.	Wystawy pokonkursowa z Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego WPN „Piękno nadwigerskiej przyrody”.	Muzeum Wigier	czasowa	1 tys.

Sporządzili: Maciej Ambrosiewicz i Aleksandra Mackiewicz

Tabela 4e. Ceny kart wstępu w 2014 r. (zł)

Park	Wystawy stałe	Muzeum
Cena karty (N/U)	Cena biletu (N/U)	Cena biletu (N/U)
4/2 (jednodniowe)	Karta wstępu 4/2	10/5
15/7,5 (tygodniowe)		
20/10 (dwutygodniowe)		

Sporządziła: Barbara Perkowska

Załącznik 5 Działalność naukowa parku w 2014 r.

Tabela 5a. Wykaz projektów naukowobadawczych realizowanych siłami parku w 2014 r.

Lp.	Tytuł projektu	Kierownik i wykonawcy	Instytucje spoza parku biorące udział w realizacji projektu	Czas trwania projektu	Źródła finansowania
1.	Badania rozmieszczenia obcych gatunków roślin na terenie Wigierskiego Parku Narodowego oraz zagrożeń, jakie stanowią dla rodzimej przyrody	M. Romański L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak A. Mackiewicz		2007-2017	WPN
2.	Badania rozmieszczenia i liczebności gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową w Polsce oraz mających znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej, dla określenia stanu zachowania tych gatunków na terenie parku	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański		2005-2013	WPN
3.	Wybrane elementy ekologii i biologii miodokwiatu krzyżowego <i>Herminium monorchis</i> i kukuczki kapturkowatej <i>Neotianthe cuculata</i> monitoring skuteczności zabiegów ochronnych	M. Romański L. Krzysztofiak		2003-2015	WPN
4.	Badania grzybów, śluzowców i mszaków Wigierskiego Parku Narodowego – inwentaryzacja występowania najcenniejszych gatunków i ich siedlisk	M. Romański L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak	Uniwersytety: Wrocławski, Łódzki i Przyrodniczy w Poznaniu	2008-2015	WPN Fundusz Leśny
5.	Kompleksowe badania jeziora Wigry dla oceny aktualnego stanu i zagrożeń ekosystemu	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański A. Mackiewicz T. Janecki	Uniwersytet Szczeciński, AGH Kraków	2009-2014	WPN
6.	Ocena stanu i tempa przekształceń zbiorników dystroficznych Wigierskiego Parku Narodowego	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański A. Mackiewicz T. Janecki		2009-2017	WPN
7.	Fauna motyli Wigierskiego Parku Narodowego	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak	Uniwersytet w Toruniu	2011-2016	WPN
8.	Wpływ obecności pszczoły miodnej w środowisku leśnym na wybrane rośliny runa i podszycia lasu oraz konkurencyjności względem innych zapylaczy	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski	2014	WPN Fundusz Leśny
9.	Badania fauny skoczogonków <i>Collembola</i> wybranych środowisk Wigierskiego Parku Narodowego	A. Krzysztofiak	Uniwersytet Wrocławski	2013-2017	WPN Fundusz Leśny

10.	Badania fauny biedronek w Wigierskim Parku Narodowym	A. Krzysztofiak	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	2014-2015	WPN
-----	--	-----------------	--	-----------	-----

Sporządzili: Anna i Lech Krzysztofiak

Tabela 5b. Wykaz projektów naukowobadawczych realizowanych przez instytucje zewnętrzne w 2014 r.

Lp.	Tytuł projektu	Instytucje realizujące projekt, kierownicy projektu	Rok rozpoczęcia	Przewidywany rok zakończenia
1.	Ocena elementów typologicznych siedlisk zniekształconych i zdegradowanych w aspekcie przywrócenia zgodności biocenozy z biotopem	IBL Warszawa	2000	stałe powierzchnie badawcze
2.	Badania osadów jezior	AGH Kraków, prof. dr hab. J. Rutkowski, dr Katarzyna Król	1998	2014
3.	Badania glonów wód WPN	Uniwersytet Warszawski, dr Hanna Szymańska, dr Agnieszka Krzyk	2006	2014
4.	Bruzdnice (<i>Dinophyta/Dinoflagella</i>) WPN	U. im. A. Mickiewicza w Poznaniu, dr Maciej Bubka, dr Paweł Owsiany	2009	2014
5.	Monitoring ptaków jeziora Wigry	Komitet Ochrony Orłów, dr inż. Dorota Zawadzka, mgr inż. Jerzy Zawadzki	2009	2014
6.	Prowadzenie badań mikrobiologicznych sucharów	UWM Olsztyn, Sylwia Lew	2011	2014
7.	Badania chrzączek	Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, dr hab. Bronisław Szczęsny	2012	2014
8.	Badania bioty grzybów i porostów WPN	Uniwersytet Wrocławski, prof. dr hab. Wiesław Fałtynowicz	2011	2014
9.	Genetyczne zróżnicowanie populacji <i>Malaxis monophyllos</i> w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem nizinno - górskiej dysjunkcji zasięgu gatunku	Instytut Biologii, Uniwersytet w Białymstoku, mgr Edyta Jermakowicz	2008	2014
10.	Prowadzenie badań mszaków	Uniwersytet Łódzki, dr Monika Staniszek-Kik	2013	2014
11.	Czy ekstremalne zjawiska hydrometeorologiczne pozostawiają ślad biogeochemiczny i ekologiczny w wodach humusowych ?	Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Biologiczno-Chemiczny, dr Piotr Zieliński	2014	2017
12.	Prowadzenie badań motyli	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. dr hab. Jarosław Buszko	2013	2015
13.	Prowadzenie badań grzybów	Uniwersytet Wrocławski, dr Marek Halama, dr Paweł Piesiak	2013	2014
14.	Ocena i identyfikacja stanowisk wybranych roślin inwazyjnych na terenie WPN oraz poszukiwanie metod ich zwalczania	Instytut Politechniczny, PWSZ Suwałki, prof. dr hab. inż. Helena Kubacka-Matusiewicz	2013	2016
15.	Prowadzenie badań flory wątrobowców	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, dr Piotr Górski	2014	2014

16.	Rozmieszczenie reliktowych chrząszczy saproksylicznych z wyszczególnieniem chrząszczy ujętych w Dyrektywie Siedliskowej na obszarze WPN	Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot Oddział Podlaski, Białystok, dr Karol Komosiński, mgr Adam Bohdan	2014	2014
17.	Prowadzenie badań dotyczących oceny wód	L.O.nr 64 warszawa, Zuzanna Ciszewska-Korona	2014	2014
18.	Prowadzenie badań hydrobiologicznych	UAM w Poznaniu, dr hab. Maciej Gąbka	2014	2014
19.	Analiza występowania w wodach jezior Polski gatunku inwazyjnego potencjalnie toksycznej cyjanobakterii: <i>Cylindrospermopsis raciborski</i>	Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii, dr Iwona Jasser	2014	2014
20.	Prowadzenie badań entomologicznych	Uniwersytet Łódzki, dr Katarzyna Szczepko	2014	2014
21.	Biedronkowate (<i>Coleoptera:Coccinellidae</i>) WPN i okolic	Wydział Biologii i Nauk o Środowisku, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Warszawa, dr Piotr Ceryngier, dr hab. Jerzy Romanowski, dr hab. Marek Kloss	2014	2014
22.	Występowanie inwazyjnych gatunków roślin w rezerwach WPN	Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, dr hab. Szymon Zubek	2014	2014
23.	Monitoring osadów dennych rzek i jezior	Państwowy Instytut Geologiczny, mgr Roman Smółka	2013	2015
24.	Monitoring i ocena stanu siedlisk przyrodniczych Natura 2000: 3140 - twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic Charetea	Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, mgr Grzegorz Cierlik, dr Maciej Gąbka	2014	2014
25.	Monitoring jezior Wigry i Pierty w WPN	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Suwałkach	2014	2014
26.	Systemy rozrodu <i>Malaxis monophyllos</i> (L.) Sw. jako czynnik warunkujący demograficzną i genetyczną strukturę populacji.	Instytut Biologii, Uniwersytet w Białymstoku, mgr Edyta Jermakowicz	2014	2015
27.	Występowanie wirusa odkleszczowego zapalenia mózgu oraz innych czynników wirusowych i bakteryjnych w populacji kleszczy z rodzajów <i>Ixodes</i> i <i>Dermacentor</i> we wschodniej Polsce	Ośrodek Diagnostyki i Zwalczania Zagrożeń Biologicznych Wojskowego Instytutu Higieny i Epidemiologii, Puławy, mjr mgr Aleksander Michalski	2014	2014
28.	Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 - faza trzecia	Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Warszawski dr Paweł Pawlikowski	2014	2014
29.	Występowanie zbiorowisk okrzemek (<i>Bacillariophyta</i>) na tle warunków środowiskowych wód WPN	Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Kraków, mgr Monika Eliaasz-Kowalska	2014	2014

Sporządził :Mariusz Szczęsny

Tabela 5c. Spis publikacji naukowych, popularnonaukowych i edukacyjnych opublikowanych i złożonych do druku przez pracowników parku (samodzielnie bądź w charakterze współautorów) w 2014 r.

	Autor (autorzy)	Tytuł publikacji	Czasopismo/książka	Strony
1	Kamiński M., Pieczyński P.	25 lat Wigierskiego Parku Narodowego: Ochrona lasów	Kwartalnik Wigry, 1/2014	4-8
2	Romański M.	Wilczymi ścieżkami	Kwartalnik Wigry, 1/2014	9-16
3	Ambrosiewicz M.	Kruk i lis	Kwartalnik Wigry, 1/2014	17-19
4	Pajer-Giełazys P.	Geocaching w Wigierskim Parku Narodowym	Kwartalnik Wigry, 1/2014	20-21
5	Krzysztofiak A.	Martwe drewno (cz. I) Życie po życiu	Kwartalnik Wigry, 1/2014	24-25
6	Kamiński M., Misiukiewicz W.	25 lat WPN: Ochrona zwierząt	Kwartalnik Wigry, 2/2014	5-14
7	Krzysztofiak A., Krzysztofiak L., Skarżyński D.	Poznajemy skoczogonki	Kwartalnik Wigry, 2/2014	15-16
8	Ambrosiewicz M.	Bocian i kukułka	Kwartalnik Wigry, 2/2014	17-19
9	Borejszo J., Perkowska B.	25 lat WPN: Rozwój turystyki	Kwartalnik Wigry, 2/2014	19-21
10	Krzysztofiak A.	Martwe drewno (cz. II) Bezkręgowce	Kwartalnik Wigry, 2/2014	24-25
11	Krzysztofiak L.	25 lat WPN: Stan środowiska	Kwartalnik Wigry, 3/2014	6-9
12	Ambrosiewicz M.	Strażnicy nocy – sowa i nietoperz	Kwartalnik Wigry, 3/2014	15-17
13	Karaś M.	UNIKAT – ludzie, którzy przeżywają świat	Kwartalnik Wigry, 3/2014	18-21
14	Krzysztofiak A.	Martwe drewno (cz. III) Mszaki, grzyby i śluzowce	Kwartalnik Wigry, 3/2014	24-25
15	Adamczewska J.	25 lat WPN Edukacja	Kwartalnik Wigry, 4/2014	8-18
16	Ambrosiewicz M.	Droga Suwałki - Sejny	Kwartalnik Wigry, 4/2014	19-23
17	Zaborowski Z.	Grodzisko w Posejnelach	Kwartalnik Wigry, 4/2014	23-25
18	Perkowska B..	Wiadomości turystyczne	Kwartalnik Wigry, 4/2014	26-29
19	Krzysztofiak A.	Martwe drewno (cz. IV) Kręgowce	Kwartalnik Wigry, 4/2014	32-33
20	Staniaszek-Kik M., Fałtynowicz W., Halama M., Panek E., Romański M., Sawoniewicz M., Krzysztofiak L.	Założenia i wstępne rezultaty projektu „Badania organizmów saproksylicznych w różnych ekosystemach leśnych Wigierskiego Parku Narodowego”	Studia i Materiały CEPL w Rogowie, 41(4)	216-223
21	Krzysztofiak L., Romański M., Krzysztofiak A., Dajdok Z.	Inwazje obcych gatunków roślin jako zagrożenia dla bioróżnorodności obszarów cennych przyrodniczo	Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	1-16

22	Krzysztofiak A., Krzysztofiak L.	Płazy Polski - przewodnik terenowy	Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	1-67
23	Misiukiewicz W.	Bory Dolnośląskie i Puszcza Augustowska – Ochrona głuszca.	Las Polski nr 23	4-5
24	Misiukiewicz W.	Głuszcowa konferencja w Głębokim Borze	Ptaki Polski nr 32	42
25	Misiukiewicz W.	Co dalej z łosiem? Relacja z seminarium w Malinówce	Brać Łowiecka nr 2	18
26	Misiukiewicz W.	Nieglusi na los głuszca	Brać Łowiecka nr 2	34-36
27	Misiukiewicz W.	Wigierski Park Narodowy	Ssaki polskich parków narodowych. (w:) G. Jamrozy (red.)	178-191
28	Janiszewski P., Hanzal V., Misiukiewicz W.	The Eurasian Beaver (Castor fiber) as a Keystone Species a Literature Review.	Baltic Forestry 20(2)	277-286
29	Ambrosiewicz M.	Kanał Augustowski w oczekiwaniu na wpis na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO	Kanał Bydgoski w systemie polskich dróg wodnych	
30	Ambrosiewicz M.	Czy Suwalszczyzna jest pograniczem?	Materiały z sesji naukowej pt.: Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Transgraniczność jako czynnik rozwoju regionu"	217-227
31	Ambrosiewicz M.	Kiedy Prusacy wkroczyli do Polski. Wielka Wojna we wspomnieniach Laury Turczynowicz	Rocznik Augustowsko- Suwalski t. XIV	131-139

Sporządziła: Aleksandra Mackiewicz

Tabela 5d. Wykaz konferencji i seminariów naukowych zorganizowanych przez park (lub na terenie parku przez instytucje zewnętrzne) w 2014 r.

Lp.	Tytuł konferencji	Organizatorzy	Czas trwania	Liczba uczestników
1.	Konferencja naukowa „Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 Ostoja Wigierska”	WPN	27-28.05.2014	50
2.	Symposium „Inwazyjne gatunki obcego pochodzenia zagrożeniem dla rodzimej przyrody”	Stowarzyszenie "Człowiek i Przyroda", Wigierski Park Narodowy, Roztoczański Park Narodowy, Park Narodowy Borów Tucholskich	3-4.09.2014	80
3.	Seminarium „Problemy ochrony Wigierskiego Parku Narodowego”	POIŚ, NFOŚiGW	16-18.10.2014	160

Sporządziła: Aleksandra Mackiewicz

Tabela 5e. Wykaz konferencji, seminariów i szkoleń, w których wzięli udział pracownicy parku w 2014 r.

Lp.	Tytuł	Organizator	Kraj, miejsce, termin	Uczestnicy
1.	Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 „Ostoja Wigierska”	WPN	Polska, Gawrych Ruda 27-28.05.2014	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański A. Mackiewicz T. Janecki M. Szczęsny J. Łoziński M. Kamiński J. Adamczewska K. Łukowska E. Perkowska
2.	Inwazyjne gatunki obcego pochodzenia zagrożeniem dla rodzimej przyrody	Stowarzyszenie "Człowiek i Przyroda", WPN, RPN, PNBT	Polska, Gawrych Ruda 3-4.09.2014	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański A. Mackiewicz T. Janecki M. Szczęsny J. Łoziński M. Kamiński J. Adamczewska K. Łukowska
3.	Rola martwego drewna w ekosystemach leśnych	Lasy Państwowe	Polska, Rogów 21.03-23.03.2014	A. Krzysztofiak T. Janecki Ł. Skiendziul
4.	Ocena stopnia przeobrażeń obszarów cennych przyrodniczo	Roztoczański Park Narodowy	Polska, Zwierzyniec	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak
5.	Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego	GIOS	Polska, Warszawa	L. Krzysztofiak M. Romański
6.	Szkoła Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego	Stacja Bazowa "Święty Krzyż"	Polska, Kielce 20-22.05.2014	T. Janecki
7.	Dzień Informacyjny LIFE	NFOŚiGW	Polska, Warszawa	L. Krzysztofiak T. Janecki
8.	Szkolenie z turystyki etnicznej pt. „Podróż do etnobajki”	SIRT Suwałki	Białoruś 17- 21.03.2014	E. Perkowska

9.	Otwarcie wystawy WPN w Dzukijskim Parku Narodowym na Litwie	Dzukijski Park Narodowy	Litwa, Dzukija 20.03.2014	M. Kamiński Ł. Skiendziul M. Ambrosiewicz W. Misiukiewicz
10.	Szkolenie z turystyki etnicznej pt. „Podróż do etnobajki”	SIRT Suwałki	Polska, Rutka 30.03 – 4.04.2014	E. Perkowska
11.	Konferencja „Monitoring przyrodniczy w polskich parkach narodowych”	Wydział Leśny UR w Krakowie	Polska, Kraków 11-12.04.2014	T. Huszcza Ł. Skiendziul W. Misiukiewicz
12.	Dni Ziemi 2014	Fundacja Ośrodka Edukacji Ekologicznej	Polska, Warszawa 27.04.2014	M. Januszewicz W. Misiukiewicz
13.	Konferencja pt. „Dziedzictwo kulturowe wsi podlaskiej i lubelskiej – wiedza, dobre praktyki, wyzwania”	Białowiecki Park Narodowy	Polska, Białowieża 28-29.05.2014	K. Łukowska
14.	konferencja pt. „W dziką stronę – metody edukacji ekologicznej w terenie”	Ośrodek Działań Ekologicznych Źródła w Łodzi	Polska, Spała 27-28.09.2014	J. Adamczewska E. Perkowska
15.	Warsztaty monitoringowe „Owady saproksyliczne, raki, malakofauna i ryby”	Białowiecki Park Narodowy	Polska, Białowieża 2-3.10.2014	E. Perkowska
16.	Szkolenie oraz tygodniowe warsztaty terenowe dla pracowników Poleskiego Parku Narodowego z zakresu inwentaryzacji stanowisk bobrowych	Poleski Park Narodowy	Polska, Urszulin 17-21.11.2014	W. Misiukiewicz
17.	Konferencja i warsztaty pt. „Niewidomy w parku narodowym”	Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi	Polska, Łaski 24-26.11.2014	J. Adamczewska K. Łukowska
18.	Konferencja z cyklu Współczesne Zagadnienia Edukacji Leśnej Społeczeństwa pt. „Nowoczesne technologie dla edukacji leśnej”	CEPL w Rogowie	Polska, Rogów 3-4.12.2014	J. Adamczewska K. Łukowska W. Misiukiewicz
19.	Szkolenie pt. „Nowoczesne metody promocji i edukacji w parkach narodowych”	Ministerstwo Środowiska	Polska, Warszawa 11-12.12.2014	E. Perkowska
20.	Kanał Bydgoski w systemie polskich dróg wodnych	Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy	Polska, Bydgoszcz, MCK, Wrzesień 2014	M. Ambrosiewicz
21.	Międzynarodowa konferencja naukowa Wielka Wojna – Suwalszczyzna i Zaniemenie 1914–1918	Muzeum Okręgowe w Suwałkach	7.06.2014	M. Ambrosiewicz
22.	Problematyka integracji w zespołach zabytkowych wodnych	Narodowy Instytut Dziedzictwa - Akademia Nieświeska	Białoruś, Mińsk Instytut kultury, lipiec 2014	M. Ambrosiewicz
23.	Warsztaty bartnicze	Stowarzyszenie Free the Bees	Szwajcaria, Lucerna- Kriens, 24-31.09.2014	J. Adamczewski
24.	Warsztaty bartnicze	Europejski Instytut Leśnictwa	Niemcy, Eschenau22- 26.10.2014	J. Adamczewski

Sporządzili Joanna Adamczewska, Lech Krzysztofiak, Aleksandra Mackiewicz

Tabela 5f. Zakres monitoringu środowiska w 2014 r.

Monitorowane parametry	Od kiedy	Z jaką częstotliwością	Osoba (instytucja) odpowiedzialna	Źródła finansowania
------------------------	----------	------------------------	-----------------------------------	---------------------

Meteorologia: kierunek wiatru, prędkość wiatru, temperatura powietrza, temperatura powietrza nad gruntem (5 cm), temperatura gruntu (5, 20, 50, 100 cm), wysokość opadu, wilgotność powietrza, usłonecznienie, promieniowanie.	2002	Pomiary automatyczne	L. Krzysztofiak M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Chemizm powietrza atmosferycznego: stężenie dwutlenku siarki w powietrzu, stężenie dwutlenku azotu w powietrzu.	2002	Co miesiąc	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Chemizm opadów atmosferycznych: objętość opadu, przewodność elektrolit., odczyn pH, fosfor fosforanowy, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, sód, potas, wapń, magnez.	1995	Co tydzień	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Chemizm opadu podokapowego: objętość wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, fosfor fosforanowy, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, sód, potas, wapń, magnez.	1995	Co miesiąc	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Chemizm roztworów glebowych: objętość wody, przewodność elektrolityczna, odczyn pH, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, fosfor ogólny, chlorki, sód, potas, twardość ogólna, wapń, zasadowość.	2004	Co miesiąc	T. Janecki	NFOŚiGW, WPN
Metale ciężkie i siarka w <i>Hypogymnia physodes</i> stężenia Pb, Cd, Cu, S, Zn.	1999	Co 2 lata	A. Mackiewicz	NFOŚiGW, WPN
Wody podziemne: temperatura wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, sód, potas, wapń, magnez, mangan, zasadowość, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, fosfor ogólny, BZT ₅ , O ₂ .	1995	4 razy w roku	A. Mackiewicz	NFOŚiGW, WPN
Wody powierzchniowe – rzeki: stan wody, prędkość przepływu, temperatura wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, sód, potas, wapń, magnez, zasadowość, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, fosfor ogólny, BZT ₅ , O ₂ .	1994	Co miesiąc	A. Mackiewicz	NFOŚiGW, WPN
Chemizm opadu organicznego: opad organiczny (masa świeża), opad organiczny (masa sucha), siarka ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny, wapń, magnez, sód, potas.	2005	Co miesiąc	A. Mackiewicz	NFOŚiGW, WPN
Flora i roślinność zlewni: skład gatunkowy, zdrowotność, rozmieszczenie	1999	Cały sezon wegetacyjny	M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Struktura i dynamika szaty roślinnej na powierzchniach stałych: skład gatunkowy, żywotność, pierśnica drzew, wysokość drzew, pokrycie warstwy.	1998	Co 5 lat	M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Zdrowotność drzew i drzewostanów	2010	1/rok	A. Krzysztofiak M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Epifity nadrzewne skład gatunkowy porostów, powierzchnia plech i ich zdrowotność	2007	1/rok	A. Krzysztofiak M. Romański	NFOŚiGW, WPN
Fauna epigeiczna (biegaczowate): struktura troficzna, struktura dominacji, aktywność.	2004	1/mc w sezonie wegetacyjnym (V-IX)	A. Krzysztofiak L. Krzysztofiak	NFOŚiGW, WPN

Sporządził Lech Krzysztofiak

Załącznik 6 Zestawienie zadań realizowanych ze środków bezzwrotnych pochodzących ze źródeł pozabudżetowych

Nazwa zadania	Źródło finansowania	Nr i data zawarcia umowy będącej podstawą realizacji zadania	Termin rozpoczęcia i ukończenia realizacji zadania ze środków pochodzących z podpisanej umowy dotacji (mm-rr)/(mm-rr)	Wykonanie w 2014 r.	Czy realizacja zadania jest zakończona? (TAK/NIE)	Zakres rzeczowy dotychczas zrealizowanych zadań ze środków pochodzących z podpisanej umowy dotacji
1	2	3	4	5	6	7
"Czynna ochrona zespołów ryb w wybranych ekosystemach wodnych Wigierskiego Parku Narodowego"	NFOŚiGW w Warszawie	514/2013/Wn-10/OP-WK/D z dnia 23-07-2013	07-2013 / 12-2017	102 988,00	NIE	Zakup narybku siei, węgorza, pstrąga potokowego, lina
"Rozwój bazy edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego"	NFOŚiGW w Warszawie	192/2013/Wn-50/EE-BS/D z dnia 29-04-2013	04-2013 / 03-2014	163 147,99	TAK	Budowa terenowej infrastruktury edukacyjnej przy Muzeum Wigier, doposażenie ekspozycji Muzeum
"GIS jako podstawa wdrożenia Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego"	NFOŚiGW w Warszawie	954/2013/Wn-50/OP-IN/D z dnia 24-12-2013 r.	12-2013 / 09-2014	375 521,03	TAK	Zakup sprzętu oraz oprogramowania , szkolenie z zakupionego w ramach przedsięwzięcia oprogramowania GIS
Zadanie nr 1 "Czynna ochrona ekosystemów leśnych Wigierskiego Parku Narodowego w 2014 roku"	Fundusz Leśny	ZP-16/14 z dnia 20-05-2014	05-2014 / 12-2014	421 387,93	TAK	Przebudowa drzewostanów, ochrona upraw przed zwierzyną, ochrona ptaków
Zadanie nr 2 "Ochrona przeciwpożarowa na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w 2014 roku"				507 591,72		Naprawa nawierzchni dróg dojazdowych, powiększenie prześwitu dróg, porządkowanie przy drogach publicznych, obsługa PAD, konserwacja sprzętu gaśniczego
Zadanie 3 : Przeprowadzenie badania naukowego pt.: "Wpływ obecności pszczoły miodnej w środowisku leśnym na wybrane rośliny runa i podszycia lasu oraz konkurencyjność względem innych zapylaczy "				37 609,11		Badanie wpływu obecności pszczoły miodnej ,opracowanie wyników i sporządzenie raportu, wynajęcie pasieki
Zadanie 4 : Przeprowadzenie badania naukowego pt.: "Badania organizmów saproksylicznych w różnych ekosystemach leśnych Wigierskiego Parku Narodowego - etap III "				122 461,97		Zakup fotopułapek, inwentaryzacja grzybów, porostów, mszaków, śluzowców, owadów, wątrobowców ,opracowanie wyników i sporządzenie raportu
Zadanie nr 5 "Badanie znaczenia otwartych przestrzeni śródleśnych dla zachowania różnorodności gatunkowej owadów na przykładzie motyli i pszczołowatych- etap II"				35 200,00		Inwentaryzacja motyli na badanych powierzchniach, opracowanie wyników i sporządzenie raportu
Zadanie nr 6 "Badania dynamiki zmian poziomu wód podziemnych oraz ich wpływu na podmokłe ekosystemy leśne Wigierskiego Parku Narodowego - etap III"				30 000,00		Inwentaryzacja grzybów, mchów, owadów, wątrobowców, opracowanie merytoryczne i graficzne

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2013 ROKU

"Przyroda dla całej rodziny - edukacja ekologiczna dzieci i dorosłych w WPN"	WFOŚiGW w Białymstoku	019/14/B-EE/WD-319/D z dnia 09-04-2014 r.	04-2014 / 12-2014	57 283,73	TAK	druk kwartalnika "Wigry", zakup materiałów
Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 "Ostoja Wigierska"	Komisja Europejska - Instrument Finansowy LIFE+	LIFE11 NAT/PL/000431 z dnia 04-10-2012 r.	10-2012 / 12-2017	1 880 567,68	NIE	Czynna ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk na obszarze Natura 2000 "Ostoja Wigierska"
"Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego"	NFOŚiGW w Warszawie	963/2013/Wn-10/OP-PO-PS/D z dnia 24-12-2013	11-2013 / 06-2015	198 449,94	NIE	Budowa infrastruktury przy OeŚ Słupie, budowa infrastruktury w Krzywem, zakup sprzętu
"Ograniczenie presji turystycznej na cennych przyrodniczo obszarach Wigierskiego Parku Narodowego"	Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych	POIS.05.01.00-00-437/12 z 29-11-2013 r.	09-2013 / 06-2015	1 124 549,13	NIE	Budowa infrastruktury przy OeŚ Słupie, budowa infrastruktury w Krzywem, zakup sprzętu
Realizacja programu badawczo-pomiarowego ZMŚP w Stacji Bazowej Wigry w roku 2014	Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu	35/2012/F nr 6/K/2014/CZMŚP z 03.02.2014 r.	02-2014 / 11-2014	48 132,81	NIE	Realizacja programu badawczo-pomiarowego ZMŚP w Stacji Bazowej Wigry w roku 2014
Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska	Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych	POIS.05.03.00-00-275/10 z 25-01-2011 r.	2010 / 2014	255 034,77	TAK	Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska
	Dotacja celowa z Ministerstwa Środowiska					
	NFOŚiGW w Warszawie	61/2013/Wn-10/OP-IN-PS/D z dnia 20-02-2013	02-2013/06-2014	47 795,95	TAK	Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Ostoja Wigierska
RAZEM				5 407 721,76	X	X

Sporządziły: Alicja Cichocka, Małgorzata Kowalewska

Tabela 6a Projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2014 r.

Lp.	Tytuł projektu	Czas realizacji	Organizacja wiodąca	Źródła finansowania	Kwota dotacji (zł)
1.	Ochrona rodzimej flory przed gatunkami roślin obcego pochodzenia na obszarach Natura 2000 "Ostoja Wigierska", " Sand Brdy", "Roztocze Środkowe"	27.02.2014-30.09.2015	Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	UE, NFOŚiGW, Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	1 307 076,00
2.	Ochrona płazów na obszarach Natura 2000 w północno-wschodniej Polsce	1.09.2013-31.08.2016	Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW w Białymstoku, WFOŚiGW w Olsztynie, Stowarzyszenie „Człowiek i Przyroda”	16 506 638,00

Sporządziła Lech Krzysztofiak

Załącznik 7 Szkółki w 2014 r.

Brak szkółek w Wigierskim Parku Narodowym.

Załącznik 8 Zalesienia i zabiegi hodowlane w ekosystemach leśnych w 2014 r.

(ha)

Lp.	Wyszczególnienie	Wg proj. planu och. (na 20 lat)	2014 r.		Plan na 2015 r.	Uwagi
			plan	wykonanie		
1.	Odnowienia		-	-	-	
2.	Zalesienia		-	-	-	
3.	Poprawki i uzupełnienia luk		2,20	2,20	2,23	
4.	Pielęgnowanie gleby, niszczenie chwastów na uprawach		5,60	5,60	5,30	
5.	Czyszczenia wczesne		6,50	6,50	4,99	
6.	Czyszczenia późne		10,80	10,80	8,77	
7.	Wprowadzanie podszytów		-	-	-	
8.	Trzebieże wczesne		67,22	67,22	87,47	
9.	Trzebieże późne		144,94	144,94	150,82	

Sporządził Łukasz Skiendziul

Załącznik 9 Ochrona lasu w 2014 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	2014 r.		Plan na 2015 r.	Uwagi
			plan	wykonanie		
1.	Próbne poszukiwanie owadów w ściółce	liczba prób	57	57	57	
2.	Wykładanie pułapek	szt.	16	17	16	
		szt.	227	220	227	
3	Skrzynki Lęgowe	szt.	0	182	0	
		szt.	805	617	805	
4.	Zabezpieczanie upraw przed zwierzyną	ha	69,30	68,30	69,30	
		ha				
		ha	1,94	1,18	1,94	
5.	Pasy ppoż.	km	-	-	-	
		km	-	-	-	
6.	Liczba pożarów lasu		-	-	-	
	szacunek strat	tys. zł	-	-	-	

Sporządził Łukasz Skiendziul

Załącznik 10 Pozyskanie drewna w 2014 r.

(tys. m³)

Lp.	Wyszczególnienie	2014 r.			Plan na 2015 r.	Uwagi
		wg operatu urządzania	Plan	wykonanie		
1.	Pozyskanie	ogółem	11,70	10,52	11,63	So – 6,33
	w tym	grubizna	11,33	10,27	11,32	So – 6,21
2.	Grubizna iglasta	ogółem	10,58	9,60	10,78	So – 6,21
	w tym z cięć	przebudowy	-	-	-	-
		przygodne i sanit.	4,88	3,60	4,21	Posusz i wiatrołomy
		trzebieży/czyszcz.	5,70	6,00	6,57	So – 5,19
3.	Grubizna	ogółem	0,75	0,67	0,54	Brz – 0,51
	w tym z cięć	przebudowy	-	-	-	-
		przygodne i sanit.	0,23	0,08	0,16	Posusz i wiatrołomy
		trzebieży/czyszcz.	0,52	0,59	0,38	Brz- 0,48

Sporządził Wojciech Kamiński

Tabela 10a. Sprzedaż drewna w 2014 r.

(m³)

Lp.	wyszczególnienie	drewno iglaste						drewno liściaste						Ogółem
		Wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia (W0)	Średniowymiarowe do przerobu przemysłowego (S2, S3)	Średniowymiarowe mierzone w szt. pojedynczo lub grupowo (S1)	Średniowymiarowe opalowe (S4)	Małowymiarowe (M)	Razem	Wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia (W0)	Średniowymiarowe do przerobu przemysłowego (S2, S3)	Średniowymiarowe opalowe (S4)	Małowymiarowe (M)	Razem		
1.	stan na 1.01.2014r. remanent w lesie	11	960	0	0	0	71	0	0	1	0	1	72	
3.	pozyskanie	2 733	5 686	0	1 643	339	10 401	37	136	445	32	650	11 051	
2.	przychód inny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4.	sprzedaż	2 744	5 740	0	1 643	339	10 461	37	136	442	32	647	11 108	
5.	stan na 31.12.2014 r. remanent w lesie	0	6	0	5	0	11	0	0	4	0	4	15	

Sporządził Wojciech Kamiński

Załącznik 11 Ochrona zwierząt w 2014 r.

Tabela 11a. Liczebność wybranych gatunków zwierząt w 2014 r.

Lp.	Gatunek	Liczba ^{x/}	Uwagi
1.	Bóbr	160	
2.	Wilk	ok.20	
3.	Ryś	1	
4.	Wydra	10	
5.	Borsuk	40	
6.	Lis	130	
7.	Orlik krzykliwy	1	a
8.	Bielik		d
9.	Kania ruda		
10.	Kania czarna		
11.	Trzmielojad	0	
12.	Bocian czarny	0	

Sporządził: Wojciech Misiukiewicz

a Pojawiające się przechodnie, migrujące, b Występują, brak danych liczbowych (w 2014 r. nie inwentaryzowano). c Tylko ślady bytowania, d Wyznaczone strefy ochronne

Tabela 11b. Ochrona zwierząt łownych w 2014 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Teoretyczna pojemność parku	2014					2015		
				stan na początku roku	przewid. przyrost	redukcja			wskaźnik poziomu redukcji w % ²⁾	przewidywany stan na początku roku	plan redukcji
						plan	wykonanie ¹⁾	% wykonania planu			
1.	Łosie ogółem	szt.	45	35	7	-	-			42	-
	w tym: byki	szt.		15		-	-			15	-
	klępy	szt.		20		-	-			20	-
	łoszaki	szt.		x	7	-	-			7	-
2.	Jelenie ogółem	szt.	160	250	50	27	21	77,8	8,4	279	27
	w tym: byki	szt.		100		8	4			96	8
	łanie	szt.		150		15	13			137	15
	cielęta	szt.			50	4	4			46	4
3.	Sarny ogółem	szt.	250	300	60	20	2	10,0	0,7	358	20
	w tym: rogacze	szt.		130		12	2			128	12
	kozy	szt.		170		6	0			170	6
	koźłeta	szt.		x	60	2	0			60	2
4.	Dziki ogółem	szt.	140	200	180	50	50	100,0	25,0	330	50
5.	Wydatki na ochronę zwierząt łownych ogółem	zł				64 000	61 388				64 000
	w tym: zagospodarowanie	zł				2 000	180				2 000
	grodzenie pól	zł				-	-				-
	odszkodowania	zł				60 000	85 627				80 000
	koszty redukcji	zł				2 000	3 212				3 000
6.	Wpływy z ochrony zwierząt	zł				14 000	12 483				14 000
	w tym: z redukcji	zł				14 000	12 483				14 000
7.	Powierzchnia zredukowanych. szkód	ha				40,0	42,5				40,0
8.	Pow. istotnych uszkodzeń drzewostanów	ha				45,00	8,53				45,0

¹⁾wykonanie obejmuje redukcję i upadki zwierzyny, ²⁾ odstrzał redukcyjny/liczebność stada podstawowego % redukcja następuje, gdy wskaźnik ten jest wyższy niż wskaźnik przyrostu zrealizowanego (zwierzyna płowa – 20%, dziki – 100%)

Sporządziła Dorota Zaborowska

Załącznik 12 Czynna ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych w 2014 r.

Rodzaj zabiegu	Powierzchnia (ha)	Termin (miesiące wykonania)	Uwagi
----------------	-------------------	-----------------------------	-------

Wykaszenie	Łąki podmokłe i bagna – 5,26 ha	wrzesień	Pokos wywieziono poza powierzchnię i pozostawiono do naturalnego rozkładu.
Wrywanie poszczególnych sztuk niecierpka gruczołowatego	49,97 ha	maj-sierpień	Zabieg wykonano kilkakrotnie w celu usunięcia ekspansywnego gatunku rośliny obcego pochodzenia. Biomasa zutilizowano.
Wrywanie części nadziemnej i podziemnej nawłoci kanadyjskiej	0,012 ha	lipiec	Biomasa zutilizowano.
Wrywanie części nadziemnej i podziemnej róży pomarszczonej	0,019	maj, październik	Zabieg wykonano dwukrotnie w celu usunięcia ekspansywnego gatunku rośliny obcego pochodzenia. Biomasa zutilizowano.
Wrywanie części nadziemnej i podziemnej winobluszcza	0,018 ha	kwiecień - maj	Biomasa zutilizowano.
Wykaszenie zarośli trojeści amerykańskiej.	0,80 ha	czerwiec-sierpień	Zabieg wykonano dwukrotnie w celu usunięcia ekspansywnego gatunku rośliny obcego pochodzenia. Biomasa zutilizowano.
Wycinanie, karczowanie i usuwanie odrośli czeremchy amerykańskiej	430 szt.	kwiecień-sierpień	Biomasa zutilizowano.
Wykaszenie części nadziemnej i odrośli rdestowca ostrokończystego	250 m2	kwiecień-maj	Zabieg wykonano kilkakrotnie w ciągu sezonu wegetacyjnego. Biomasa zutilizowano.
Odkrzaczanie łąk, otwartych terenów podmokłych itp.	0,30 ha	wrzesień	Biomasa usunięto z powierzchni.
Wypas a) krowy b) owce c) konie d) inne	Łąki i pastwiska wydzierżawione rolnikom - 21,1 ha	maj-wrzesień	Ekstensywny wypas

Sporządził: Łukasz Skiendziul

Załącznik 13 Czynna ochrona ichtiofauny w 2014 r

Sortyment: B – bardzo duży, DS – duży średni, D – duży, S – średni, M – mały

Jezioro (rzeka) – pow. lustra wody w ha	Odłowy (regulacyjne, kontrolne, tarlaki) w kg							Intensywność odłowy (kg/ha)	Zarybienia		Uwagi: w jakim okresie dokonywano zarybień	
	sortyment								stadium – szt./kg	intensywność zarybień (szt./ha)		
Gatunek	B	DS	D	S	M	BEZ SORT.	Razem					
I. Wigry – 2202,035	Odłowy kontrolne raków, odłowy regulacyjne ryb oraz odłowy tarlaków											
sieja						16,5	16,5		narybek jesienny– 20000 szt.	9,08	w dniu 15.10	
sielawa						22 037,5	22 037,5		wylęg– 28 170 000 szt.	12 792,7	w okresie 29.03 – 09.04	
węgorz		219,5					219,5		nar. pod 60kg/7500 szt.	3,4	w dniu 03.07	
szczupak	99	1 210,5					1 309,5		wylęg – 3 440 000 szt.	1 562,2	w okresie 16.04 – 24.04	
lin			467,5				467,5		kroczek 550 kg	5	w okresie 30.10 – 13.11	
okoń		194,5					194,5					
sum							0		narybek jesienny – 2 000 szt.	0,9	w dniu 03.09	
troć jeziorowa							0		narybek jesienny – 2 000 szt.	0,9	w dniu 28.10	
leszcz			15 145	13 705	18		1 669,5					
płoc				444	310		754					
stynka						42	42,0					
drobnica						40,0	40,0					
Razem							26 750,5	12,15				
II. Pierty – 233,28	zarybianie											
szczupak									wylęg – 230 000 szt.	986	w dniu 22.04	
lin									kroczek 140 kg	12	w dniu 03.11	
III. Mulaczysko – 18,19	zarybianie											
sieja									narybek jesienny 1 000 szt.	54,97	w dniu 15.10	
sielawa									wylęg – 500 000 szt.	27 487,6	w dniu 09.04	
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1 649,2	w dniu 22.04	
IV. Leszczewek – 22,02	zarybianie											
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1 362,4	w dniu 19.04	
V. Omulówek – 17,8	zarybianie											
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1 685,4	w dniu 24.04	
VI. Kruszniak – 26,71	zarybianie											
szczupak									wylęg – 30 000 szt.	1 123,2	w dniu 24.04	
VII. Czarna Hańcza	zarybianie											
pstrąg potokowy									nar. jesienny 4 000 szt.	ok 2 000 szt./1 km cieku	w dniu 22.10	
VIII. Białe Wigierskie 101,5	Zarybianie, odłowy kontrolne raków i siei									nar. jesienny 5 000 szt.	49,26	w dniu 15.10

Sporządził Michał Osewski

Załącznik 14 Turystyka i komunikacja w 2014 r.

Szlaki turystyczne (park + otulina)		
Pieszce		
Lp.	Nazwa	Długość (m)
1	czerwony Śladami Lityńskiego	7 302,71
2	czerwony Krusznik - Monkinie - Danowskie	5 916,22
3	czerwony Nad Czarną Hańczą	13 019,48
4	czarny St. Folwark - Nowa Wieś - Lipniak	10 061,95
5	zielony Wokół Wigier im. A. Patli	45 327,87
6	zielony Nad sucharami	6 842,84
7	żółty Krzywe - Kaletnik	17 189,05
8	niebieski M. Huta - Krzywe - Gawrych Ruda	20 000,72
9	niebieski Ur. Wężał - M. Ruda - W. Most - Gremzdówka	11 355,16
10	żółty Danowskie - Tobołowo Sarnetki	12 563,53
suma		149 579,53
Pieszce łącznikowe		
1	czarny Na Dziewiętnasty kilometr	2 185,53
2	czarny W dolinę Cz. Hańczy od południa	1 550,30
3	czarny W dolinę Cz. Hańczy od północy	1 479,81
4	czarny Nad Jezioro Staw	2 600,00
suma		7 815,64
Spacerowe		
1	Ścieżka spacerowa żółta Dąbek	1 574,39
Rowerowe		
1	Tajemnice Światła (JPiI)	16 370,11
2	żółty Krzywe - St. Folwark	9 420,39
3	czerwony Podlaski Bociani	40 051,17
4	zielony Międzynarodowy R11	40 713,41
5	niebieski M.Huta - Leszczewo - St. Folwark	10 278,332
suma		116 833,42
Szlaki dojścia		
1	do wapienników	251,26
2	od księdza - do trasa narciarskich Krzywe	517,20
3	do krzyża powstańców Sarnetki	127,11
4	do krzyża prawosławnego Wiatrołuża	81,74
5	do modrzewi Leszczewek	242,75
suma		1 220,05
Trasy Narciarskie		
1	Trasa Słupie	7 087,79
2	Trasa Krzywe	8 232,97
suma		15 320,76
Ścieżki edukacyjne		
1	Ścieżka Suchary	2 068,55
2	Ścieżka Płazy	4 297,51
3	Ścieżka Puszcza	3 649,25
4	Ścieżka Las	1 521,32
5	Ścieżka Jeziora	5 247,52
6	Ścieżka Samle	4 784,83
suma		21 568,99
Łączna suma długości oznakowanych dróg udostępnionych do turystyki na terenie parku i otuliny wynosi 273 km		

Sporządziła: Barbara Perkowska

Załącznik 15 Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	2013	2014
			budżet	budżet
1.	Zatrudnienie ogółem stan na 31.XII.	osób	83	80
	w tym:			
	stanowiska robotnicze	osób	13	12
	w biurze dyrekcji	osób	42	41
	prac. inż.techn.:	osób	28	27
	w tym w terenie	osób	24	23
	pozostałe stanowiska nierobotnicze	osób	-	-
	pracownicy sezonowi	osób	-	-
2.	średnia płaca ogółem:	tys. zł.	3,87	4,00
	w tym:			
	robotnicy	tys. zł.		
	nierobotnicy	tys. zł.		
3.	Wykształcenie stan na 31.XII.			
	wyższe	osób	43	42
	średnie	osób	31	30
	zawodowe	osób	5	5
	podstawowe	osób	4	3

Sporządziła: Alicja Sobota

Tabela 15a Wykaz pracowników i pełnionych funkcji w 2014 r.

Stan na 31.XII.2014 r.

Lp.	Nazwisko i imię	Stanowisko
1.	Adamczewska Joanna	Kierownik Dz. Edukacji
2.	Adamczewski Jacek	St. spec. ds. edukacji
3.	Aleksandrowicz Waldemar	Podleśniczy
4.	Ambrosiewicz Maciej	P.o. kierownika Muzeum Wigier
5.	Barszczewski Marek	St. strażnik
6.	Bednarek Jerzy	Leśniczy
7.	Bednarek Joanna	Podleśniczy
8.	Bielawski Zbigniew	Nadleśniczy
9.	Borejszo Jarosław	Z-ca Dyrektora
10.	Budrowska Barbara	Sprzątaczką
11.	Bulkowski Krzysztof	St. strażnik W.O.O. Wigry
12.	Butkiewicz Andrzej	Podleśniczy
13.	Chiliński Sławomir	Operator ciągników
14.	Cichocka Halina	St. księgową
15.	Daniłowicz Andrzej	Rob. gospodarczy
16.	Dobreńczyk Marta	Spec.ds. edukacji
17.	Górecka Joanna	St. spec. ds. edukacji

18.	Gwaj Andrzej	Leśniczy
19.	Gwaj Piotr	Strażnik Straży Parku
20.	Gwiazdowski Paweł	St. strażnik Straży Parku
21.	Hołubowicz Antoni	Rob. gospodarczy
22.	Huszczka Tomasz	Leśniczy
23.	Ignatowicz Elżbieta	Ref. techniczny
24.	Janecki Tomasz	St. spec. ds. ochrony przyrody
25.	Januszewicz Adam	St. spec. ds. udostępniania parku
26.	Januszewicz Małgorzata	Spec. ds. edukacji
27.	Jeromin Marek	Leśniczy
28.	Juskiewicz Marek	Leśniczy
29.	Kamińska Janina	St. spec. ds. ochrony przyrody
30.	Kamiński Maciej	Z-ca Dyrektora
31.	Kamiński Wojciech	St. spec. ds. ochrony przyrody
32.	Karaś Małgorzata	St. spec. ds. ochrony przyrody
33.	Kisłowski Radosław	Podleśniczy
34.	Kolenkiewicz Mieczysław	Podleśniczy
35.	Kołodziejowski Sławomir	Podleśniczy
36.	Koncewicz Beata	St. księgowy
37.	Koncewicz Józef	Leśniczy
38.	Kopiczko Marta	Główny księgowy
39.	Korsakowski Karol	Komendant Straży Parku
40.	Kowalewska Małgorzata	St. ref. ds. administracyjnych
41.	Krzysztofiak Anna	Adiunkt Prac. Nauk. Edukacyjnej
42.	Krzysztofiak Lech	Kier. Prac. Nauk.-Edukacyjnej
43.	Kuczkowski Krzysztof	Konserwator
44.	Łapiński Maciej	Spec. informatyk
45.	Łoziński Jacek	Dyrektor
46.	Łukowska Katarzyna	St. spec. ds. edukacji
47.	Mackiewicz Aleksandra	St. spec. ds. ochrony przyrody
48.	Mackiewicz Stefan	Kier. Działu Adm.-Gosp.
49.	Makowska Danuta	Sekretarka
50.	Malinowska Wiesława	Spec. ds. edukacji
51.	Maliszewski Andrzej	Konserwator
52.	Misiukiewicz Wojciech	St. spec. ds. edukacji
53.	Myszkowski Wiesław	Podleśniczy
54.	Niedźwiecki Łukasz	Podleśniczy
55.	Opanowski Antoni	Rybak hodowca
56.	Osewski Michał	Konserwator W.O.O. Wigry
57.	Pajer - Giełżys Paulina	Ref. techniczny
58.	Perkowska Barbara	Kier. Zespołu ds. Udostępn. Parku
59.	Perkowska Elżbieta	St. Spec. ds. edukacji
60.	Pieczyński Piotr	Kierownik Dz. Ochrony Przyrody
61.	Polakowski Paweł	Podleśniczy
62.	Rogała Piotr	Leśniczy
63.	Romański Maciej	Asystent –pracownik naukowy
64.	Skiendziul Łukasz	Spec. ds. ochrony przyrody
65.	Sobota Alicja	Spec. ds. kadr i płac

66.	Steczowski Krzysztof	Spec. ds. Udostęp. Parku
67.	Szczęśny Mariusz	st. laborant
68.	Sznejder Romuald	St. Strażnik straży parku
69.	Szuszko Wiesław	Rybak jeziorowy
70.	Świacki Leszek	Leśniczy
71.	Tarlecki Zbigniew	Leśniczy
72.	Warakowski Michał	Rybak jeziorowy
73.	Wasilewska Bożena	Robotnik gospodarczy
74.	Wasilewski Janusz	Robotnik gospodarczy
75.	Wąsowicz Dorota	Sprzątaczką
76.	Wąsowicz Wojciech	Podleśniczy
77.	Wrona Marek	St. inspektor ds. remont. - budowl.
78.	Zaborowska Dorota	Ref. techniczny
79.	Zaborowski Zdzisław	Leśniczy
80.	Żukowski Jarosław	Robotnik gospodarczy

Sporządziła: Alicja Sobota

Załącznik 16 Wypadki przy pracy w 2014 r.

Rok	Ogółem	W tym zwolnienia lekarskie				
		1-3 dni	4-28 dni	ponad 28 dni	ciężkie uszkodzenie ciała	śmiertelny
2013	1	0	1	1	0	0
2014	0	0	0	0	0	0

Sporządził Wojciech Kamiński

Załącznik 17 Majątek parku w 2014 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12. 2013 r. [szt.]	Stan na 31.12.2014 r.				Szacunkowa wartość w tys. zł	Uwagi (zakup., budowa w 2014)
			ogółem	dobry	do remontu	do kasacji		
1.	Budynki w tym:							
	ogółem ^x	94	94	12	79	3	21 089	
	mieszkalne	31	31	8	22	1	2 836	
	gospodarcze	57	57		55	2	1 046	
	administracyjne	1	1		1		2 259	
	muzeum	1	1	1			8 630	
	warsztaty	x	x					
	magazyny	1	1		1		93	
	inne	3	3	3			3 096	
2.	Osady leśne teren. ^{xx}	23	23	8	15		1 793	
3.	Pokoje gościnne	18	17					
4.	Ważniejsze maszyny i urządz.:							
	sam. osobowe	2	4	4	-	-	320	
	sam. ciężarowe	1	1	1	-	-	112	
	sam. terenowe	7	6	3	3	1	615	
	ciągniki	2	2	2	-	-	176	

	pilarki	16	16	16	-	-	24	
	kserografy	4	4	3	-	1	99	
5.	Wartość środków trwałych [zł]	1 490 525	1 493 311					

Sporządzili Małgorzata Kowalewska i Stefan Mackiewicz

Załącznik 18 Członkostwo w organizacjach międzynarodowych w 2014 r.

Lp.	Organizacja	Rok przystąp.	Zasady przynależności (bierna / czynna)	Przedstawiciel Parku w organizacji
1	Federacja Europarc	1999	czynna	brak
2	Konwencja Ramsarska	2002	czynna	brak

Sporządził Jarosław Borejszo

Załącznik 19 Informatyka w 2014 roku

Komputery sprawne ogółem (szt.)	82
a) panele dotykowe	17
b) komputery Info-Box	6
c) komputery stacjonarne	56
d) laptopy	20
e) serwery	3
Liczby zakupionych komputerów w 2014 r.	19
Sieci komputerowe	
WPN	1
a) sieciowy system operacyjny – Win 2003 serwer	1
b) sieciowy system operacyjny – Win 2012 serwer	2
c) liczba stałych, czynnych stacji roboczych	42
Muzeum Wigier	
a) serwer	1
b) liczba stałych, czynnych stacji roboczych	8
GIS (szt. licencji programów)	
ArcView	7
Arc Gis - ArcInfo	2
MapInfo	5
GeoMedia	1
ArcPAD	1
ArcEditor	1
ArcGIS Server	1
ArcGIS Basic	7
ArcGIS Advanced	2
mLas Inżynier	14
aplikacja serwer	1
aplikacja klient	18
Własne strony WWW	
wersje obcojęzyczne	Tak

Liczba wejść na stronę w 2014 r.	57 242
Kadry	
Specjalista Informatyk – Maciej Łapiński	1 etat
Asystent (pracownik naukowy) - Maciej Romański	1 etat
Specjalista do spraw edukacji – Joanna Górecka	1 etat

Sporządził Maciej Łapiński

Załącznik 20 Współpraca z organizacjami samorządowymi, ekologicznymi i innymi
w 2014 r.

Lp.	Partner	Zakres współpracy	Efekt
1.	WANE	Promocja, turystyka	Wspólne imprezy turystyczne: „Wiosna w Ogrodach Klasztornych”
2.	Krzysztof Gajdziński KAYF	Promocja	Maraton Wigry, Pogoń za bobrem
3.	Stowarzyszenie „Białe Miśki”	Turystyka	Bieg Przyjaciół Wigierskiego Parku Narodowego
4.	Urząd Miejski w Suwałkach Centrum Informacji Kulturalno- Turystycznej w Suwałkach	Promocja	Wspólne akcje promocyjne, targi turystyczne, sprzedaż suwali
5.	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku	Promocja, przewodnictwo, turystyka	Przekazano materiały na potrzeby Konsulatu Generalnego w Grodnie
6.	Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna w Białymstoku	Promocja	Targi turystyczne, certyfikacja centrów it., ankietyzacja turystów, Biuletyn PROT
7.	Suwalska Izba Rolniczo- Turystyczna w Suwałkach	Promocja, informacja turystyczna	Szkolenia, sprzedaż materiałów informacyjnych i gadżetów, imprezy promocyjne
8.	Suwalska Organizacja Turystyczna w Suwałkach	Promocja, informacja turystyczna	Wspólny udział w targach turystycznych,
9.	Wigierskie Stowarzyszenie Turystyczne w Starym Folwarku	Turystyka	Wymiana informacji, obsługa grup turystycznych, ulotka, rowery
10.	Młodzieżowy Ośrodek Wypoczynkowy w Gawrych Rudzie	Turystyka i edukacja	Obsługa grup wycieczkowych.
11.	Urząd Gminy w Suwałkach	Turystyka	Działania promocyjne
12.	Europejski Fundusz Rozwoju Polskiej Wsi	Turystyka	Obsługa grup turystycznych
13.	Towarzystwo dla Natury i Człowieka	Turystyka	Organizacja kilkudniowego pobytu dla gości z Litwy, Białorusi, Ukrainy
14.	Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy	Turystyka	Organizacja pobytu w parku
15.	PTTK Oddział Suwałki	Turystyka	Wycieczki narciarskie, rajdy, regaty
16.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Polskiej	Turystyka	Organizacja harcerkom kilkudniowego pobytu w parku
17.	Zespół Szkół nr 8 SP nr 2 Suwałki	Edukacja	Cykl zajęć edukacyjnych „Z przyrodą za pan brat”
18.	Uniwersytet Przyrodniczy w	Turystyka	Monitoring ruchu turystycznego

	Poznaniu Katedra Turystyki Wiejskiej - monitoring ruchu turystycznego		
--	---	--	--

Sporządziła: Barbara Perkowska